

**Konsolidovani finansijski
izvještaji za godinu koja
se završava na dan 31.
decembra 2024. godine
pripremljeni u skladu sa
MSFI i**

**Izvještaj nezavisnog
revizora**

MF Grupa d.o.o. Banja Luka i
zavisni entiteti

SADRŽAJ

Strana

Konsolidovani izvještaj o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu	6
Konsolidovani izvještaj o finansijskom položaju	7
Konsolidovani izvještaj o promjenama na kapitalu	8
Konsolidovani izvještaj o novčanim tokovima	9
Napomene uz konsolidovane finansijske izvještaje	10 – 117

Izvještaj nezavisnog revizora

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Vase Pelagića 2/IV
78 000 Banja Luka
Republika Srpska
Bosna i Hercegovina

T +387 51 211 509; +387 51 211 294
F +387 51 211 501
E office@ba.gt.com
www.grantthornton.ba
E office@grantthornton.ba

Direktoru i osnivaču MF Grupa d.o.o. Banja Luka

Mišljenje

Izvršili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja MF Grupa d.o.o. Banja Luka (u daljem tekstu "Matično društvo") i zavisnih entiteta (zajedno u daljem tekstu „Grupa“), koji obuhvataju konsolidovani izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2024. godine, i konsolidovani izvještaj o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu, konsolidovani izvještaj o promjenama u kapitalu, konsolidovani izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja se završila na taj dan i napomena uz konsolidovane finansijske izvještaje, koje uključuju i pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi konsolidovani finansijski izvještaji fer i objektivno prikazuju u svim materijalno značajnim aspektima, finansijski položaj Grupe na dan 31. decembra 2024. godine i njegovu finansijsku uspješnost, te njegove novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje

Obavili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljno opisane u našem izvještaju u odjeljku Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja. Nezavisni smo u odnosu na Grupu u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeks), i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Uvjereni smo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Odgovornosti direktora Grupe za konsolidovane finansijske izvještaje

Direktor Grupe je odgovoran za sastavljanje i istinito prikazivanje konsolidovanih finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, kao i za one interne kontrole za koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi konsolidovanih finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške. U sastavljanju konsolidovanih finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Grupe da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, za objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenje računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati Grupi ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Direktor je odgovoran za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovila Grupa.

Odgovornosti revizora za reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja

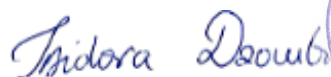
Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li konsolidovani finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza usljed prevare ili pogreške i izdati revizorski izvještaj koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viši nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati usljed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu tih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza konsolidovanih finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog usljed prevare je veći od rizika nastalog usljed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola;
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Grupe;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika, razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava;
- zaključujemo o primjerenosti korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi sa događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Grupe da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem revizorskom izvještaju na povezane objave u konsolidovanim finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg revizorskog izvještaja. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Grupa prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju;
- ocjenjujemo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj konsolidovanih finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li konsolidovani finansijski izvještaji, osnovne transakcije i događaje na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa Upravom u vezi sa, između ostalih pitanja, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Grant Thornton d.o.o. Banja Luka
Banja Luka, 28. april 2025. godine

Isidora Džombić
Managing Partner – Direktor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

Miloš Grujić
Ovlašteni revizor
Grant Thornton d.o.o. Banja Luka

MF Grupa d.o.o. Banja Luka i zavisni entiteti

KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ O DOBITKU I GUBITKU I OSTALOM UKUPNOM REZULTATU
Za godinu koja se završava 31. decembra 2024. godine
(U hiljadama BAM)

	Napomene	2024. godina	2023. godina
Poslovni prihodi		143.752	224.383
Prihodi od pruženih usluga	5	143.752	125.304
Ostali poslovni prihodi	6		99.079
Poslovni rashodi		73.578	175.311
Troškovi plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja	7	-37.081	-31.763
Troškovi proizvodnih usluga	8	-13.542	-32.420
Troškovi amortizacije	9	-5.385	-5.022
Troškovi rezervisanja	10	-122	-95.144
Ostali rashodi	11	-17.457	-10.962
Dobitak iz poslovnih aktivnosti		70.174	49.072
Finansijski prihodi		436	905
Finansijski rashodi	12	-32.209	-13.605
Dobitak iz redovnih aktivnosti		38.401	36.372
OSTALI DOBICI I GUBICI		5.103	-5.945
DOBICI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINA		12.301	
DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA		55.805	30.419
Porez na dobit	13	-6.580	-2.289
NETO DOBITAK TEKUĆE GODINE		49.225	28.133
Ostali ukupni rezultat			
- Dobici/(gubici) od promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti		-984	0
UKUPAN REZULTAT ZA OBRAČUNSKI PERIOD		48.241	28.133
Neto dobitak koji pripada:			
Vlasnicima Grupe: MF Grupa, Mikrofin, MF Banka a.d.		48.586	26.170
Učešćima bez prava kontrole MF banka a.d.		639	1.963
Ostali ukupni rezultat koji pripada:			
- Vlasnicima Grupe		-984	
- Učešćima bez prava kontrole		0	

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja.
Ovi konsolidovani finansijski izvještaji su odobreni od strane direktora Matičnog društva dana 30. aprila 2025. godine.

Potpisali u ime MF grupa d.o.o. Banja Luka
Sandra Lonco
Direktor

Jelena Dejanović
Šef računovodstva

Jelena Dejanović

U-13/2025

KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU
Na dan 31. decembra 2024. godine
(U hiljadama BAM)

	Napomene	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
IMOVINA			
Stalna sredstva			
Nematerijalna ulaganja	14	1.734	1.281
Nekretnine i oprema	14	8.535	9.639
Investicione nekretnine		4.558	4.836
Imovina sa pravom korišćenja		7.139	6.643
Dugoročni finansijski plasmani	15	847.639	724.049
Odložena poreska sredstva		21	22
Kratkoročna sredstva			
Kratkoročna potraživanja i zalihe		6.466	4.226
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	16	166.068	162.194
Kratkoročni finansijski plasmani	17	226.054	254.422
Ostala kratkoročna potraživanja	18	7.274	10.911
Ukupna imovina		1.275.488	1.178.223
KAPITAL I OBAVEZE			
Kapital			
Osnovni kapital	19	42.000	42.000
Zakonske rezerve i emisiona premija		5.530	6.009
Ostale revalorizacione rezerve		7.460	
Akumulirani dobitak		171.818	151.238
Pozitivni efekti vrednovanja fin.sredstava kroz ukupan rezultat			985
		226.808	200.232
Učešće bez prava kontrole		5.639	21.557
Ukupno kapital		232.447	221.789
Dugoročne obaveze i rezervisanja			
Ostala dugoročna rezervisanja i razgraničenja	20	261.490	829
Dugoročne finansijske obaveze	21	728.163	592.075
Obaveze po osnovu lizinga		7.650	8.458
Kratkoročne obaveze			
Kratkoročne finansijske obaveze	22	15.356	146.472
Ostale kratkoročne finansijske obaveze	22		180.491
Ostale kratkoročne obaveze	23	30.382	28.109
Ukupno obaveze		1.043.041	956.434
		1.275.488	1.178.223
Vanbilansna evidencija	24	202.511	217.814

Napomene na narednim stranama strane čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
Za godinu koja se završava 31. decembra 2024. godine
(U hiljadama BAM)

	Osnovni kapital	Rezerve	Rev. rezerve	Akumulirani neraspoređeni dobitak	Ukupni kapital koji pripada vlasnicima Grupe	Učešća bez prava kontrole	Ukupni kapital
Promjene							
Stanje. 1. januar 2023. godine	42.000	6.299	790	125.068	174.157	19.544	193.701
Emisija akcijskog kapitala i drugi oblici povećanja kapitala	-	-				-	-
Izdvajanje rezervi na teret akumulirane dobiti	-						-
Raspored dobiti iz prethodne godine	-	-		-	-	-	-
Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapitalu	-	-		26.170	26.170	1.963	28.133
Revalorizacija rezerve po osnovu HOV	-		195	-	195	50	245
Ostale promjene		-290			-290		-290
Stanje. 31. decembar 2023. godine /	42.000	6.009	985	151.238	200.231	21.558	221.789
Stanje. 1. januar 2024. godine	42.000	6.009	985	151.238	200.231	21.558	221.789
Emisija akcijskog kapitala i drugi oblici povećanja kapitala							
Izdvajanje rezervi na teret akumulirane dobiti							
Raspored dobiti iz prethodne godine							
Neto dobit tekuće godine				48.586	48.586	639	49.225
Ostali ukupan rezultat za godinu			-985		-985		-984
Ostale promjene		-479	7.460	-28.006	-21.025	-16.557	-37.582
Stanje. 31. decembar 2024. godine	42.000	5.530	7.460	171.818	226.808	5.639	232.448

KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA
Za godinu koja se završava 31. decembra 2024. godine
(U hiljadama BAM)

	Godina koja se završava 31. decembra 2024.	Godina koja se završava 31. decembra 2023.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti:		
Prilivi od kamata i naknada	139.848	166.167
Odlivi po osnovu kamata i naknada	0	(9.896)
Odlivi po osnovu operativnih troškova	(197.077)	(68.520)
Prilivi/(odlivi) po osnovu naplate otpisanih potraživanja		(95.043)
Prilivi/(odlivi) po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti		2.348
Ostali prilivi	58.871	
Neto tokovi gotovine prije promjena na poslovnim sredstvima i obavezama	4.643	(4.944)
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja:		
Prilivi od kamata	0	1.698
Prilivi/(odlivi) od prodaje /kupovine osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	296	(2.631)
Prilivi/(odlivi) za kupovinu povezanog lica	(58.861)	(26.115)
Priliv/(odliv) od prodaje/kupovine hartija od vrijednosti	35.493	1.451
Neto tokovi gotovine aktivnosti investiranja	(23.072)	(25.597)
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja:		
Odlivi po osnovu isplaćenih dividendi		
Povećanje obaveza po kreditima	213.838	191.516
Smanjenje obaveza po kreditima	(195.092)	(163.763)
Ostali odlivi	(652)	
Neto tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja	18.094	27.753
Neto povećanje gotovine i ekvivalenata gotovine	(335)	(2.787)
Ispravka vrijednosti novčanih potraživanja		
Efekti promjene deviznog kursa	(18)	(36)
Gotovina i ekvivalenti gotovine na početku godine	166.420	169.243
Gotovina i ekvivalenti gotovine na kraju godine	166.067	166.420

Napomene na narednim stranama strane čine sastavni dio ovih konsolidovanih finansijskih izvještaja

1. OPŠTI PODACI

„MF grupa“ društvo sa ograničenom odgovornošću (skraćena oznaka firme: „MF grupa d.o.o.“) Banja Luka je pravno lice registrovano u Okružnom privrednom sudu u Banjaluci dana 19.01.2022. godine. Broj Rješenja o registraciji je 057-0-Reg-22-000025.

Udruženje građana Mikrofin Banja Luka kao jedini osnivač donijelo je Odluku o osnivanju „MF grupa“ d.o.o. broj OPU – 2601/2021 od 30.12.2021. godine. Ugovoreni i uplaćeni osnovni kapital u novcu iznosio je 2.000 hiljada BAM.

Izmjenom Odluke o osnivanju broj OPU -925/2022 Društvo je povećalo kapital nenovčanim ulozima u vidu udjela koje ima u MKD MIKROFIN d.o.o, dok je Odlukom broj OPU-2512/2023 od 05.10.2023. godine Društvo izvršilo dopunu djelatnosti.

Dana 20.04.2022. godine Rješenjem o registraciji Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 057-0-Reg-22-000685 u sudski registar kod osnovnog suda upisuje se povećanje osnovnog kapitala kod MF grupa d.o.o. na 42.000 hiljade BAM. Upisani osnovni kapital sastoji se od prethodno uplaćenog iznosa u novcu od 2.000 hiljade BAM i 40.000 hiljada BAM nenovčanog uloga – udio koji je Osnivač, Udruženje građana Mikrofin imao u MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka.

Rješenjem o registraciji broj: 057-0-Reg-24-001008 od dana 22.05.2024. godine izvršena je promjena sjedišta društva, kao i promjena funkcije lica ovlaštenog za zastupanje, na način da je umjesto Upravnog odbora imenovan Direktor Društva.

Organi upravljanja MF grupe su Skupština i Direktor društva.

Direktor Društva predstavlja i zastupa MF grupu u okviru registrovanih nadležnosti.

Skraćeni naziv je MF grupa d.o.o, a sjedište Društva je u Ulici Save Kovačevića 23, Banja Luka.

Matični broj subjekta upisa: 57-01-0015-22

Matični broj: 11214819

JIB: 4404825710009

Djelatnosti upisa subjekta u unutrašnjem prometu su:

64.20 Djelatnost finansijskih holdinga

64.99 Ostale finansijske uslužne djelatnosti (osim osiguranja i penzionih fondova, d.n.)

66.19 Ostale pomoćne djelatnosti u finansijskim uslugama, osim osiguranja i penzionih fondova

68.20 Iznajmljivanje i poslovanje sopstvenim nekretninama ili nekretninama uzetim u zakup (lizing)

70.10 Djelatnost upravljanja

70.22 Savjetovanje koje se odnosi na poslovanje i ostalo upravljanje

82.20 Djelatnosti pozivnih centara

82.99 Ostale poslovne pomoćne uslužne djelatnosti, d.n.

Djelatnosti upisa subjekta u vanjskotrgovinskom prometu:

Vanjska trgovina u okviru registrovane djelatnosti

Prije osnivanja MF grupe, struktura grupe povezanih lica je bila sljedeća:

- Udruženje građana Mikrofin je bio osnivač MKD Mikrofin 100%.
- MKD Mikrofin je bio vlasnik 404.981 akcija (79,19%) MF banke a.d. Banja Luka. Nominalna vrijednost akcija je 40.498 hiljada BAM.

Nakon osnivanja MF grupe d.o.o, struktura grupe povezanih lica je sljedeća:

- Udruženje građana Mikrofin je osnivač MF grupe d.o.o 100%, a iznos osnivačkog kapitala je 42.000 hiljade BAM
- MF grupa d.o.o. sa ulogom u kapital u MKD Mikrofin u iznosu od 40.000 hiljada BAM je jedini osnivač MKD Mikrofin.
- MF grupa d.o.o. je vlasnik 485185 broja akcija (94,87%) MF banke a.d. Banja Luka. Nominalna vrijednost akcije je 48 518 hiljada BAM.

MF Grupa do.o. kao matično društvo, obveznik je izrade konsolidovanih finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2024. godine.

Na dan 31.12.2024. godine Matično društvo je zapošljavalo 18 radnika na puno radno vrijeme i jednog na nepuno radno vrijeme. Zavisno društvo MKD Mikrofin je zapošljavao 404, a MF banka 348 radnika.

Prema tome, na dan 31.12.2024. godine Grupa je zapošljavala ukupno 770 radnika.

Na dan 31. decembra 2024. godine, matično društvo je radilo u Sjedištu, dok se zavisno društvo MKD Mikrofin sastojalo od sjedišta u Banjoj Luci i 16 filijala i 90 ekspoziture/terenskih ureda u Bosni i Hercegovini. Banka je svoje poslovanje obavlja u sjedištu u Banja Luci, Ulica Aleja Svetog Save 61 i putem 10 filijala, 5 organizacionih jedinica u formi šaltera, te putem 22 ekspozitura organizovanih u 5 regija.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD KOJI SE ODNOSI NA SVE ČLANICE GRUPE

2.1. Izjava o usaglašenosti

Priloženi finansijski izvještaji predstavljaju godišnje konsolidovane finansijske izvještaje Grupe i sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i okvirom za finansijsko izvještavanje.

2.2. Osnove vrednovanja i sastavljanja konsolidovanih finansijskih izvještaja

Konsolidovani finansijski izvještaji Grupe su sastavljeni po načelu nabavne vrijednosti (istorijskog troška), osim za revalorizaciju određenih finansijskih instrumenata, hartija od vrijednosti koji su vrednovani po fer vrijednosti, kao što je objašnjeno u računovodstvenim politikama za finansijske instrumente.

Istorijski trošak je generalno zasnovan na fer vrijednosti naknade plaćene u zamjenu za robu i usluge.

Fer vrijednost je cijena koju bi primili od prodaje imovine ili platili za prenos obaveza u uobičajenoj transakciji između tržišnih učesnika na dan vrednovanja, bez obzira da li je ta cijena direktno provjerljiva ili procijenjena korišćenjem drugih tehnika vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveza, Grupa uzima u obzir one karakteristike imovine ili obaveza koje bi uzeli obzir i drugi učesnici na tržištu prilikom određivanja cijene imovine ili obaveza na datum vrednovanja.

Grupa je prilikom sastavljanja izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja se završava na dan 31. decembra 2024. godine koristila direktni metod izvještavanja o novčanim tokovima.

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prezentacija

Iznosi u priloženim konsolidovanim finansijskim izvještajima su izraženi u hiljadama Konvertibilnih maraka (u daljem tekstu: u hiljadama BAM). Konvertibilna marka predstavlja funkcionalnu i zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

Centralna banka Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Centralna banka) provodi politiku kursa na principu valutnog odbora („Currency Board“) prema kojem je BAM vezan za EUR u odnosu $1 \text{ BAM} = 0,51129 \text{ EUR}$.

2.4. Osnove za konsolidaciju

Ulaganja u zavisna društva

Priloženi konsolidovani finansijski izvještaji za godinu koja završava 31. decembra 2024. godine uključuju finansijske izvještaje Matičnog društva (MF Grupa d.o.o. Banja Luka) i zavisnih društava MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka i MF Banka a.d. Banja Luka.

U skladu sa odredbama MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izvještaji“, kontrola konsolidovanih zavisnih društava od strane Matičnog društva se postiže ukoliko Matično društvo:

- 1) ima moć upravljanja nad subjektom,
- 2) je izloženo, ili ima prava, na promjenjive prinose od svog učešća u subjektu, i
- 3) ima mogućnosti korišćenja svoje moći upravljanja subjektom da bi se uticalo na visinu svojih prinosa.

Matično društvo vrši ponovnu analizu da li zaista kontroliše zavisna društva ukoliko dođe do određenih činjenica i okolnosti koje daju naznaku da je bilo koji od prethodna tri elementa kontrole promijenjen.

Kada Matično društvo ima manje od potrebne proste većine glasačkih prava, Matično društvo može da ima kontrolu nad zavisnim društvom ukoliko su ta glasačka prava dovoljna da daju praktičnu mogućnost Matičnom društvu da jednostrano usmjerava poslovne aktivnosti zavisnog društva.

Konsolidacija zavisnog društva počinje od trenutka uspostavljanja kontrole Matičnog društva nad zavisnim društvom, i prestaje kad Matično društvo izgubi tu kontrolu. Odnosno, prihodi i rashodi zavisnog društva se uključuju u konsolidovani izvještaj o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu od datuma kada je Matično društvo steklo kontrolu nad zavisnim društvom do datuma kada je Matično društvo izgubilo kontrolu nad zavisnim društvom.

Svi iznosi imovine, obaveza, kapitala, prihoda, rashoda i tokova gotovine koji su nastali iz međusobnih transakcija članica Grupe su u potpunosti eliminisani prilikom konsolidacije.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.5. Načelo stalnosti poslovanja

Konsolidovani finansijski izvještaji Grupe su pripremljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, što podrazumijeva da će Grupa nastaviti da posluje u neograničenom periodu u predvidivoj budućnosti.

2.6. Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS")

Primjena novih i izmjena postojećih standarda, koji su stupili na snagu

Sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja koje je izdao Odbor za međunarodne računovodstvene standarde bili su na snazi za tekući izvještajni period:

- MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ dopuna klasifikacije dugoročnih i kratkoročnih obaveza (1. januar 2024. godine);
- MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ dopuna kratkoročne obaveze i kovenante (1. januar 2024. godine);
- MRS 7 „Izvještaj o tokovima gotovine“ i MSFI 7 „Finansijski instrumenti – Objelodanjivanja“ – Dopune aranžmani finansiranja od strane dobavljača (1. januar 2024. godine);
- MSFI 16 „Lizing“ – Dopuna obaveza po osnovu najma u transakcijama prodaje i povratnog lizinga (1. januar 2024. godine).

Usvajanje spomenutih novih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja, nije vodilo nikakvim materijalnim promjenama u finansijskim izvještajima Grupe.

Novi standardi i izmjene postojećih standarda koji su izdati, a još nisu u primjeni

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja su objavljeni, ali nisu još na snazi:

- MRS 21 „Efekti promjene deviznih kurseva“ – nedostatak razmjenjivosti (1. januar 2025. godine);
- MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ MSFI 7 „Finansijski instrumenti – Objelodanjivanja“ (1. januar 2026. godine);
- MSFI 18 „Prezentacije i objelodanjivanja u finansijskim izvještajima“ (1. januar 2027. godine).
- MSFI 19 Podružnice bez javne odgovornosti: Objelodanjivanja (01. januara 2027. godine).

Društvo je izabralo da ne usvoji ove nove standarde, izmjene postojećih standarda i nova tumačenja prije nego što oni stupe na snagu. Društvo predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena postojećih standarda i novih tumačenja neće imati materijalan uticaj na finansijske izvještaje Društva u periodu inicijalne primjene.

2.7. Uporedni podaci

Prikazani su uporedni podaci za 2023. godinu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata za sve finansijske instrumente, iskazuju se po fer vrijednosti primljenih ili datih sredstava, i prezentovani su kao "Prihodi po osnovu kamata", odnosno "Rashodi po osnovu kamata" u izvještaju o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu. Prihod od kamata je vremenski razgraničen i priznaje se metodom efektivne kamatne stope, koja predstavlja stopu koja tačno diskontuje (svodi) procijenjene buduće novčane tokove u toku očekivanog vijeka finansijske imovine na neto nadoknadivu vrijednost te imovine prilikom inicijalnog priznavanja.

Prihodi od kamata se priznaju isključivo za kredite i druge plasmane kod kojih ne postoje problemi u naplati, odnosno koji ne predstavljaju nekvalitetne (obezvrijeđene) plasmane. Obračuni potraživanja za kamate po kreditima i drugim plasmanima, kod kojih postoje problemi u naplati odnosno koji predstavljaju nekvalitetne (obezvrijeđene) plasmane, evidentiraju se u vanbilansnoj evidenciji, a priznaju se kao prihod perioda samo ako su naplaćeni.

Naknade za odobravanje kredita se vremenski razgraničavaju i amortizuju u toku trajanja kredita, primjenom metode efektivne kamatne stope.

3.2. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi od naknada se uglavnom odnose na prihode po osnovu naknada za troškove obrade kredita, provizije za prijevremenu otplatu kredita, prihode od usluga platnog prometa, kao i prihode po osnovu izdavanja raznih potvrda dužnicima.

Rashodi po osnovu naknada i provizija uglavnom se donose na naknade iz platnog prometa, kao i razne naknade i provizije plaćene kreditorima.

3.3. Transakcije u stranim valutama i kursne razlike

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u Konvertibilne marke po zvaničnom kursu koji je važio na dan poslovne promjene. Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u Konvertibilne marke po zvaničnom kursu koji je važio na taj dan. Potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u Konvertibilne marke po zvaničnom kursu na dan bilansa stanja. Kursne razlike, nastale kao rezultat preračunavanja, knjižene su u korist prihoda ili na teret rashoda.

3.4. Osnovna sredstva i nematerijalna ulaganja

Osnovna sredstva i nematerijalna ulaganja su iskazana po nabavnoj vrijednosti i umanjena za ispravku vrijednosti i ukupne eventualne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača uključujući carine, poreze koji se ne mogu refundirati i sve druge troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti. Nabavna vrijednost umanjena je za sve primljene popuste i/ili rabate. Nabavna vrijednost izgrađenih osnovnih sredstava je njihova nabavna vrijednost na datum kada su izgradnja ili razvoj završeni.

Pod osnovnim sredstvima smatraju se ona sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Dobici ili gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje osnovnih sredstava, iskazuju se u bilansu uspjeha kao dio ostalih poslovnih prihoda ili ostalih poslovnih rashoda.

Adaptacije, obnavljanja i popravke koje produžavaju vijek korištenja sredstva, uvećavaju vrijednost osnovnog sredstva. Opravke i održavanja se knjiže na teret tekućeg obračunskog perioda i prikazuju kao troškovi poslovanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Amortizacija

Amortizacija osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja se obračunava na nabavnu vrijednost na početku godine, kao i na osnovna sredstva i nematerijalna ulaganja stavljena u upotrebu tokom godine, primjenom proporcionalnog metoda.

Procijenjeni korisni vijek upotrebe koji je služio kao osnova za obračun amortizacije i primijenjene stope u poslovnoj 2024. godini su bile sljedeće:

Vijek trajanja (godina)	Vijek trajanja (godina)	Stopa (%)
Građevinski objekti	15-77	1,3% - 6,67%
Kompjuterska oprema	3	33,33%
Namještaj i ostala oprema	8	12,5%
Vozila	5	20%
Softver, licence	5	20%
ulaganja u tuđe objekte se takođe amortizuju, a procijenjeni vijek trajanja i amortizacione stope su sljedeće:	3-10	10%-33,33%

3.6. Poslovni prostori uzeti u najam

Grupa se opredjelila da MSFI 16 "Najmovi" primjenjuje i to primjenom kumulativnog "catch-up" pristupa. Zajmoprimac na početku korištenja ugovora procjenjuje da li ugovor, ili dio ugovora, predstavlja najam. Ugovor ili dio ugovora predstavlja najam ako se ugovorom prenosi pravo na kontrolu upotrebe identifikovanog sredstva u određenom periodu u zamjenu za naknadu. Kontrola je prenijeta kada zajmoprimac ima pravo da upravlja korišćenjem identifikovanog sredstva i da ostvari ekonomske koristi korišćenjem tog sredstva. Grupa kao primalac najma koristi izuzeća od najma u slučajevima kratkoročnog najma i najma za sredstva male vrijednosti.

U skladu sa MSFI 16, Grupa kao primalac najma priznaje sredstvo s pravom korišćenja i obavezu po osnovu zakupa na datum početka najma. Datum početka najma je datum na koji davalac najma daje osnovno sredstvo (tj. Sredstvo koje je predmet najma) na raspolaganje primaocu najma.

Grupa kao primalac najma kao trošak perioda priznaje amortizaciju sredstava sa pravom korišćenja, kamatu na obaveze po osnovu zakupa i poreske obaveze.

Prilikom obračuna amortizacije sredstva sa pravom korišćenja Grupa koristi proporcionalni metod obračuna kroz period trajanja zakupa.

Kao kamatnu stopu na obaveze po osnovu zakupa Grupa primjenjuje inkrementalnu stopu zaduživanja, koja je definisana kao kamatna stopa koju bi Grupa kao primalac zakupa morala platiti da u sličnom periodu i uz slične garancije pozajmi sredstva potrebna za nabavku sredstva slične vrijednosti kao sredstvo s pravom korišćenja u sličnom ekonomskom okruženju.

3.7. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koja se drži u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine ili porasta vrijednosti kapitala ili i jednog i drugog (uključujući nekretnine koje se izgrađuju da bi se koristile u navedene svrhe). Investiciona nekretnina se početno vrednuje po nabavnoj vrijednosti/cijeni koštanja. Troškovi transakcije se uključuju u početno odmjeraivanje. Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se vrednuju po nabavnoj vrijednosti i umanjene za ispravku vrijednosti po osnovu amortizacije čiji je vijek trajanja od 33 do 77 godina, a stopa amortizacije od 1,3% do 3%, i ukupne eventualne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrijednosti.

Investicione nekretnine prestaju da se priznaju po otuđenju ili kada se investiciona nekretnina trajno povuče iz upotrebe i ne očekuju se nikakve buduće ekonomske koristi od njenog otuđenja. Dobici ili gubici koji nastaju usljed povlačenja ili otuđenja investicione nekretnine se utvrđuju kao razlika između neto prihoda od otuđenja i knjigovodstvene vrijednosti sredstva, i priznaju se na dobitku i gubitku u periodu povlačenja ili otuđenja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak).

3.8. Umanjenje vrijednosti stalne imovine

Na svaki datum bilansa stanja Grupa preispituje knjigovodstvene iznose svoje materijalne imovine da bi utvrdilo postoje li nagovještaji da je došlo do gubitaka usljed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadiivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem. Ako nije moguće procijeniti nadoknadiivi iznos pojedinog sredstva, Grupa procjenjuje nadoknadiivi iznos jedinice koja generiše novac, a kojoj to sredstvo pripada.

Nadoknadiiva vrijednost je neto prodajna cijena ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo. Ako je procijenjen nadoknadiivi iznos sredstva (ili jedinice koja generiše novac) manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos tog sredstva (ili jedinice koja generiše novac) umanjuje do nadoknadiivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao rashod.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva (jedinice koja generiše novac) povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadiivog iznosa tog sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu (jedinici koja generiše novac) usljed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje usljed revalorizacije.

Na dan 31. decembra 2024.godine, na osnovu procjene rukovodstva Grupe, ne postoje indikacije da je vrijednost stalne imovine obezvrijeđena.

3.9. Finansijska imovina i finansijske obaveze

Priznavanje i početno mjerenje finansijske imovine i finansijskih obaveza u MKD Mikrofin d.o.o.

Finansijska imovina i finansijske obaveze se priznaju u izvještaju o finansijskom položaju kada, i samo kada, Društvo postane jedna od ugovornih strana na koju se primjenjuju ugovorni uslovi finansijske imovine ili obaveza.

Klasifikacija finansijske imovine određena je:

Poslovnim modelom Društva za upravljanje finansijskom imovinom
Karakteristikama ugovornih novčanih tokova finansijske imovine.

Poslovni model

Poslovni model označava način na koji upravlja svojom imovinom sa ciljem generisanja novčanih tokova. To znači, da li je cilj Društva postignut samo prikupljanjem ugovornih novčanih tokova držanjem ili prikuplja ugovorene novčane tokove držanjem. Na dan 31. decembar 2024. godine Društvo upravlja svojom imovinom kroz poslovni model „držanje radi prikupljanja ugovornih novčanih tokova“ za finansijsku imovinu koja generiše ugovorne novčane tokove u toku svog životnog vijeka.

Za finansijsku imovinu kojom se upravlja kroz poslovni model, Društvo procjenjuje da li su ugovorni novčani tokovi finansijske imovine samo plaćanja glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice.

Ova procjena se radi na nivou portfolija iz razloga što je taj nivo najbolji odraz načina upravljanja imovinom i informisanja rukovodstva. U svrhu procjene, „glavnica“ se definiše kao fer vrijednost finansijske imovine prilikom početnog priznavanja. „Kamata“ se definiše kao naknada za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik povezan sa nepodmirenim iznosom glavnice tokom određenog perioda i ostale rizike i troškove povezane sa držanjem finansijske imovine.

Za potrebe procjene da li su ugovorni novčani tokovi „plaćanje samo glavnice i kamate“, uzima u obzir ugovorne novčane tokove instrumenta. Samo ona finansijska imovina koja zadovoljava zahtjeve „plaćanje samo glavnice i kamate“ klasifikovana je u kategoriju finansijske imovine mjerene po amortizovanom trošku.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Finansijska imovina i finansijske obaveze (nastavak)

Finansijska imovina po amortizovanom trošku

Finansijska imovina se mjeri po amortizovanom trošku ako imovina zadovoljava sljedeće uslove: drži se u okviru poslovnog modela čiji je cilj držanje finansijske imovine kako bi se prikupili ugovorni novčani tokovi i ugovornim uslovima finansijske imovine novčani tokovi nastaju na određeni datum i samo su plaćanja glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice.

Početno mjerenje kredita i potraživanja se vrši po fer vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, finansijska imovina se naknadno mjeri po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine. Efekti naknadnog mjerenja finansijske imovine po amortizovanom trošku se priznaju u bilansu uspjeha kao prihod ili rashod od kamate u periodu kada su nastali.

Na dan 31. decembra 2024. i 2023. godine u ovu kategoriju finansijskih instrumenata spadaju novac na žiro računima Društva, krediti i ostala finansijska imovina.

U procesu utvrđivanja ispravke vrijednosti u skladu sa MSFI 9, Društvo razlikuje dva pristupa:

Individualna (pojedinačna) ispravka vrijednosti – Ova vrsta ispravke vrijednosti se obračunava obavezno na već navedene izloženosti koje su istovremeno individualno materijalno značajne (njihova izloženost prelazi individualno definisan značajan limit i u kašnjenju su preko 90 dana), kao i na materijalno značajne izloženosti, bez obzira na broj dana kašnjenja, koje imaju dokaz o umanjenju vrijednosti potraživanja. Osim toga, Društvo vrši individualnu procjenu i za izloženosti koje nisu materijalno značajne i nisu u kašnjenju ukoliko ima saznanja da su klijentu značajno umanjeni primarni izvori otplate kredita ili saznanje da je klijent ugasio djelatnost ili da je pokrenut stečajni postupak ili postupak likvidacije.

Portfolio (grupna) ispravka vrijednosti – Ova vrsta ispravke vrijednosti se obračunava na sve izloženosti Društva za koje ne postoji dokaz o umanjenju vrijednosti potraživanja. Takođe, koristi se za sve izloženosti u kašnjenju preko 180 dana.

Na svaki posljednji dan u mjesecu Društvo određuje obje vrste ispravke vrijednosti.

Politika ispravke vrijednosti za finansijsku imovinu detaljno je objelodanjena u Napomeni 4.

Za finansijsku imovinu iskazanu po amortizovanom trošku, iznos umanjenja je razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova, diskontovanih koristeći originalnu efektivnu kamatnu stopu finansijskog sredstva.

Knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine je umanjena za gubitke direktno za svu finansijsku imovinu, osim za potraživanja gdje je knjigovodstvena vrijednost umanjena kroz upotrebu rezervacija za umanjenje vrijednosti. Kada nije moguće naplatiti potraživanja od kupaca, onda su ista otpisana na teret rezervacije za umanjenje vrijednosti. Naknadni povrat iznosa koji su prethodno otpisani se oprihoduje u korist rezervacije za umanjenje vrijednosti. Promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti rezervacije za umanjenje vrijednosti evidentiraju se u bilansu uspjeha.

Ako se, u narednom periodu, iznos gubitaka od umanjenja vrijednosti smanji, i to smanjenje se odnosi na događaj koji je nastao nakon što je umanjenje priznato, prethodno priznat gubitak umanjenja može se priznati kroz bilans uspjeha u mjeri koja neće rezultovati knjigovodstvenim iznosom većim nego što bi bio amortizovani trošak da nije došlo do priznavanja umanjenja vrijednosti na datum kada je umanjenje vrijednosti ispravljeno.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Društvo će prestati priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu; ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt. Ako Društvo ne prenese niti zadrži suštinski sve rizike i povrate od vlasništva i zadrži kontrolu nad finansijskom imovinom, Društvo nastavlja da priznaje finansijsku imovinu.

Finansijske obaveze

Finansijske obaveze obuhvataju dugoročne i kratkoročne obaveze iz poslovanja i ostale obaveze. Na dan 31. decembra 2024. i 2023. godine u ovu kategoriju finansijskih instrumenata spadaju obaveze po kreditima i ostale obaveze.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.9. Finansijska imovina i finansijske obaveze (nastavak)

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju u iznosu primljenih sredstava. Nakon početnog priznavanja finansijske obaveze se mjere u iznosu po kome je obaveza početno priznata umanjena za otplate glavnice, uvećana za iznose kapitalizovanih kamata i umanjena za bilo koji otpis odobren od strane povjerioca. Finansijske obaveze su iskazane po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem efektivne kamatne stope. Obaveze po osnovu kamata na finansijske obaveze se evidentiraju na teret finansijskih rashoda u periodu na koji se odnose i prikazuju u okviru ostalih kratkoročnih obaveza.

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Društvo ispuni obavezu ili kada je obaveza plaćanja, predviđena ugovorom, ukinuta ili istekla.

3.10. Finansijska imovina i finansijske obaveze (nastavak)

Priznavanje i početno mjerenje finansijske imovine i finansijskih obaveza u MF banka a.d. Banja Luka

Kredit i potraživanja obuhvataju plasmane bankama i plasmane klijentima, bez namjere daljeg trgovanja. Banka vrednuje kredite i potraživanja kao finansijsku imovinu po amortizovanom trošku ukoliko su oba od sljedećih uslova ispunjena:

- a) finansijska sredstva se drže unutar poslovnog modela čiji je cilj držanje finansijske sredstava kako bi se naplatili ugovorni novčani tokovi.
- b) ukoliko ugovornim uslovima finansijske imovine, nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavicu izvanredno.

Početno mjerenje kredita i potraživanja se vrši po fer vrijednosti. Naknadno vrednovanje kredita i potraživanja se vrši po metodi amortizovanih troškova primjenom efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa uključuje naknade koje se direktno mogu pripisati kreditu i plasmanu.

Na svaki datum bilansiranja Banka vrši procjenu impariteta odnosno da li postoje dokazi da je neki kredit/plasman ili grupa kredita /plasmana obezvrijeđena.

Kriteriji koje Banka koristi da odredi da li postoji objektivan dokaz o obezvrijeđivanju uključuju:

- kašnjenje u plaćanju ugovorene otplate glavnice i kamate,
- poteškoće u novčanim tokovima (pad pokazatelja neto dobiti, prihoda od prodaje, adekvatnosti kapitala),
- kršenje ugovorenih obaveza,
- započinjanje postupka stečaja,
- smanjenje vrijednosti instrumenata obezbjeđenja.

Ako bilo koji od navedenih dokaza postoji, mora se procijeniti nadoknadivi iznos sredstava (vrijednost koja se može povratiti) i ukoliko je on manji od knjigovodstvene vrijednosti sredstva, potrebno je priznati gubitak usljed umanjenja u bilansu uspjeha, a u bilansu stanja otpisati knjigovodstvenu vrijednost sredstva na niži nadoknadivi iznos.

U slučaju kredita i potraživanja obezvrijeđenje se pojavljuje ako postoji objektivan dokaz da ukupan iznos plaćanja, koji je utvrđen ugovorom, u pogledu glavnice duga i kamate, neće biti ostvaren.

Gubitak zbog obezvrijeđenja je razlika između knjigovodstvene vrijednosti kredita i njegovog procijenjenog nadoknadivog iznosa.

Nadoknadivi iznos je jednak sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih priliva po kreditu diskontovanih po efektivnoj kamatnoj stopi.

Obezvrijeđenje se procjenjuje pojedinačno, prije svega za kredite koji su individualno značajni ili na grupnoj osnovi.

Obračuni kamata tekućeg perioda na nekvalitetnu aktivu imaju tretman suspendovane kamate, što znači da se dalji obračun kamate evidentira u vanbilansnoj evidenciji.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Finansijska imovina i finansijske obaveze (nastavak)

Priznavanje gubitka zbog obezvređenja se vrši na teret bilansa uspjeha. Iznosi za koje je vrijednost kredita/plasmana umanjena po osnovu gubitka vode se preko računa ispravke vrijednosti.

Ukoliko se iznos gubitka smanjuje usljed događaja nastalih nakon njegovog inicijalnog priznavanja, ukidanje gubitka se vrši u korist bilansa uspjeha kao dobitak, ali ukidanje gubitka tj. Dobitak ne može da bude u iznosu većem od amortizovane vrijednosti koja bi bila na dan ukidanja da gubitak nije bio priznat.

Politika rezervisanja po osnovu kreditnih gubitaka detaljno je objašnjena u internom aktu „Metodologija procjene ispravke vrijednosti i obračuna rezervisanja u skladu sa MSFI 9“.

Priznavanje i početno mjerenje finansijske imovine i finansijskih obaveza u MF banka a.d.

Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Kao finansijsku imovinu koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit Banka podrazumjeva kategoriju dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ukoliko su ispunjeni slijedeći uslovi:

- a) finansijska sredstva se drže unutar poslovnog modela čiji je cilj postignut naplatom ugovornih novčanih tokova i prodajom finansijskog sredstva.
- b) ugovornim uslovima finansijske imovine nastaju na određeni datum novčani tokovi koji su samo plaćanja glavnice i kamate na glavicu izvanredno.

Dužnički instrumenti po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit se vrednuju po fer vrijednosti sa priznavanjem dobitaka i gubitaka uslijed promjene fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Prihodi od kamata i dobici i gubici od kursnih razlika se priznaju u bilansu uspjeha na isti način kao i finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku. Prilikom prestanka priznavanja, kumulativni dobici ili gubici priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasifikuju iz ostale sveobuhvatne dobiti u bilans uspjeha.

Početno mjerenje se vrši po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove koji se direktno mogu pripisati njihovoj kupovini/sticanju/izdavanju.

Naknadno mjerenje se vrši po fer vrijednosti. Fer vrijednost se određuje na aktivnom tržištu (berzi) i predstavlja ponuđenu cijenu berze na dan vrednovanja finansijskog sredstva ili u slučaju odsustva aktivnog tržišta, na osnovu najbolje procjene Banke o iznosu fer vrijednosti navedenih ulaganja korišćenjem metoda diskontovanja novčanih tokova ili oslanjanjem na mišljenje nezavisnog eksperta. Kratkoročne promjene fer vrijednosti obuhvataju se u okviru kapitala (povećanje i smanjenje). Ukoliko Banka utvrdi dugoročni pad fer vrijednosti na ovim sredstvima, svi kumulativni gubici priznati direktno u kapitalu se prenose sa pozicije kapitala na pozicije bilansa uspjeha, iako sredstvo nije isknjiženo.

Banka prihvata datum trgovanja kao način obračuna dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Očekivani kreditni gubici za dužničke instrumente koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i ne umanjuju knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine u bilansu stanja. Iznos koji je jednak rezervisanju koji bi nastalo da je imovina vrednovana po amortizovanom trošku se priznaje u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti kao akumulirani iznos umanjenja vrijednosti sa vezanim priznavanjem u bilansu uspjeha. Akumulirani iznos priznat u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasifikuje u bilansu uspjeha nakon prestanka priznavanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Finansijska imovina i finansijske obaveze (nastavak)

Finansijske obaveze obuhvataju dugoročne i kratkoročne obaveze iz poslovanja, depozite, kredite, subordinirani dug i ostale obaveze, odnosno predstavljaju instrumente finansiranja kao finansijske obaveze ili kao kapital u zavisnosti od ugovornih uslova.

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju u iznosu primljenih sredstava. Nakon početnog priznavanja finansijske obaveze se mjere u iznosu po kome je obaveza početno priznata, umanjena za otplate glavnice, uvećana za iznose kapitalizovanih kamata i umanjena za bilo koji otpis odobren od strane povjerioca. Finansijske obaveze se klasifikuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem efektivne kamatne stope. Obaveze po osnovu kamata, dividende, dobici i gubici koji se odnose na finansijske obaveze se evidentiraju na teret finansijskih rashoda u periodu na koji se odnose i prikazuju u okviru ostalih kratkoročnih obaveza.

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Grupa ispuní obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla.

3.10. Beneficije za zaposlene

U skladu sa domaćim propisima, Grupa je u obavezi da uplaćuje doprinose državnim fondovima za socijalnu zaštitu i penziono osiguranje koji se obračunavaju primjenom specifičnih, zakonom propisanih stopa. Ovi doprinosi knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

U skladu sa propisima u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko Distriktu, pri odlasku u penziju zaposleni ostvaruju pravo na isplatu otpremnine u visini tri prosječne mjesečne plate ili tri prosječne plate isplaćene u Grupi u periodu od protekla tri mjeseca, u zavisnosti od toga šta je za zaposlenog povoljnije. Za zaposlene u Federaciji Bosne i Hercegovine, pri odlasku u penziju zaposleni ostvaruju pravo na isplatu otpremnine u visini šest prosječnih mjesečnih plata ili šest prosječnih mjesečnih plata u Federaciji Bosne i Hercegovine u periodu od protekla tri mjeseca, u zavisnosti od toga šta je za zaposlenog povoljnije. Ni jedan član Grupe nema definisane beneficije zaposlenih po osnovu jubilarnih nagrada.

Na osnovu MRS 19 "Primanja zaposlenih" zahtijeva se obračun i ukalkulisavanje sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine, što Grupa i primjenjuje.

Troškovi vezani za naknade prilikom odlaska u penziju utvrđuju se korišćenjem metoda projektovanih jedinica kreditiranja sa aktuarskim odmjerkavanjem koje se vrši na dan izvještaja o finansijskom položaju.

3.11. Porezi i doprinosi

Tekući porez na dobit

Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta. Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava primjenom propisane poreske stope od 10% na osnovicu utvrđenu poreskim bilansom, koju predstavlja iznos dobiti prije oporezivanja po odbitku efekata usklađivanja prihoda i rashoda, a u skladu sa poreskim propisima Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko Distrikta.

Matično društvo, kao i zavisno društvo, imaju poslovne jedinice u Federaciji BiH i Brčko Distriktu, te obračun poreza na dobit za ove poslovne jedinice vrši u skladu sa entitetskim propisima. Porez na dobit plaćen u Brčko Distriktu i Federaciji Bosne i Hercegovine priznaje se u Republici Srpskoj kao poreski kredit do iznosa koji bi bio plaćen da je obračun poreza rađen po propisima Republike Srpske.

Poreski propisi Republike Srpske predviđaju mogućnost umanjenja poreske osnovice za iznose ulaganja u nekretnine, postrojenja i opremu za obavljanje vlastite proizvodne djelatnosti.

Poreski propisi Republike Srpske ne predviđaju mogućnost da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povrat poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13. Porezi i doprinosi (nastavak)

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema izvještaju o finansijskom položaju za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza u izvještaju o finansijskom položaju i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na dan izvještaja o finansijskom položaju ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobitak. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska potraživanja se priznaju za sve odbitne privremene razlike i efekte poreskih gubitaka i poreskih kredita, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporezivi dobitak od kojeg se prenijeti poreski gubitak i krediti mogu umanjiti.

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata predstavljaju plaćanja prema važećim republičkim i opštinskim propisima radi finansiranja raznih komunalnih i republičkih potreba. Ovi porezi i doprinosi uključeni su u okviru ostalih rashoda iz poslovanja.

3.12. Sredstva namijenjena prodaji - Sredstva stečena naplatom potraživanja

Sredstva stečena naplatom potraživanja predstavljaju pokretnu i nepokretnu imovinu koju je Grupa stekla u postupku namirenja potraživanja, odnosno imovinu Grupe stečenu kupovinom ili na neki drugi način, ako se ne koristi ili se neće koristiti za potrebe poslovanja.

Sredstva stečena naplatom potraživanja se početno vrednuju po nabavnoj cijeni.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE

Prezentacija konsolidovanih finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Grupe korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period ili u periodu izmjene i u budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

Osnovne pretpostavke koje se odnose na buduće događaje i ostale značajne izvore neizvjesnosti pri davanju procjene na dan izvještaja o finansijskom položaju, koja nose rizik sa mogućim ishodom u materijalno značajnim korekcijama sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini predstavljene su u narednom tekstu:

Procijenjeni korisni vijek nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja

Određivanje korisnog vijeka osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja je zasnovano na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napretkom i promjenama ekonomskih i industrijskih faktora. Adekvatnost procijenjenog preostalog korisnog vijeka osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja se analizira godišnje ili gdje god postoji indicija o značajnim promjenama određenih pretpostavki.

Obezvredjenje vrijednosti sredstava

Na dan izvještaja o finansijskom položaju Grupa analizira vrijednosti sredstava prikazanih u finansijskim izvještajima. Ukoliko postoji indicija da za neko sredstvo postoji obezvredjenje, nadoknadivi iznos tog sredstva se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvredjenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti iskazane u finansijskim izvještajima, vrijednost sredstva iskazanog u finansijskim izvještajima se smanjuje do svoje nadoknadiive vrijednosti.

Ispravka vrijednosti potraživanja u MKD Mikrofin d.o.o.

Društvo je obračunavalo obezvredjenje stavki aktive na osnovu procjene rukovodstva o njihovoj vjerovatnoj nenaplativosti, a na osnovu interne metodologije usaglašene sa zahtjevima MSFI 9, kao i propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

Procjene ispravke vrijednosti potraživanja u skladu sa MSFI 9

Društvo je usvojilo Metodologiju koja je zasnovana na zahtjevima definisanim Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja 9 (MSFI 9). Metodologija usvojena od strane Društva je temeljena na osnovu konačne verzije Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9: „Finansijski instrumenti“ usvojenog od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (International Accounting Standards Board – IASB). Finansijske institucije su za svoje finansijske instrumente bile u obavezi uskladiti se sa zahtjevima ovog standarda od 01. januara 2019. godine.

Metodologija definiše kriterije za određenje tipa finansijske aktive, kriterije za identifikaciju potraživanja koje je potrebno individualno procijeniti kao i kriterije za ocjenu potraživanja koja su predmet grupne procjene te se ista primjenjuje na nivou Društva na sistematičan način i konzistentno tokom vremena i njenom konzistentnom primjenom se omogućuje pravovremeno utvrđivanje očekivanih gubitaka koji proističu usljed neispunjenja ugovornih obaveza od strane klijenata ili značajnog povećanja kreditnog rizika, a sve u cilju zaštite kapitala Društva u periodu kada gubitak bude identifikovan i realizovan.

Metodologijom se definiše:

- Tip finansijske imovine, tj. Da li se radi o kupljenoj ili kreditno umanjenoj imovini;
- Određivanje faze (stagea) u kojoj se finansijska imovina nalazi;
- Određivanje limita materijalne značajnosti za individualne izloženosti;
- Identifikaciju izloženosti koje se procjenjuju/klasifikuju na individualnoj odnosno grupnoj osnovi;
- Individualna ispravka vrijednosti;
- Grupna ispravka vrijednosti

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE (nastavak)

Pored navedenog Metodologija obuhvata i sljedeće:

- identifikaciju potraživanja koja se klasifikuju na individualnoj, odnosno grupnoj osnovi, te kriterije razvrstavanja potraživanja u homogene grupe sa sličnim karakteristikama (tip klijenta/segmentacija, vrsta kreditnog proizvoda, instrument osiguranja potraživanja, urednost u izmirenju obaveza, sektorska i geografska struktura i sl.);
- utvrđene metode i tehnike za klasifikaciju na individualnoj, odnosno grupnoj osnovi, uključujući i način procjene očekivanog vremena naplate i procenta vrijednosti instrumenta osiguranja potraživanja iz kojeg će biti izvršena naplata (uzeti u obzir sve troškove aktiviranja i naplate), te faktore koji se koriste pri utvrđivanju vremenskih intervala za procjenu gubitaka na osnovu podataka iz ranijih perioda;
- korištene analize, procjene i ostali postupci pri obračunu ispravke vrijednosti, odnosno rezervisanja treba da su precizno objašnjeni i adekvatno dokumentovani u pisanoj formi;
- osiguravanje tačnih i ažurnih podataka koji se uzimaju u obzir pri ocjeni naplativosti potraživanja;
- jasno određene organizacione dijelove u čijoj nadležnosti je navedena procjena i uslove pod kojima se može vršiti procjena na osnovu ranijih iskustava.

Cilj Metodologije je obezbjeđenje razumnog, opreznog i pravovremenog utvrđivanja očekivanih gubitaka po osnovu ispravke vrijednosti plasmana kako bi se zaštitio kapital Društva u periodu kada gubitak bude i definitivno potvrđen (realizovan) nemogućnošću naplate ugovorenih iznosa ili odlivom sredstava za izmirenje potencijalnih obaveza.

Društvo je dužno istovremeno izračunavati rezervisanja u skladu sa klasifikacijom izloženosti i ispravku vrijednosti prema internoj metodologiji umanjenja vrijednosti koja se dijeli na sljedeća područja:

- Područje 1: Klasifikacija i mjerenje finansijske imovine i obaveza – prema kojima finansijska imovina treba biti klasifikovana na bazi poslovnog modela i karakteristika ugovornih novčanih tokova.
- Područje 2: Metodologija Umanjenja vrijednosti – prema kojima se umanjenje vrijednosti finansijske imovine odnosi na očekivane kreditne gubitke.
- Područje 3: Opšte računovodstvo zaštite – prema kojima se dorađuju uočeni nedostaci i nedosljednosti modela navedenog u MRS 39.

Metodološki okvir za umanjenje vrijednosti se odnosi na Područje 2.

Osnovni zahtjevi MSFI 9 temelje se na:

- Konceptu mjerenja očekivanih gubitaka – mjerenje očekivanog gubitka prema MSFI 9 podrazumijeva oblast očekivanih gubitaka, pri čemu se za očekivanje gubitaka moraju uzeti u obzir različiti scenariji.
- Vjerovatnoćom ponderisani scenariji izračuna očekivanog gubitka – znači da se u fazama individualne procjene očekivanih gubitaka mora ugraditi i vjerovatnoćom ponderisani scenariji izračuna u dva scenarija sa pripadajućom vjerovatnoćom. Za svaku izloženost postoji neka (pa čak i marginalno mala) vjerovatnoća nastanka gubitka.
- Neophodno adekvatno modeliranje risk parametara (EAD – izloženosti, PD – vjerovatnoća defaulta, LGD – gubitak po defaultu, CCF – faktor kreditne konverzije) – MSFI 9 pored toga što zahtijeva preciznije parametre za izračun očekivanih gubitaka koje u obzir uzimaju PIT (point-in-time) parametre, nasuprot onim definiranim IAS 39 (TTC – through the cycle).
- Neophodno modeliranje makroekonomskih očekivanja – prilikom određivanja risk parametara neophodno je uzeti u obzir i kako kretanje makroekonomskih varijabli utiče na kretanje risk parametara Društva.
- Kriteriji za prelazak u faze – MSFI 9 obzirom na određenje da u dijelu prihodujućeg portfolija postoji i faza 2, tj. Faza u koju se svrstavaju izloženosti sa povećanim kreditnim rizikom od trenutka odobravanja do trenutka izvještavanja, neophodno je da Društvo definiše kriterije na osnovu kojih će prepoznavati izloženosti sa povećanim kreditnim rizikom u svim segmentima umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata.
- Obračun kamatnog prihoda na nekvalitetnu aktivu – jedini izvor kamatnog prihoda na nekvalitetnu aktivu je tzv. Unwinding.
- POCI finansijska aktiva (engl. Purchased or originated credit-impaired financial assets) – definiše se nova kategorija aktive za koju postoji poseban set pravila, tj. Aktiva koja sa sobom prilikom odobravanja ili kupovine već nosi oznaku umanjenja vrijednosti, aktiva za koju već postoji individualno očekivano umanjenje vrijednosti.

Ispravka vrijednosti prema MSFI 9 se kreira za finansijsku aktivu u okviru standarda koja je razvrstana u odgovarajuće poslovne modele i područja 1 standarda.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE (nastavak)

Ispravka vrijednosti se primijenjuje na sve kreditne izloženosti Društva, i to na:

a) Bilansne stavke (izloženosti)

- Krediti i ostale izloženosti prema klijentima (kamata, zatezna kamata, nenaplaćene naknade vezano za kreditne poslove, ostala potraživanja),
- Izloženosti kod finansijskih institucija
- Ostali plasmani
- Ostala aktiva

b) Vanbilansne stavke (izloženosti)

- Neopozivi odobreni, a neiskorišteni krediti i sve druge stavke koje predstavljaju potencijalne obaveze Društva,
- Druge vanbilansne stavke po kojima može doći do plaćanja od strane Društva

U procesu utvrđivanja ispravke vrijednosti u skladu sa MSFI 9, Društvo razlikuje dva pristupa:

- **Individualna (pojedinačna) ispravka vrijednosti** – Ova vrsta ispravke vrijednosti se obračunava na sljedeće vrste izloženosti:
 - obavezno na izloženosti koje su istovremeno individualno materijalno značajne, odnosno njihova izloženost prelazi individualno definisan značajan limit (≥ 10.000 KM) i u kašnjenju su > 90 dana,
 - na materijalno značajne izloženosti (≥ 10.000 KM), bez obzira na broj dana kašnjenja, koje imaju dokaz o umanjenju vrijednosti potraživanja – faktor rizika koji je ručno evidentiran od strane kreditnih službenika vezano za kašnjenje u drugoj finansijskoj instituciji i/ili faktora rizika koji se veže za klasifikaciju u drugim finansijskim institucijama u D, E ili S3 kategoriju, na osnovu posljednjeg dostupnog izvještaja o tekućim zaduženjima u CRK,
 - za izloženosti koje nisu materijalno značajne i nisu u kašnjenju ukoliko ima saznanja da su klijentu značajno umanjeni primarni izvori otplate kredita ili saznanje da je klijent ugasio djelatnost ili da je pokrenut stečajni postupak ili postupak likvidacije (faktor rizika koji je evidentiran od strane kreditnog službenika ili je prenesen sa prethodnog obračuna ako nije u međuvremenu došlo do promjene statusa),
 - za izloženosti ≥ 5.000 KM koje su klasifikovane kao POCI imovina.
- **Portfolio (grupna) ispravka vrijednosti** – Ova vrsta ispravke vrijednosti se obračunava na sve izloženosti Društva za koje ne postoji dokaz o umanjenju vrijednosti potraživanja. Takođe, koristi se za sve izloženosti u kašnjenju preko 180 dana.

Na svaki posljednji dan u mjesecu Društvo određuje obje vrste ispravki vrijednosti.

Pri tome se vrši segmentacija portfolija na homogene grupe:

- Tržišni segment preduzetnik;
- Tržišni segment poljoprivreda;
- Tržišni segment stanovništvo

Jedna od najvažnijih tema u vezi sa grupnom procjenom odnosno portfolio ispravkom vrijednosti je korištenje prethodnih podataka za procjenu parametara. Društvo za procjenu istorijskih parametara koristi podatke iz baze podataka vezane za period unazad pet godina od momenta obračuna, na način da se prate migracije po određenim grupama kašnjenja.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE (nastavak)
Procjene isprave vrijednosti potraživanja u skladu sa MSFI 9 (nastavak)

Prema ovoj Metodologiji, a u kontekstu MSFI 9 umanjena vrijednosti, Društvo je svoje izloženosti/klijente podijelilo na faze u smislu pripadajućeg nivoa rizika. Prema Metodologiji usvojenoj u decembru 2022. godine, Društvo je na sljedeći način definisalo prelazak iz jednog Stage u drugi (transfer među fazama):

<u>Uslov za prelazak u Stage 2</u>	<u>Uslovi za povratak u Stage 1</u>
1. Kašnjenje kredita > 30 dana.	1. Kredit se vraća u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 1.
2. Saznanje da klijent po osnovu tekućih zaduženja (posljednje dostupne provjere u CRK u trenutku obračuna) ima kašnjenje u materijalno značajnom iznosu u drugoj finansijskoj instituciji klasifikovano kao D, E, ili S3. Materijalno značajan iznos je iznos veći od 200,00 KM.	2. Kredit se vraća u Stage 1 najranije na četvrtom obračunskom periodu, ako se u trenutku obračuna provjerom u CRK ustanovi da nema više kašnjenja u drugoj finansijskoj instituciji klasifikovanih kao D, E ili S3 i ispunjava kriterije za Stage 1.
3. Reprogram kredita koji su na prethodnom obračunu bili u Stage 1, bilo da su odobreni sa odgođenim plaćanjem ili bez odgođenog plaćanja.	3. Kredit bez odgođenog plaćanja se vraća u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 1. Kredit sa odgođenim plaćanjem se vraća u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu nakon isteka odgode plaćanja, ako ispunjava uslove za Stage 1.
4. Refinansiranje kredita u Društvu u 1/3 otplate kredita, a refinansirani kredit kasni na dan obračuna. Krediti koji su refinansirani, na posljednjem obračunu su bili u Stage 1.	4. Kredit se vraća u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 1.
5. Refinansiranje kredita u svim fazama otplate ako je bar jedan od kredita koji se refinansira bio u S2.	5. Kredit se vraća u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 1.
6. Refinansiranje kredita gdje je učešće iznosa refinansiranja kredita u Društvu veće od 75% ukupno odobrenog iznosa kredita. Krediti koji su refinansirani, na posljednjem obračunu su bili u Stage 1.	6. Kredit se vraća se u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 1.
7. Refinansiranje kredita druge finansijske institucije, koji su kategorisani kao C, D, E, ili S2, S3.	7. Kredit se vraća u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 1.
8. Ako je koeficijent zaduženja u momentu odobravanja kredita bio veći od 50%, a kredit kasni od 5 do 30 dana na dan obračuna.	8. Kredit se vraća u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 1.

9. Ako je Scoring model u postupku odobravanja kredit ocijenio kao "loš", a kredit kasni od 5 do 30 dana na dan obračuna.	9. Kredit se vraća u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 1.
10. Krediti koji su kategorisani kao POCI (reprogram reprogramiranog kredita, reprogram kredita koji je u kašnjenju većem od 90 dana), kada ispunjavaju kriterije za Stage 2 (kada pređu iz Stage 3 u Stage 2).	10. Krediti koji su kategorisani kao POCI, nikad ne prelaze u Stage 1.

<u>Uslov za prelazak u Stage 3</u>	<u>Uslovi za povratak u Stage 2</u>	<u>Uslovi za povratak u Stage 1</u>
1. Kašnjenje kredita veće od 90 dana.	1. Kredit se vraća u Stage 2 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 2.	1. Kredit se vraća se u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 1.
2. Reprogram kredita koji su na prethodnom obračunu bili u Stage 2, bilo da su odobreni sa odgodom plaćanja ili bez odgođenog plaćanja.	2. Kredit bez odgode plaćanja se vraća u Stage 2 na sedmom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 2 . Kredit sa odgodom plaćanja se vraća u Stage 2 na sedmom obračunskom periodu nakon isteka odgode, ako ispunjava uslove za Stage 2.	2. Kredit bez odgode plaćanja se vraća u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 1 . Kredit sa odgodom plaćanja se vraća u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu nakon isteka odgode, ako ispunjava uslove za Stage 1.
3. Reprogram kredita kod kojeg je prethodno preduzeta najmanje jedna Covid mjera (osim mjere privremenog moratorijuma) se klasifikuje u S3.	3. Kredit bez odgode plaćanja se vraća u Stage 2 na sedmom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 2. Kredit sa odgodom plaćanja se vraća u Stage 2 na sedmom obračunskom periodu nakon isteka odgode, ako ispunjava uslove za Stage 2.	3. Kredit bez odgode plaćanja se vraća u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 1 . Kredit sa odgodom plaćanja se vraća u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu nakon isteka odgode, ako ispunjava uslove za Stage 1.
4. Refinansiranje kredita u Društvu u 1/3 otplate kredita, a novi kredit kasni na dan obračuna. Krediti koji su refinansirani, na posljednjem obračunu su bili u Stage 2.	4. Kredit se vraća u Stage 2 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 2.	4. Kredit se vraća u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 1.
5. Refinansiranje kredita u svim fazama otplate ako je barem jedan od kredita koji se refinansira bio u S3.	5. Kredit se vraća u Stage 2 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 2.	5. Kredit se vraća u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 1.
6. Refinansiranje kredita gdje je učešće iznosa refinansiranja kredita u Društvu veće od 75% ukupno odobrenog iznosa kredita. Ako se refinansira više kredita, dovoljno je da jedan od kredita bude	6. Kredit se vraća u Stage 2 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 2.	6. Kredit se vraća se u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 1.

u Stage 2 da bi kredit za refinansiranje prešao u Stage 3.		
7. Refinansiranje kredita druge finansijske institucije, koji su kategorisani kao C, D, E, ili S2, S3, ako je klijent bio u Stage 2.	7. Kredit se vraća u Stage 2 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 2.	7. Kredit se vraća se u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 1.
8. Ako je koeficijent zaduženja u momentu odobravanja kredita bio veći od 50%, a kredit kasni od 31 do 90 dana na dan obračuna (kredit je već kategorisan u Stage 2 i prelazi u Stage 3).	8. Kredit se vraća u Stage 2 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 2.	8. Kredit se vraća se u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 1.
9. Ako je Scoring model u postupku odobravanja kredit ocijenio kao "loš", a kredit kasni od 31 do 90 dana na dan obračuna (kredit je već kategorisan u Stage 2 i prelazi u Stage 3).	9. Kredit se vraća u Stage 2 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 2.	9. Kredit se vraća se u Stage 1 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 1.
10. Krediti koji su kategorisani kao POCl - (reprogram reprogramiranog kredita, reprogram kredita koji u trenutku reprograma kasni više od 90 dana).	10. Kredit se vraća u Stage 2 na dvanaestom obračunskom periodu, ako ispunjava kriterije za Stage 2.	10. Krediti koji su kategorisani kao POCl, nikad ne prelaze u Stage 1.
11. Ukoliko klijent ima kredit u kašnjenju preko 180 dana, svi aktivni krediti koje klijent ima u Društvu će biti kategorisani u Stage 3.	11. Svi krediti klijenta ostaju u Stage 3 dok kredit koji kasni više od 180 dana ne bude naplaćen ili trajno isknjižen, nakon toga svi aktivni krediti klijenta se vraćaju u Stage 2 (ukoliko po svojim karakteristikama ne pripadaju Stage 3). Ukoliko krediti zbog svojih karakteristika ostaju u Stage 3, vraćaju se u Stage 2 na četvrtom obračunskom periodu, ako ispunjavaju kriterije za Stage 2.	11. Ovi krediti se vraćaju u S1 na četvrtom obračunskom periodu ako ispunjavaju uslove za S1.
12. Krediti u kašnjenju preko 180 dana uvijek su kategorisani u Stage 3.	12. Krediti u kašnjenju preko 180 dana, ostaju u Stage 3 dok ne budu naplaćeni ili trajno isknjiženi.	

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)

Procjene ispravke vrijednosti potraživanja u skladu sa MSFI 9. (nastavak)

Rezervisanja bez promjene Stage-a, a sa povećanom stopom:

<u>Vrsta kredita</u>	<u>Stopa rezervisanja</u>
1. Krediti inicijalno odobreni sa sljedećim načinima otplate: grace period, kvartalno, polugodišnje i jednokratno dospijeće (otplata po dospijeću i "bullet" otplata). •	1. To su krediti koji su u momentu odobravanja u Stage 1 ali obzirom na povećan rizik zbog odgođene otplate, minimalna stopa rezervisanja je za 5% veća od one koju bi imali po redovnoj Metodologiji i traje sve vrijeme otplate kredita. Ako nastanu poremećaji u naplati, kriteriji za migracije iz jednog u drugi Stage su isti kao kod bilo kojih drugih kredita, ali u svakom Stage-u će biti rezervisani za 5% više nego ostali krediti u istom Stage-u.
2. Krediti kod kojih je urađena Covid mjera (osim mjere privremenog moratorijuma)	2. Ostaju u istom Stage-u u kojem su bili prije odobravanja mjere ali je minimalna stopa rezervisanja za 5% veća od stope koju bi imali po redovnoj Metodologiji ako je mjera preduzeta prvi put, za 10% ako je mjera preduzeta drugi put i za 15% ako je mjera preduzeta treći put i traje do isteka kredita.

**4. Procjene ispravke vrijednosti potraživanja u skladu sa MSFI 9
POCI – kupljena ili inicijalno umanjena kreditna imovina**

Finansijska imovina koja je kupljena ili nastaje kao kreditno umanjena imovina je posebna klasa finansijske aktive u smislu standarda i tretmana izračuna umanjenja vrijednosti. Za ovu imovinu procjena očekivanih kreditnih gubitaka se uvijek radi na cjeloživotnom nivou (bilo u fazi 2 ili fazi 3), a za diskontovanje očekivanih novčanih tokova se koristi kreditno prilagođena efektivna kamatna stopa (KPEKS).

Sljedeća pravila se mogu aplicirati kada se računa umanjenje vrijednosti POCI finansijske imovine:

- Prilikom inicijalno priznavanja ispravka vrijednosti je nula, jer bi se očekivani kreditni gubici već trebali odraziti u fer vrijednosti instrumenta;
- Prilikom svakog sljedećeg izvještajnog datuma evidentiraju se samo kumulativne promjene u očekivanim cjeloživotnim gubicima kroz bilans uspjeha;
- Ako su cjeloživotni očekivani gubici manji od iznosa očekivanih gubitaka koji su uključeni u procjenu novčanih tokova prilikom inicijalnog priznavanja, rezervacije bi bile negativne, ali ne veće nego inicijalno formirana ispravka vrijednosti (u skladu sa stavom ispod)

Praktična pretpostavka ovog koncepta je da je prilikom inicijalnog priznavanja finansijskog instrumenta iznos umanjenja vrijednosti razlika između bruto izloženosti (bez ikakvog umanjenja vrijednosti, bez bilo kakvih premija ili diskontovanih vrijednosti na fer vrijednost) i fer vrijednosti finansijskog instrumenta.

U Metodologiji Društva se pod POCI imovinom podrazumijevaju kreditna potraživanja po osnovu reprogramiranih kredita koja su u momentu reprograma kasnila preko 90 dana i reprogram reprogama.

Metodologija se primjenjuje na sve bilansne kreditne izloženosti Društva (dospjela glavnica, nedospjela glavnica, dospjela kamata), i to na:

- izloženosti koje na dan obračuna imaju status aktivne,
- izloženosti koje na dan obračuna imaju status nenaplaćene (izloženosti koje su u bilo kojem trenutku od početka rada Društva ušle u grupu kašnjenja preko 180 dana, a da nakon toga nisu naplaćene).

Društvo definiše dospjelu kamatu kao iznos kamate koji je u kašnjenju 90 dana ili manje. Preostali iznos dospjele kamate i ukupna nedospjela kamata se vodi vanbilansno i ne ulazi u bilansnu kreditnu izloženost.

Način obračuna ispravke vrijednosti Društva zavisi od toga da li se izloženost tretira kao pojedinačno materijalno značajna ili ne. Društvo je interno definisalo da se ukupna izloženost klijenta (grupe povezanih lica) smatra pojedinačno materijalno značajnom ukoliko, na dan obračuna ispravke vrijednosti, prelazi limit od 10.000 KM, i na osnovu tog limita ukupne izloženosti se dijele na pojedinačno materijalno značajne izloženosti i materijalno manje značajne izloženosti.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PRETPOSTAVKE (nastavak)

Ispravka vrijednosti potraživanja u MF banka a.d. Banja Luka

Primjena MSFI 9 počela je od 1. januara 2018. godine i od tada Banka ima definisane strategije, politike i procedure vezane za biznis modele Banke, koji su dokazi za formalno dokumentovanje postojećih biznis modela, definisanje novih i njihovo prilagođavanje MSFI 9.

Metodologija za izračunavanje ispravke vrijednosti za očekivane kreditne gubitke prema zahtjevima MSFI 9 i ABRS odluke o upravljanju kreditnim rizikom iutvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka podrazumijeva slijedeće:

- Koncept mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka – mjerenje očekivanog kreditnog gubitka prema MSFI 9 prelazi iz oblasti prepoznavanja nastalih gubitaka u oblast očekivanih gubitaka, pri čemu se za očekivanje gubitaka moraju uzeti u obzir različiti scenariji.
- Vjerovatnoćom ponderisani scenariji izračuna očekivanog kreditnog gubitka – znači da se u svim nivoima kreditnog rizika očekivanja gubitaka mora ugraditi i vjerovatnoćom ponderisani scenariji izračuna u minimalno dva ili više scenarija sa pripadajućom vjerovatnoćom. Samim tim, za svaku izloženost postoji neka (pa čak i marginalno mala) vjerovatnoća nastanka gubitka.
- Neophodno adekvatno modeliranje risk parametara (EAD – izloženosti, PD – vjerovatnoća defaulta, LGD - gubitak po defaultu, CCF – faktor kreditne konverzije) – u skladu sa MSFI 9 parametri za izračun očekivanih gubitaka obzir uzimaju PIT (point-in-time) parametre.
- Neophodno modeliranje makroekonomskih očekivanja – prilikom određivanja risk parametara neophodno je uzeti u obzir i kako kretanje makroekonomskih varijabli utiče na kretanje risk parametara Banke.
- Kriteriji za prelazak u nivo kreditnog rizika – MSFI 9 obzirom na određenje da u dijelu prihodujućeg portfolija postoji i nivo kreditnog rizika 2 u koju se svrstavaju izloženosti sa povećanim kreditnim rizikom od trenutka odobravanja do trenutka izvještavanja, neophodno je da Banka definiše kriteriji na osnovu kojih će prepoznavati izloženosti sa povećanim kreditnim rizikom u svim segmentima umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata.
- POCI finansijska aktiva (engl. purchased or originated credit-impaired financial assets) – definiše se nova kategorija aktive za koju je postoji poseban set pravila tj. aktiva koja sa sobom prilikom odobravanja ili kupovine već nosi oznaku umanjenja vrijednosti, aktiva za koju već postoji individualno očekivano umanjenje vrijednosti.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (NASTAVAK)

Ispravka vrijednosti potraživanja (primjena MSFI 9 – Finansijski instrumenti) - (nastavak)

Prema zahtjevima MSFI-ja 9, rezervisanja/umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne rizike moraju se kreirati nakon raspoređivanja finansijskog instrumenta u odgovarajuće nivoe kreditnog rizika ako postoji objektivan dokaz umanjenja vrijednosti koji utiče na očekivane buduće novčane tokove iz finansijskog instrumenta ili ako postoje indikacije o potencijalnom umanjenju vrijednosti.

Pod materijalno značajnim iznosom („treshhold”), za potrebe utvrđivanja broja dana kašnjenja podrazumijevaju se ukupna dospelja potraživanja od:

- Fizičkog lica u iznosu većem od 200 BAM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika,
- Pravnog lica u iznosu većem od 1.000 BAM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika.

Pragovi materijalnosti za brojčana podrazumijevaju ispunjenost oba navedena uslova.

Brojač dana kašnjenja uključuje se na datum kada ukupna dospelja potraživanja tog dužnika pređu materijalno značajan iznos i iznose više od 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika, a isključuju kada se ukupna potraživanja spuste ispod tog nivoa. Kada dužnik pređe navedeni prag materijalne značajnosti broj dana kašnjenja se svaki dan povećava za jedan dan, a zaustavlja tek kada izmiri dospelje obaveze ispod navedenog praga.

Brojač dana kašnjenja funkcioniše na principu kada dužnik u materijalno značajnom iznosu kasni u plaćanju svojih obaveza prema banci, broj kašnjenja se povećava za jedan. Ako je brojač dostigao 91 dan uzastopno, smatra se da je ispunjen uslov za ulazak u status neizmirenja obaveza dužnika. Brojač se nulira kada dužnik izvrši uplatu koja eliminiše postojanje kašnjenja u materijalno značajnom iznosu.

Banka svaku izloženost koju vrednuje po amortizovanom trošku i po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat raspoređuje u jednu od sljedećih kategorija:

- Nivo kreditnog rizika 1 – nizak nivo kreditnog rizika (engl. performing)
- Nivo kreditnog rizika 2 – povećan nivo kreditnog rizika (engl. underperforming)
- Nivo kreditnog rizika 3 – izloženosti kod kojih je nastalo umanjenje vrijednosti, odnosno izloženosti u statusu neizmirenja obaveza (engl. non-performing).

Banka utvrđuje status neizvršenja obaveza (nivo kreditnog rizika 3) kada je ispunjen jedan ili oba sljedeća uslova:

- Klijent kasni sa otplatom svojih obaveza prema Banci duže od 90 dana u materijalno značajnom iznosu;
- Identifikovani UTP uslovi (unlikelyness to pay) odnosno Banka smatra izvjesnim da klijent neće u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema Banci, ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolaterala.

Uzimajući u obzir potencijalne indikatore koji ukazuju na povećanje kreditnog rizika Banka je definisala sljedeće događaje kao UTP uslove:

- Ako postoji objektivan dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti izloženosti,
- Ako se dužnik suočava sa značajnim finansijskim teškoćama,
- Ako je Banka prodala drugu izloženost istog dužnika uz značajan ekonomski gubitak,
- Ako je Banka pristala da modifikuje izloženost zbog trenutnih finansijskih poteškoća klijenta, a što će za posljedicu imati umanjenje finansijske obaveze dužnika,
- Pokrenut stečajni postupak ili likvidacija klijenta,
- Ukoliko klijent nije izvršio svoju obavezu prema Banci najkasnije u roku od 60 dana od dana kada je izvršen protest po osnovu prethodno izdate garancije,
- Kada je račun klijenta kontinuirano blokiran duže od 60 dana,
- Restrukturirane izloženosti koje su u trenutku modifikacije bile raspoređene u nivo kreditnog rizika 3 zadržavaju se u statusu neizmirenja obaveza do ispunjavanja uslova za raspoređivanje u niže nivoe kreditnog rizika,
- POCI imovina prilikom inicijalnog označavanja (odobravanja), minimalno u prvih godinu dana,
- Izvori prihoda klijenta su smanjeni više od 50%, te isto utiče na mogućnost izmirenja obaveza prema Banci,
- Klijent je sudužnik ili jamac po kreditu koji je u statusu neizmirenja obaveza, a preostalo potraživanje i rata je toliko velika da značajno utiče na njegovu kreditnu sposobnost te direktno ugrožava otplatu kredita u Banci,
- Banka je pokrenula tužbu protiv dužnika pred nadležnim sudom,
- Banka je pokrenula postupak prinudne naplate iz kolaterala,
- Prevara – Banka je utvrdila da je prilikom odobrenja kredita izvršena prevara kroz dostavljanje

netačnih, nepotpunih informacija kao i falsifikovanja dokumenata,

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (NASTAVAK)

Ispravka vrijednosti potraživanja (primjena MSFI 9 – Finansijski instrumenti) - (nastavak)

- Značajno pogoršanje finansijskih pokazatelja klijenta, odnosno indikatori definisani Procedurom za utvrđivanje statusa neizvršenja obaveza,
- Za novoosnovane subjekte i izloženosti po osnovu projektnog finansiranja, ako su procijenjeni budući novčani tokovi neadekvatni i ako se tokom otplate kredita značajno odstupi od inicijalnog poslovnog plana, odnosno realizacije projekta,
- Nivo kreditnog kvaliteta u drugoj banci,
- M5 monitoring klasifikacija kao rezultat procesa redovnog/vanrednog monitoringa klijenta,
- U slučaju fizičkih lica ukoliko je privredno društvo ili samostalna radnja u vlasništvu dužnika u statusu neizmirenja obaveza, a klijent garantuje ličnom imovinom za obaveze tog privrednog društva ili samostalne preduzetničke radnje.

Kada su u pitanju modifikacije izloženosti zbog finansijskih poteškoća klijenata za potrebe utvrđivanja postojanja UTP uslova Banka preispituje sljedeće pokazatelje:

- velika jednokratna otplata na kraju perioda predviđenog planom otplate,
- plan otplate u kojem se na početku predviđaju znatno niži iznosi plaćanja,
- duži grace period, uzimajući u obzir namjenu kredita,
- izloženosti prema dužniku koje su više puta restrukturirane u odnosu na inicijalnu izloženost.

Na temelju statusa neizmirenja obaveza, te pojedinačnoj značajnosti izloženosti, Banka razlikuje različite pristupe mjerenju umanjenju vrijednosti (pojedinačna ili grupna procjena). Za sve materijalno značajne klijente za koje se utvrdi da postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti tj. da su u statusu neizmirenja obaveza (defaulta), nose posebna rezervisanja ili su klasifikovani kao POCI aktiva. Za navedenu grupu klijenata Banka će raditi individualno procjenu umanjenja vrijednosti.

Prema navedenom, u procesu utvrđivanja ispravke vrijednosti u skladu sa MSFI 9 Banka razlikuje dva pristupa:

- Individualna (pojedinačna) ispravka vrijednosti – Ova vrsta ispravke vrijednosti se obračunava na već navedene izloženosti koje su istovremeno individualno materijalno značajne (njihova izloženost prelazi individualno definisan značajan limit) i imaju dokaz o obezvrjeđenju potraživanja, i
- Portfolio (grupna) ispravka vrijednosti – Ova vrsta ispravke vrijednosti se obračunava na sve izloženosti Banke za koje ne postoji dokaz o obezvrjeđenju potraživanja.

Na **individualnoj** osnovi utvrđuju se očekivani kreditni gubici za pravna i fizička lica, za pojedinačno značajne izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 3, odnosno koje su veće od:

- 30.000 KM, ukoliko neto aktiva Banke iznosi do 500 miliona KM,
- 50.000 KM, ukoliko neto aktiva Banke iznosi od 500 miliona KM do jedne milijarde KM,
- 100.000 KM, ukoliko neto aktiva Banka iznosi preko jedne milijarde KM.

Takođe, imovina koja se klasifikuje kao POCI imovina obezvrjeđuje se na individualnoj osnovi.

Izuzetno od prethodno navedenog, Banka na individualnoj osnovi utvrđuje očekivane kreditne gubitke za određene stavke koje su raspoređene u nivo kreditnog rizika 2, tj. ukoliko je identifikovana značajno povećana izloženost kreditnom riziku i/ili obračun na grupnoj (portfolio) osnovi ne odražava identifikovani nivo rizika klijenta, te ukoliko ABRS nadzorom utvrdi i naloži Banci obračun očekivanih kreditnih gubitaka na individualnoj osnovi.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (NASTAVAK)

Parametri internog modela obračuna ispravke vrijednosti - PD

Za izračun PD parametra portfolio dijelimo na:

- Pravna lica,
- Fizička lica,
- Preduzetnike.

Pored podjele portfolioa na segmente, na PD homogenu grupu utiče i klasa internog rejtinga, pa razlikujemo 30 PD homogenih grupa.

Prilikom obračuna PD-a, vodi se računa o poštovanju principa monotonosti, odnosno da svaka homogena grupa mora imati veći PD od prethodne, dok PD za rejting 10 (neprihodujući rejting) mora iznositi 100%.

Interni raspon rejtinga:

Rejting od 1 do 4 - jak

Rejting od 5 do 7 - zadovoljavajući

Rejting od 8 do 9 - visok rizik

Rejting 10 - rizičan

Probability of default (PD), odnosno vjerovatnoća dužnika da će dospjeti u status neizmirenja obaveza tokom perioda trajanja finansijskog instrumenta predstavlja jedan od osnovnih parametara koji se koristi u obračunu obezvrjeđenja.

PD parametar može se odrediti statističkim metodama, po osnovu ekspertske procjene ili hibridnom metodom (koja istovremeno uključuje i ekspertno i statističko određivanje pojedinih dijelova potrebnih za procjenu parametara kreditnog rizika). Kako bi obezbjedila da procjene (12-mjesečnih i višegodišnjih) vrijednosti PD parametara koje Banka koristi prilikom izračuna očekivanih kreditnih gubitaka budu vjerodostojne i pouzdane mjere procesa ulaska u status neizmirenja obaveza tokom životnog vijeka svojih izloženosti, Banka se vodi načelima nepristrasnosti i svim ostalim smjernicama propisanim od strane nadležnog regulatora (ABRS) i MSFI 9.

Banka računa PD parametar za pripadajuće homogene grupe na osnovu tranzicionih matrica uzimajući u obzir raspoloživu vremensku seriju.

Parametri internog modela obračuna ispravke vrijednosti – LGD

Pri segmentaciji portfolioja za potrebe izračuna LGD parametra posmatramo tri kriterijuma:

- obezbjeđenost izloženosti („secured“ - obezbjeđeno i „unsecured“ - neobezbjeđeno),
- segment klijenta,
- broj mjeseci u defaultu.

Kombinovanjem prva 2 kriterijuma, portfolio segmentiramo na 6 osnovnih LGD grupa klijenata:

1. Pravna lica sa obezbjeđenjem
2. Pravna lica bez obezbjeđenja
3. Fizička lica sa obezbjeđenjem
4. Fizička lica bez obezbjeđenja
5. Preduzetnici sa obezbjeđenjem
6. Preduzetnici bez obezbjeđenja

U zavisnosti od pripadnosti segmentu i toga da li klijent ima/nema obezbjeđenje, te na osnovu broja mjeseci u defaultu, razlikujemo 282 LGD homogene grupe.

Banka redovno vrši provjeru adekvatnosti utvrđenih homogenih grupa, uzimajući u obzir nove informacije (ostvarenim nastancima statusa neizmirenja obaveza za PD parametar, stope oporavka za LGD parametar i sl.), te makroekonomske faktore. Ukoliko se tom provjerom utvrdi da je potrebno, Banka će izvršiti resegmentaciju izloženosti i formirati nove homogene grupe. Pri tome nivo granularnosti homogene grupe mora biti dovoljan da se na adekvatan način mogu ocijeniti promjene nivoa odgovarajućeg parametra kreditnog rizika. Gubitak usljed nastupanja statusa neizmirenja obaveza (LGD parametar) predstavlja internu procjenu banke o nivou očekivanog gubitka vezanog za izloženost u slučaju nastupanja statusa neizmirenja obaveza.

Za izloženosti u obliku kredita određivanje LGD parametra vrši se putem tkz. work-out metode procjene, koja se zasniva na analizi istorijskih slučajeva procesa naplate nakon nastupanja statusa neizmirenja obaveza. Oporavljeni iznos izračunava se za svaku partiju na mjesečnoj osnovi kao smanjenje izloženosti umanjeno za količinu otpisa, diskontovano efektivnom kamatnom stopom do početka posmatranja, tj.

ulaska u default. Kamatne stope su date na nivou partije svakog klijenta.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (NASTAVAK)

Parametri internog modela obračuna ispravke vrijednosti – EAD

EAD, odnosno izloženost u trenutku statusa neizmirenja obaveza predstavlja procjenu iznosa izloženosti u trenutku nastanka statusa neizmirenja obaveza na osnovu vezanih ugovornih i očekivanih novčanih tokova do isteka ročnosti.

Maksimalni period koji Banka uzima u obzir prilikom odmjerenja očekivanih kreditnih gubitaka je maksimalni ugovorni period tokom koga je Banka izložena kreditnom riziku.

Banka iznos izloženosti u trenutku statusu neizmirenja obaveza umanjuje za iznos novčanog depozita deponovanog kod Banke, koji služi kao kolateral za tu izloženost, a založen je u nadležnom registru zaloga, samo ukoliko taj depozit ima istu ili dužu ročnost od izloženosti.

Banka izloženost u trenutku nastanka statusa neizmirenja obaveza za vanbilansne izloženosti utvrđuje tako što knjigovodstvenu vrijednost vanbilansne stavke množi sa faktorom kreditne konverzije (CCF).

Dakle, izloženost pri odbijanju plaćanja predstavlja iznos koji Banka može očekivati da izgubi u prosjeku tokom vremenskog perioda u kojem produžava vraćanje kredita i ova procjena uključuje bilansne stavke kao i vanbilansne stavke (neiskorištene okvire o finansijskom praćenju, potencijalnu buduću izloženost i potencijalna potraživanja) koje su tipično ponderisane navedenim faktorom.

Kolaterali

Metodologijom su definisane vrste sredstava obezbjeđenja (kolaterala) i parametri vezani za kolaterale koji se koriste prilikom obračuna ispravke vrijednosti na individualnoj i portfolio (grupnoj) osnovi. Primjenom definisanih parametara po pojedinačnim vrstama kolaterala, za potrebe obračuna individualne ispravke vrijednosti na individualno materijalno značajne izloženosti koje su obezbjeđene ovim vrstama kolaterala, dobija se očekivani tok gotovine umanjen kroz diskontovanje na sadašnju vrijednost.

U skladu sa standardnim principima kreditnog poslovanja, Banka u svrhu obezbjeđenja plasmana zahtijeva kolateral koji treba pokriti rizik nemogućnosti klijenta da izvrši ugovorene obaveze.

Kolaterali koje Banka najčešće koristi kao instrumente obezbjeđenja su:

- mjenice,
- nalozi,
- izjava o zapljeni (administrativna zabrana),
- solidarni dužnik,
- solidarni jamac/jemac platac,
- hipoteka - zalog na nepokretnu imovinu,
- zalog pokretnih stvari,
- zalog HOV,
- zalog novčanih sredstava (depozit/štedni ulog),
- polisa osiguranja,
- neopozive garancije Vlade RS, Brčko Distrikta i Vlade FBiH,
- garancije Garantnog Fonda RS,

Banka zadržava pravo da zatraži bilo koju drugu vrstu instrumenta obezbjeđenja koju smatra neophodnom.

Upravljanje kreditnim rizikom

Banka preuzima na sebe kreditni rizik koji predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat Banke usljed neizvršavanja ugovorenih obaveza dužnika prema Banci. Kreditni rizik predstavlja najznačajniji rizik za poslovanje Banke koja iz tog razloga upravlja svojom izloženošću kreditnom riziku. Izloženost kreditnom riziku nastaje prije svega na osnovu aktivnosti kreditiranja, tj. odobravanja kredita. Kreditni rizik je takođe prisutan kod vanbilansnih finansijskih instrumenata, kao što su garancije i nepovučene kreditne linije.

Banka kreditnim rizikom upravlja provođenjem strategije kreditiranja koja je usmjerena prema preduzetnicima, mikro, malim i srednjim preduzećim, u skladu sa internom podjelom i velikoj disperziji rizika.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (NASTAVAK)

Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Banka kreditnim rizikom upravlja tako što u skladu sa svojom politikom kreditiranja odobrava standardizovane kreditne proizvode. Kreditni proizvodi i njihove osnovne karakteristike u pogledu iznosa, roka, kamatne stope, naknade, te obaveznog obezbjeđenja definisani su Katalogom kreditnih proizvoda. Sektor za upravljanje rizicima kao kontrolna funkcija upravljanja rizicima uključen je u definisanje kreditnih proizvoda i njihovu ocjenu sa stanovišta procjene rizika (daje mišljenje na sve izmjene Kataloga kreditnih proizvoda). Nivoi odlučivanja, definisani Poslovníkom o radu kreditnih odbora, nadležni su za donošenje odluka u slučajevima odobravanja standardnih proizvoda i pod standardnim uslovima, a svako odstupanje od definisanih standarda zahtijeva odlučivanje na višem nivou.

Banka je internim aktima, jasno definisala način obrade rizičnih proizvoda, potrebnu dokumentaciju za pojedine tržišne sektore, korake kreditnog procesa kao i organizacione dijelove i pojedinačne izvršioce odgovorne za njihovo sprovođenje. Navedenim dokumentima su propisani svi obrasci koji se koriste u toku obrade i praćenja kredita, kao i način i obrasci kreditne analize za ocjenu kreditne sposobnosti (boniteta) u zavisnosti od pripadnosti tržišnom sektoru (preduzetnici, korporativni i javni klijenti i stanovništvo). Banka odobrava kredite u skladu sa definisanom procedurom odobravanja kredita, a na osnovu procjene kreditne sposobnosti dužnika i instrumenata obezbjeđenja. Kreditne odluke se donose na osnovu definisanih limita za pojedinačne izloženosti i definisanih limita ukupne izloženosti klijenta odnosno grupe povezanih lica. U Banci postoji 6 nivoa ovlaštenja za odobravanje plasmana od kojih je najviši Nadzorni odbor Banke, a najniži Kreditni odbor filijale/biznis centra/funkcije za COR i PUB. Obrada kreditnih zahtjeva za sve sektore odnosno tržišne segmente obavljaju se decentralizovano odnosno u okviru pripadajućih sektora prodaje. Obrada kreditnih zahtjeva od prijema zahtjeva za kredit do plasmana kredita obavlja se kroz aplikativni kreditni modul prilagođen potrebama sektora prodaje (Front office).

Uputstvom za naplatu i upravljanju dospjelim nenaplaćenim obavezama, kao i Procedurom za monitoring, definisan je način praćenja i monitoring postojećih plasmana kao i nadležnosti i odgovornosti za sprovođenje aktivnosti naplate. Navedenim uputstvom Banka je definisala način sprovođenja dnevnog i mjesečnog monitoringa naplate u okviru kojeg se realizuju i određeni koraci upravljanja problematičnim plasmanima.

Da bi se na kvalitetan, sistematski i pregledan način upravljalo portfolijom u kašnjenju, internim procedurama su definisana dva dokumenta i to: „Dosije neuredne otplate“ i „Strategije naplate“. „Dosije neuredne otplate“ predstavlja izvještaj koji daje pregled već izvršenih aktivnosti po kreditima u kašnjenju preko 30 dana i vodi se sve dok se obaveze po kreditu ne izmire u potpunosti. Kreditni službenici su u obavezi da vode dosije neuredne otplate i hronološki evidentiraju sve aktivnosti koje su poduzete u cilju naplate potraživanja. Vođenje ovog obrasca je softverski podržano u okviru kreditnog modula koji koristi Front office. „Strategije naplate“ je izvještaj koji daje pregled planiranih aktivnosti koje će biti preduzete u cilju naplate potraživanja odnosno dogovorenu strategiju naplate.

Nekvalitetne izloženosti

Pod nekvalitetnom izloženosti podrazumijevaju se izloženost u statusu neizmirenja obaveza, odnosno izloženost koja je raspoređena u nivo kreditnog rizika 3 i izloženosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, a ispunjavaju uslov za raspoređivanje u nivo kreditnog rizika 3.

Upravljanje problematičnim plasmanima, odnosno nekvalitetnim izloženostima je centralizovano i organizovano kroz rad posebnog Sektora za prinudnu naplatu, u okviru kojeg su bile odvojene Direkcija za naplatu i restrukturu i Direkcija za pravnu naplatu, do decembra 2024. godine. Novom sistematizacijom poslova početkom decembra 2024. godine naplata nekvalitetnih izloženosti je u nadležnosti Funkcije za upravljanje nekvalitetnim izloženostima u okviru Sektora za procjenu i monitoring kreditnog rizika i upravljanje nekvalitetnim izloženostima.

Procedurama za postupanje u navedene dvije direkcije, a sada Funkcije za upravljanje nekvalitetnim izloženostima, Banka je propisala poslove preuzimanja, praćenja i naplate svih problematičnih plasmana za sve tržišne segmente.

Klijent dobijanjem status neizmirenja obaveza (stage 3) prelazi u nadležnost navedene Direkcije/Funkcije.

4.ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (NASTAVAK)

Prenos u Funkciju za upravljanje nekvalitetnim izloženostima (Funkcija za UNI) se radi nakon sprovedene redovne mjesečne klasifikacije izloženosti od strane Sektora upravljanja rizicima. Sektor za podršku i razvoj prodaje generiše odluku koja sadrži spisak svih izloženosti koji su zadnji dan prethodnog mjeseca ispunjavali navedene uslove za transfer u Funkciju za UNI. Na osnovu navedene odluke vrši se prenos predmeta iz sektora prodaje u Funkciju za UNI, te zaduženje nadležnih saradnika u Funkciji za UNI za navedene predmete.

Funkcija za UNI postupa po navedenim predmetima u svojoj nadležnosti sa ciljem što efikasnije naplate i smanjenja nekvalitetnih izloženosti.

U okviru Funkcije za UNI se primjenjuju različite strategije naplate.

Vraćanje klijenta iz nadležnosti Funkcije za UNI u nadležnost sektora prodaje

Kada dužnik tokom definisanog perioda oporavka kontinuirano:

- za restrukturirane izloženosti i POCl imovinu u toku 12 mjeseci od datuma restrukturiranja,
- za nerestrukturirane izloženosti u toku šest mjeseci od datuma kada je prestalo ispunjavanje uslova iz člana 20. „Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka“, dokaže urednost u otplati (vrši otplatu u skladu sa ugovorenim planom otplate, bez kašnjenja >30 dana na zadnji dan u mjesecu) vraća se u nadležnost sektora prodaje. Grejs period se ne priznaje (ne računa) u period oporavka.

Postupak vraćanja je isti kao postupak prenosa/preuzimanja klijenata, samo se vrši u obrnutom smjeru.

Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Grupe je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. U Republici Srpskoj ne postoji dovoljno tržišnog iskustva, kao ni stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje potraživanja i ostale finansijske aktive i pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u odsustvu aktivnog tržišta.

Rukovodstvo Grupe vrši procjenu rizika i u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Banke iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Beneficije zaposlenima

Grupa angažuje ovlašćenog aktuara da u ime Banke izvrši obračun sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine. Prilikom obračuna navedene sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine, ovlašćeni aktuar koristi sljedeće pretpostavke: projektovani rast zarada, godine radnog staža za odlazak u penziju, projektovana fluktuacija zaposlenih na osnovu podataka o istorijskom kretanju zaposlenih u prethodnom periodu, zvanično objavljene stope mortaliteta iz okruženja, kao i ostali uslovi neophodni za ostvarivanje prava na otpremninu.

Po mišljenju rukovodstva, iznosi u finansijskim izvještajima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

5. PRIHODI OD PRUŽENIH USLUGA

	(u hiljadama BAM)	
	2024.	2023.
Prihodi od kamata	123.161	106.781
Prihodi od naknada po poslovanja sa devizama	2.899	2.387
Prihodi od naknada po osnovu platnog prometa u zemlji	6.274	9.198
Prihodi od provizija za prijevremenu otplatu kredita	595	678
Naknade po vanbilansnim poslovima		1.524
Ostali prihodi od pruženih usluga	10.822	4.736
Ukupno:	143.751	125.304

6. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	(u hiljadama BAM)	
	2024.	2023.
Prihodi od naplate zatezne i suspendovane kamate	-	38.818
Prihodi od naplaćenih opomena klijentima	-	127
Ostali poslovni prihodi	-	60.134
Ukupno ostali poslovni prihodi:	-	99.079

7. TROŠKOVI PLATA, NAKNADA PLATA I OSTALIH LIČNIH PRIMANJA

	(u hiljadama BAM)	
	2024.	2023.
Bruto plate	37.081	29.405
Ostali troškovi zaposlenih	-	2.358
Ukupno troškovi plata, naknada plata i ostalih ličnih primanja:	37.081	31.763

8. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA

	(u hiljadama BAM)	
	2024.	2023.
Rashodi kamata klijentima MF banke a.d.		11.521
Rashodi po osnovu kupoprodaje deviza	249	1.795
Naknade Centralnoj banci	831	2.466
Naknade po osnovu kartičarskog poslovanja	1.692	846
Naknade za usluge platnog prometa	367	448
Ostale bankarske provizije	625	777
Ostale naknade i provizije	318	502
Troškovi po osnovu lizinga	9.459	14.065
Ukupno troškovi proizvodnih usluga:	13.541	32.420

9. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	(u hiljadama BAM)	
	2024.	2023.
Troškovi amortizacije nematerijalne imovine, materijalne imovine i investicionih nekretnina (veza napomena 14)	5.385	5.022
Ukupno troškovi amortizacije:	5.385	5.022

10. TROŠKOVI REZERVISANJA

a) Knjiženja u na (teret)/korist izvještaja o dobitku i gubitku i ostalom ukupnom rezultatu

	(u hiljadama BAM)	
	2024.	2023.
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		95.051
Ostala potraživanja		-
Gotovina i gotovinski instrumenti		-
Interni odnosi po osnovu gotovine i gotovinskih instrumenata		-
Finansijska sredstva po fer vrij. Kroz ostali rezultat		-
Potencijalne i ugovorene obaveze	122	93
Ukupno:	122	95.144

11. OSTALI RASHODI

	(u hiljadama BAM)	
	2024.	2023.
Ostali porezi, naknade i članarine	1.646	1.124
Troškovi profesionalnih usluga	1.413	1.922
Troškovi goriva	1.081	1.086
Troškovi reprezentacija i reklama	1.982	1.683
Troškovi materijal	894	1.369
Putni troškovi	58	320
Troškovi osiguranja	1.759	1.640
Ostali troškovi	8.615	1.819
Ukupno ostali rashodi:	17.448	10.963

Ostali rashodi u iznosu od 7.754 se odnose na otpis nenaplativih potraživanja po odluci organa upravljanja.

12. FINANSIJSKI RASHODI

Finansijski rashodi MF Banke izračunati metodom efektivne kamatne stope

	U hiljadama BAM	
	31. decembra 2024.	2023.
Rashodi po osnovu kamata od:		
Stanovništvo	8.936	6.413
Javni sektor	448	224
Nebankarske finansijske institucije	472	369
Kamata na subordinirani dug	1.225	785
Kamata finansijskim institucijama za primljene kredite	3.259	3.275
Preduzeća	760	277
Neprofitne organizacije	98	75
Banke	130	95
Ostalo	16	8
Ukupno:	15.344	11.521

	U hiljadama BAM	
	Godina koja se završava 31. decembra 2024.	31. decembra 2023.
b) Rashodi po osnovu kamata MKD Mikrofin		
Kamata European Fund for Southeast Europe (EFSE)	2.677	1.150
Kamata Responsibility	3.285	1.556
Kamata TRIPLE JUMP	626	687
Kamata Blue Orchard	3.035	1.357
Kamata Investiciono-razvojna banka RS, Banja Luka	123	105
Kamata Intesa SanPaolo Bank d.d. Sarajevo	153	129
Kamata CEB	20	32
Kamata KFW	335	566
Kamata Frankfurt School Financial Services	784	628
Kamata EBRD	205	168
Kamata Addiko bank a.d. Banja Luka	1	18
Kamata Banka Poštanska štedionica	-	7
Kamata Triodos	306	379
Kamata INCOFIN	2.263	1.449
Kamata Sparkasse Bank	90	40
Kamata NLB banka	138	95
Kamata Raiffeisen bank	176	6
Kamata Symbiotics SICAV	261	438
Kamata PROPARCO	1.243	1.286

Kamata BANK IM BISTUM	<u>245</u>	<u>375</u>
	<u>15.966</u>	<u>10.471</u>
 Ukupno finansijski rashodi Grupe:	 <u>31.310</u>	 <u>13.602</u>
 13. POREZ NA DOBIT	 (U hiljadama BAM)	
	<u>31. decembar</u>	<u>31. decembar</u>
	<u>2024.</u>	<u>2023.</u>
Tekući porez na dobit	6.579	2.287
Odložena poreska sredstava		
Ukupno porez na dobit	<u>6.579</u>	<u>2.287</u>

14. NEKRETNINE, OPREMA I NEMATERIJALNA IMOVINA

Na dan 31. decembra 2024.

	Zemljište i građevinski objekti	Oprema ukupno	Ulaganja u tuđe nekretnine	Oprema u pripremi	Nematerijalna ulaganja ukupno
Stanje, 31. Decembar 2023.	2.625	13.297	2.424	494	2.953
- nabavke		7.136	559		884
- Povećanja (prenosi)					
- Rashodovanja					
- Prodaja					
Stanje, 31. Decembar 2024.	2.625	20.423	2.983	285	3.837
Ispravka vrijednosti					
Stanje, 31. Decembar 2023.	24	11.451	1.325		1.672
- Amortizacija za godinu 2024	31	4.602	321		431
- Rashodovanja					
- Prodaja					
Stanje, 31. Decembar 2024.	55	16.053	1.646		2.103
Sadašnja vrijednost:					
- 31. decembar 2023.	2.322	5.782	1.099	494	1.281
- 31. decembar 2024.	2.570	4.370	1.337	285	1.734

15. INVESTICIONE NEKRETNINE**Investicione nekretnine****Nabavna vrijednost**

Stanje, 1. januara 2023. godine	5.308
Nabavke u periodu	5
Prodaja	0
Stanje, 31. decembra 2023. godine	5.313
Nabavke u periodu	-
Prenos	-
Stanje, 31. decembra 2024. godine	5.313
Ispravka vrijednosti	
Stanje, 1. januar 2023. godine	615
Amortizacija	70
Stanje, 31. decembra 2023. godine	685
Amortizacija	70
Stanje, 31. decembra 2024. godine	755

31. decembar 2023. godine	4.628
31. decembar 2024. godine	4.558

16. SREDSTAVA UZETA U ZAKUP

Stanje na dan 1. januara 2023. godine	8,398
Nove nabavke	2,375
Raskid ugovora	-2,004
Amortizacija	-1326
Ispravka vrijednosti raskid ugovora	316
Stanje na dan 31. decembar 2023. godine	7,759
Nove nabavke	2,762
Raskid ugovora	-2,177
Amortizacija	-1464
Ispravka vrijednosti raskid ugovora	259
Stanje na dan 31. decembra 2024. godine	7,139

17. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		
Dugoročni krediti u zemlji	889.052	709.627
Dugoročni krediti u stranoj valuti	15	38
Plaćene garancije	-	-
Ukupno bruto finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	889.067	709.665
Očekivani kreditni gubici	(41.428)	(33.358)
Ukupno neto finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		676.306
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		47.742
Ukupno dugoročni finansijski plasmani :	847.639	724.049

Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat

	31. decembra 2024.	31. decembra 2023.
Hartije od vrijednosti - ratna šteta iskazane po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	1.076	1.402
Hartije od vrijednosti - državne obveznice Republike Srpske, iskazane po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	46.478	46.341
Obračunata dospjela i razgraničena kamata	1.035	775
Ukupno:	48.589	48.518

Dužnički vrijednosni papiri iskazani na dan 31.12.2024. godine u iznosu od 48.589 hiljada BAM, klasifikovani su u skladu sa poslovnim modelom držanje radi naplate ili prodaje i vrednuju se kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (napomena 3.7).

U sljedećoj tabeli dat je pregled dužničkih hartija od vrijednosti vrednovanih po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit prema internom rejtingu (Nivo 1 – Mark to market, Nivo 2- Mark to model, Nivo 3- Mark to management)

	31. decembar 2024.			
Hartije od vrijednosti	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Hartije od vrijednosti iskazane po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	-	48.589	-	48.589
Ukupno:	-	48.589	-	48.589

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Fer vrijednost na dan 01. januar 2024. godine	-	48.518	-	48.518
Kupljeni instrumenti glavnica	-	10.883	-	10.883
Kupljeni instrumenti kamata	-	-	-	-
Prodani instrumenti glavnica		(3.785)		(3.785)
Prodani instrumenti kamata		(147)		(147)
Otplaćeni instrumenti glavnica	-	(5.804)	-	(5.804)
Otplaćeni instrumenti kamata	-	(1.476)	-	(1.476)
Obračunata kamata	-	1.736	-	1.736
Promjena fer vrijednosti glavnice	-	(1.562)	-	(1.562)
Promjena fer vrijednosti po osnovu amortizacije diskonta/premije	-	226	-	226
Fer vrijednost na dan 31. decembar 2024. godine	-	48.589	-	48.589

15.DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (nastavak)

		Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Fer vrijednost na dan 01. januar godine	2023.	-	47.852	-	47.852
Kupljeni instrumenti glavnica		-	7.407	-	7.407
Kupljeni instrumenti kamata		-	-	-	-
Prodani instrumenti glavnica			(479)		(479)
Prodani instrumenti kamata			(17)		(17)
Otplaćeni instrumenti glavnica		-	(6.129)	-	(6.129)
Otplaćeni instrumenti kamata		-	(1.405)	-	(1.405)
Obračunata kamata		-	1.044	-	1.044
Promjena fer vrijednosti glavnice		-	30	-	30
Promjena fer vrijednosti po osnovu amortizacije diskonta/premije		-	215	-	215
Fer vrijednost na dan 31. decembar godine	2023.	-	48.518	-	48.518

18. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Tekući računi kod domaćih banaka	12.149	12.289
Tekući računi kod ino banaka	31.356	38.836
Novčana sredstva kod Centralne banke i obavezna rezerva	122.776	115.558
<i>Ispravka vrijednosti novčanih potraživanja</i>	(213)	(263)
Ukupno:	166.068	166.420

19. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembar 2024	31. decembar 2023
Kratkoročni krediti u zemlji	201.220	254.422
Tekuća dospijeća dugoročnih kredita (veza napomena 15)	201.220	254.422
Ukupno:	-	-

18. OSTALA KRATOROČNA POTRAŽIVANJA

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Potraživanja po osnovu PDV	0	13
Potraživanja po osnovu provizija i zakupa	9.548	8.509
Ostala potraživanja i dati avansi	81	73
Unaprijed plaćeni troškovi	7.274	6.597
Ostala potraživanja	2.386	991
Ukupno bruto ostala kratkoročna potraživanja	19.289	16.183
Ispravka potraživanja	(6.083)	(5.273)
Ukupno:	13.206	10.910

19. KAPITAL

Struktura osnovnog kapitala Matičnog društva u hiljadama BAM. na dan 31. decembra 2024. godine je sljedeća:

Udruženje građana Mikrofin

31. decembar 2024.	%
42.000	100
42.000	100

Rezerve

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Zakonske rezerve	5.530	4.000
Ostale rezerve	0	2.009
	5.530	6.009

20. OSTALA DUGOROČNA REZEVISANJA I RAZGRANIČENJA

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Rezervisanja po osnovu sudskih sporova	100	59
Rezervisanja za zaposlene	647	133
Ostala rezervisanja		637
Ukupno:	747	829

21. DUGOROČNE OBAVEZE

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Dugoročni krediti u zemlji	537.475	219.879
Dugoročni krediti u inostranstvu	14.940	372.196
Dugoročne obaveze po lizingu	7.650	0
Ostale dugoročne finansijske obaveze	175.748	8.458
Ostale dugoročne obaveze i razgraničenja	260.743	0
Ukupno:	996.556	600.533

21. DUGOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (nastavak)

Visina obaveze po kreditima MKD Mikrofin na dan 31.12.2024.godine kao i struktura obaveza po valutama data je u nastavku:

OBAVEZE PO KREDITIMA

	U hiljadama BAM	
	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Dugoročni krediti u stranim valutama	143.717	131.543
Kratkoročni krediti u stranim valutama	1.956	-
Dugoročni krediti u BAM	12.526	14.375
Kratkoročni krediti u BAM	5.000	4.000
Tekuća dospjeća u stranoj valuti	162.888	116.889
Tekuća dospjeća u BAM	13.450	9.605
Dospjela kamata u stranoj valuti	3.115	1.802
Dospjela kamata u BAM	59	34
Razgraničena provizija po kreditima u stranoj valuti	(2.221)	(1.428)
Razgraničena provizija po kreditima u BAM	(45)	(22)
	340.445	276.798

	U hiljadama BAM	
	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Kredit u konvertibilnim markama (BAM):		
- Investiciono - razvojna banka RS	7.006	9.119
- Addiko bank a.d. Banja Luka	-	195
- Intesa SanPaolo bank d.d. BiH	4.884	4.453
- MF banka a.d. Banja Luka	10.320	3.999
- Sparkasse Bank dd BiH	2.876	1.025
- Raiffeisen bank d.d. BiH	3.334	5.001
-NLB Banka a.d. Banja Luka	2.571	4.201
Kredit u stranim valutama:		
- European Fund for Southeast Europe (EFSE)	46.576	29.256
- EBRD	3.916	2.393
- Triple Jump	9.805	20.092
- Responsibility	60.662	39.773
- CEB	382	2.013
- Symbiotics	11.743	10.372
- Frankfurt School Financial Services	17.641	17.641
- Blue Orchard	59.039	49.752
- Triodos	4.903	4.898
- KFW	5.555	11.129
- INCOFIN	41.144	30.017
- Proparco	16.912	19.714
- Bank im Bistum	11.772	11.755
-Global Gender Smart Fund - GGSF	19.404	-
	340.445	276.798

16. OBAVEZE PO KREDITIMA (nastavak)

Na dan 31. decembra 2024. godine, sljedeći kreditni sporazumi **MKD Mikrofin** su bili na snazi, a ostatak duga po osnovu glavnice, godišnja kamatna stopa, datum dospeljeća i obezbjeđenje su:

	Valuta	Iznos kredita	Godišnja kamatna stopa	Datum dospeljeća	Osiguranje kredita
EFSE	EUR	833,33	3,50%	24.03.2025	Nije traženo
		833,33	3,56%	24.03.2025	Nije traženo
		3.000,00	3,90%	15.06.2026	Nije traženo
		9.000,00	6,70%	22.03.2028	Nije traženo
		6.000,00	6,70%	17.06.2028	Nije traženo
		4.000,00	3,90%	15.12.2026	Nije traženo
Blue Orchard	EUR	1.700,00	3,10%	10.05.2025	Nije traženo
		6.500,00	6,00%	12.06.2027	Nije traženo
		6.000,00	6,00%	11.12.2027	Nije traženo
		2.500,00	6,00%	15.02.2028	Nije traženo
		5.000,00	6,00%	15.03.2028	Nije traženo
		5.000,00	6,00%	24.06.2028	Nije traženo
Triple Jump	EUR	3.500,00	6,00%	06.12.2028	Nije traženo
		2.000,00	3,25%	15.05.2025	Nije traženo
		3.000,00	5,70%	17.05.2026	Nije traženo
		3.125,00	6,20%	24.03.2025	Nije traženo
		375,00	6,20%	24.03.2025	Nije traženo
		2.333,45	6,55%	29.06.2026	Nije traženo
		1.833,43	6,55%	29.06.2026	Nije traženo
		833,38	6,55%	29.06.2026	Nije traženo
		1.333,40	6,45%	14.12.2026	Nije traženo
		1.000,05	6,45%	14.12.2026	Nije traženo
		400,00	6,00%	15.03.2028	Nije traženo
		1.500,00	6,00%	15.03.2028	Nije traženo
		2.500,00	6,00%	15.03.2028	Nije traženo
		600,00	6,00%	15.03.2028	Nije traženo
Responsability SICAV	EUR	1.500,00	6,30%	07.05.2027	Nije traženo
		2.500,00	6,30%	07.05.2027	Nije traženo
		1.000,00	6,30%	07.05.2027	Nije traženo
		5.073,33	6,00%	16.07.2027	Nije traženo
		5.000,00	5,90%	16.09.2027	Nije traženo
		1.500,00	5,29%	11.12.2027	Nije traženo
		1.500,00	5,29%	11.12.2027	Nije traženo
		1.500,00	5,29%	11.12.2027	Nije traženo
		500,00	5,29%	11.12.2027	Nije traženo
PROPARCO	EUR	8.571,43	6,47%	22.12.2027	Nije traženo
Global Gender Smart Fund - GGSF	EUR	5.000,00	5,29%	31.12.2027	Nije traženo
CEB	EUR	194,44	3,12%	24.11.2025	Nije traženo
Triodos	EUR	2.000,00	6,25%	05.12.2026	Nije traženo
		500,00	6,25%	05.12.2026	Nije traženo
INCOFIN	EUR	7.000,00	5,20%	30.03.2026	Nije traženo
		875,00	5,20%	30.03.2026	Nije traženo
		5.500,00	6,25%	22.03.2027	Nije traženo
		1.500,00	6,25%	26.03.2027	Nije traženo
		2.000,00	6,25%	26.04.2027	Nije traženo
		4.000,00	6,00%	30.09.2027	Nije traženo

		3.000,00	3,10%	08.04.2025	Nije traženo
Frankfurt School Financial Service	EUR	2.000,00	5,30%	15.05.2027	Nije traženo
		2.000,00	6,00%	12.10.2027	Nije traženo
		2.000,00	6,00%	13.12.2027	Nije traženo
		2.000,00	6,00%	13.12.2027	Nije traženo
KFW	EUR	1.425,00	3,50%	22.01.2026	Nije traženo
		1.425,00	3,50%	15.12.2025	Nije traženo
EBRD	EUR	200,00	3,95%	07.02.2025	Nije traženo
		200,00	6,42%	07.02.2025	Nije traženo
		1.600,00	6,74%	13.06.2027	Nije traženo
BANK IM BISTUM	EUR	680,00	3,10%	22.04.2025	Nije traženo
		680,00	3,20%	22.04.2025	Nije traženo
		640,00	6,10%	21.10.2028	Nije traženo
		2.000,00	6,10%	21.10.2028	Nije traženo
		1.000,00	6,10%	20.12.2028	Nije traženo
		1.000,00	6,10%	20.12.2028	Nije traženo
Symbiotics SICAV	EUR	1.000,00	6,00%	11.06.2025	Nije traženo
		1.000,00	5,90%	07.11.2027	Nije traženo
		500,00	5,90%	07.11.2027	Nije traženo
		500,00	5,90%	07.11.2027	Nije traženo
		500,00	5,90%	07.11.2027	Nije traženo
		500,00	5,90%	07.11.2027	Nije traženo
		1.000,00	5,90%	12.11.2027	Nije traženo
		1.000,00	5,85%	12.05.2027	Nije traženo
Intesa Sanpaolo Bank	KM	600,00	2,90%	31.08.2025	Mjenice
		950,00	3,90%	30.06.2026	Mjenice
		666,67	4,35%	22.12.2026	Mjenice
		1.291,67	4,10%	26.07.2027	Mjenice
		1.370,00	4,00%	23.12.2027	Mjenice
Inv.-razvojna banka RS	KM	6.998,70	6 mj. EURIBOR	do 01.08.2034.	Mjenice
Sparkasse banka	KM	345,23	2,85%	04.05.2025	Mjenice
		2.524,42	4,00%	31.05.2027	Mjenice
MF Banka A.D. Banja Luka Revolving	KM	5.000,00	5,49%	28.03.2025	Mjenice
		5.321,21	5,50%	01.06.2026	Mjenice
NLB Razvojna Banka a.d. Banja Luka	KM	2.574,85	4,00%	28.06.2026	Mjenice
Raiffeisen bank Ugovor broj 09623	KM	3.333,33	4,20%	22.12.2026	Mjenice

16. OBAVEZE PO KREDITIMA (nastavak)

Posebni finansijski uslovi iz kreditnih ugovora MKD Mikrofin

Prema ugovorima o kreditima potpisanim sa različitim kreditorima, Društvo je obavezno da se pridržava određenih procedura i računovodstvenih evidencija koje adekvatno odražavaju operacije Društva u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima za finansijsko izvještavanje, i određenih finansijskih uslova.

Na dan 31. decembra 2024. godine Društvo je kršilo finansijske uslove (kovenante) sa kreditorima Proparco, Responsibility, Frankfurt School Financial Service, Bank im Bistum. Za sva kršenja finansijskih uslova je dobijen waver. Trajanje waver-a je:

- Proparco 31.12.2025.,
- Bank im Bistum 31.03.2025.,
- Frankfurt School je izvršena izmjena ugovora na osnovu koje ja snižen pokazatelj čime Mikrofin više nije u kršenju trajno,
- Trajanje waver-a za Responsibility je 30.06.2025.

U skladu sa navedenim, Društvo je preostali iznos obaveza prema navedenim kreditorima u ukupnim iznosima klasifikovalo kao kratkoročne obaveze koje dospijevaju u roku od 1 mjeseca u ukupnom iznosu od 126.109 hiljade BAM. (Napomena 22-Analiza ročnosti sredstava i obaveza). Originalno dospijeće navedenih kredita je kako slijedi

	Dospijeće po ugovorima sa kreditorima				UKUPNO
	Proparco	Responsability	FSFS	Bank im Bistum	
Do mjesec danaC					
Od 1 do 3 mjeseca		9.290			9.290
Od 3 do 12 mjeseci	5.588	20.208	5.867	2.660	34.324
Od 12 do 24 mjeseca	5.588	22.655			28.243
Preko 24 mjeseca	5.588	27.854	11.735	9.075	54.252
					126.109

21. DUGOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (nastavak)

Kreditna zaduženja MF banke a.d. Banja Luka na dan 31.12.2024. godine su bila:

Na dan 31. decembra 2024. godine ukupno stanje obaveza po osnovu kredita od fondova kojima upravlja Investiciono Razvojna Banka Republike Srpske iznosi 884 hiljada BAM (31. decembar 2023. iznosi 25.217 hiljada BAM).

Banka je 06. jula 2021. godine zaključila ugovor sa KFW, Njemačka o kreditnom zaduženju u visini od 13.691 hiljada BAM, na period od 3 godine, uz polugodišnji povrat i kamatnu stopu od 2,9%. U toku 2024. godine Banka je u skladu sa planom dospijeća anuiteta isplatila sve obaveze prema kreditoru KfW.

Banka je 24. marta 2022. godine zaključila ugovor sa GGF, Luksemburg o kreditnoj liniji za finansiranje obnovljivih izvora energije, sa krajnjim datumom otplate mart 2026. godine, uz polugodišnji povrat i ugovorenu kamatnu stopu + 6M EURIBOR. Priliv po kreditnom zaduženju je realizovan u dvije tranše, u ukupnom iznosu 9,8 mil. KM.

Banka je 24. juna 2022. godine zaključila ugovor sa EFSE, Luksemburg o kreditnom zaduženju u visini od 19.558 hiljada BAM, sa krajnjim datumom otplate septembar 2026. godine, uz polugodišnji povrat i ugovorenu kamatnu stopu + 6M EURIBOR. Priliv po kreditnom zaduženju je realizovan 29.06.2022. godine.

Banka je 25. avgusta 2022. godine zaključila drugi ugovor sa EFSE, Luksemburg o kreditnom zaduženju u visini od 19.558 hiljada BAM, sa krajnjim datumom otplate septembar 2026. godine, uz polugodišnji povrat i ugovorenu kamatnu stopu + 6M EURIBOR. Priliv po kreditnom zaduženju je realizovan 31.08.2022. godine.

Banka je u julu 2023. zaključila ugovore sa kreditorom ResponsAbility SICAV (Lux) o kreditnom zaduženju u visini 3.912 hiljada BAM, sa krajnjim datumom otplate 14.07.2026. godine, uz godišnji povrat i ugovorenu kamatnu stopu + 6M EURIBOR. Priliv po kreditnom zaduženju je realizovan 21.07.2023. godine.

Banka je u 13. novembra 2023. godine zaključila dva ugovora sa kreditorom EFSE, Luksemburg o kreditnom zaduženju u visini od ukupno 9.779 hiljada BAM, na period od 3 godine, uz polugodišnji povrat i ugovorenu kamatnu stopu + 6M EURIBOR.

Sredstva primljenih kredita su namijenjena za kreditiranje klijenata banke za nabavku osnovnih sredstava, obrtnog kapitala, investicija, početnih poslovnih aktivnosti malih i srednjih preduzeća i preduzetnika, kao i za finansiranje obnovljivih izvora energije.

Prema ugovorima o kreditima potpisanim sa ino kreditorima, Banka je obavezna da se pridržava određenih procedura i računovodstvenih evidencija koje adekvatno odražavaju operacije Banke u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima za finansijsko izvještavanje i određenim finansijskim uslovima.

Banka je na dan 31. decembra 2024. godine ispunjavala sve finansijske pokazatelje zahtjevane uslovima iz Ugovora sa kreditorima: EFSE, Luksemburg, GGF, Luksemburg i ResponsAbility SICAV, Luksemburg.

Banka je 10. oktobra 2022. godine zaključila sa EFSE, Luksemburg novi ugovor o subordinisanom kreditu u visini od 6.845 hiljada BAM, na period od 6 godina, uz jednokratni povrat i ugovorenu kamatnu stopu + 6M EURIBOR. Sredstva od strane kreditora uplaćena su na devizni račun Banke 26. oktobra 2022. godine. Rješenjem broj 03-2244-5/22 od 27. decembra 2022. godine ABRS je dala saglasnost za uključanje subordinisanog duga u dopunski kapital Banke u iznosu od 6.845 hiljada BAM.

Banka je 21.08.2023. godine zaključila sa ResponsAbility Sicav (Lux) ugovor o subordinisanom kreditu u iznosu 6.846 hiljada BAM, na period od 6 godina, uz jednokratni povrat i ugovorenu kamatnu stopu + 6M EURIBOR. Sredstva od strane kreditora uplaćena su na devizni račun Banke 23. avgusta 2023. godine. Rješenjem broj 03-2198-4/23 od 20. decembra 2023. godine Agencija za bankarstvo Republike Srpske je dala saglasnost za uključanje subordinisanog duga u dopunski kapital Banke u iznosu od 6.846 hiljada BAM.

Prema navedenim ugovorima, Banka je obavezna da se pridržava određenih procedura i računovodstvenih evidencija koje adekvatno odražavaju operacije Banke u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima za finansijsko izvještavanje i određenim finansijskim uslovima.

Banka je na dan 31. decembra 2024. godine ispunjavala sve finansijske pokazatelje zahtjevane uslovima iz Ugovora sa kreditorima EFSE, Luksemburg i ResponsAbility SICAV, Luksemburg.

Posebni finansijski uslovi iz kreditnih ugovora

Prema ugovorima o kreditima potpisanim sa različitim kreditorima, kako je već navedeno, članice Grupe su obavezne da se pridržava određenih procedura i računovodstvenih evidencija koje adekvatno odražavaju operacije članica Grupe u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno Međunarodnim standardima za finansijsko izvještavanje, i određenih finansijskih uslova.

Na dan 31. decembra 2024. godine članice Grupe ispunjavaju sve pojedinačne finansijske uslove (kovenante) iz ugovora sa kreditorima.

22. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Kratkoročni krediti	15.356	146.472
Ostale kratkoročne obaveze	0	180.491
Kratkoročne fin.obaveze prema pov.pr.licima		-
Ukupno:	15.356	326.963

)

23. OSTALE OBAVEZE

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Obaveze prema zaposlenima, porezi i doprinosi	5.477	2.054
Ostale obaveze	5.192	5.213
Obaveze iz poslovanja	8.027	4.504
Kratkoročna razraničenja i rezervisanja	11.685	16.637
Ukupno:	30.381	28.408

24. VANBILANSNA EVIDENCIJA

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite	18.440	29.439
Plative garancije	17.928	24.420
Činidbene garancije	51.162	53.162
Neiskorištena prekoračenja po računima i kreditnim karticama	71.108	50.877
Potraživanja po evidentnoj kamati	841	6.892
Potraživanje za zateznu kamatu	16.083	23.197
Ostala vanbilansna pozicije	26.948	29.827
Ukupno:	202.510	217.814

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Povezana lica koja su sa Grupom imala transakcije tokom 2024. godine su bila:

- MF Software d.o.o., Banja Luka,
- Mikrofin Osiguranje a.d., Banja Luka
- Udruženje građana Mikrofin, Banja Luka
- Drvex d.o.o., Laktaši i
- Rukovodstvo, zaposleni i druga povezana fizička lica.

Izvještaj o finansijskom položaju – MF Grupa d.o.o.	31. decembra 2024	31. decembra 2023
Sredstva:		
Potraživanja po osnovu usluga:		
Mikrofin osiguranje d.o.o.	217	1.755
MF Software	13.899	9.187
Sredstva, ukupno:	14.116	10.942
Ostale obaveze:		
Rukovodstvo, Uprava MF Grupe	8.157	
Obaveze, ukupno:	8.157	-
Obaveze, neto:	- 5.959	- 10.942

Izvještaj o dobitku i gubitku	31. decembra 2024.	31. decembra 2023.
Prihodi		
Prihodi od naknada od povezanih pravnih lica:		
Mikrofin osiguranje d.o.o.	11.328	15.826
Prihodi po osnovu zakupa:		
MF Software	138.241	309.830
Prihodi, ukupno:	149.569	325.656
Rashodi		
Ostali troškovi:		
- Drvex d.o.o. Laktaši	39.888	51.776
- Mikrofin osiguranje a.d., Banja Luka	2.166	2.485
- MF Software d.o.o., Banja Luka	186.280	
Ostali troškovi:		
- Rashodi po osnovu naknada rukovodstva, uprave Banke, nadzornom odboru i odboru za reivziju	1.392.000	1.493.000
Rashodi, ukupno:	1.620.334	1.547.261
Rashodi, neto:	1.470.765	1.221.605

26. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

29.1. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja kapitalom je da Grupa zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi očuvala optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala, a vlasnicima obezbijedi prinos na kapital.

Struktura kapitala Grupe sastoji se od neto zaduženosti (obaveze po kreditima, depozitima i subordiniranom dugu umanjene za iznos gotovine i gotovinskih ekvivalenata) i kapitala Grupe koji uključuje osnovni kapital, rezerve, kao i akumulirani dobitak.

Lica koja kontrolišu finansije na nivou Grupe ispituju strukturu kapitala na godišnjem nivou. Ciljevi Društva prilikom upravljanja kapitalom, koji je mnogo šira kategorija od "kapitala" iskazanog u izvještaju o finansijskom položaju, su sljedeći:

- Usaglasiti se sa zahtjevima vezanim za kapital koji su propisani od strane regulatora na tržištu banaka i mikrokreditnih organizacija Republike Srpske i Zakona o privrednim društvima Republike Srpske.
- Osigurati da je Grupa u mogućnosti nastaviti sa neograničenim vijekom poslovanja da bi mogla obezbijediti povrat vlasnicima, kao i koristi ostalim učesnicima na tržištu; i
- Održavati jaku kapitalnu osnovu koja će podržati razvoj poslovanja Grupe.

29.1.1. Racio ukupne zaduženosti prema kapitalu

Od Grupe se očekuje da održava odnos duga i kapitala. Pokazatelji solventnosti su kao što slijedi:

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Zaduženost (a)	996.556	937.053
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	(166.067)	(166.420)
	830.489	770.633
Kapital (b)	232.447	223.435
Odnos neto duga i kapitala	3,57	3,45

(a) Dug je definisan kao finansijska obaveza po kreditima, depozitima i subordiniranom dugu.

(b) Kapital uključuje osnovni kapital, uvećan za rezerve i akumulirani dobitak.

29.1.2. Značajne računovodstvene politike

Detalji značajnih računovodstvenih politika i usvojenih metoda, uključujući i kriterije za priznavanje, na osnovu mjerenja i na osnovu toga koji su prihodi i troškovi priznati, u pogledu svake od klasa finansijskih sredstava, finansijskih obaveza i vlasničkih instrumenata objavljeni su u napomeni 3. finansijskih izvještaja.

29.1.3. Kategorije finansijskih instrumenata

	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
Finansijska sredstva		
Dugoročna		
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	847.639	724.049
Kratkoročna		
Potraživanja od kupaca	5.853	3.486
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	201.363	254.422
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	24.690	0
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	166.068	166.421
	1.245.613	1.148.378
Finansijske obaveze		
Dugoročne finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti	996.556	600.533
Kratkoročne finansijske obaveze po amortizovanoj vrijednosti	34.054	310.625
	1.030.610	911.158

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom

Funkcija finansijskog kontrolinga u Grupi pruža podršku poslovanju, koordinira pristup domaćem i međunarodnim tržištima, nadgleda i upravlja finansijskim rizicima koji se odnose na poslovanje Grupe kroz interne izvještaje o riziku kojima se analizira izloženost po stepenu i uticaju rizika. Ovi rizici uključuju tržišni rizik (uključujući rizik valute i rizik promjene kamatne stope), kreditni rizik, rizik likvidnosti i rizik kamatne stope na novčani tok.

Usljed svojih aktivnosti Grupa je primarno izložena finansijskim rizicima promjena kursa stranih valuta, te promjena kamatnih stopa.

(1) Tržišni rizik

(a) Rizik od promjene kursa stranih valuta

Grupa obavlja određene transakcije denominirane u stranim valutama. Dakle, dolazi do izloženosti promjenama kursa stranih valuta. Izloženošću kursu valute se upravlja u okviru odobrenih parametara politika koji koriste terminske ugovore za strane valute.

Vrijednost monetarnih sredstava i obaveza Grupe denominiranih u stranoj valuti na dan izvještavanja je kako slijedi:

	Sredstva		Obaveze	
	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.	31. decembar 2024.	31. decembar 2023.
(iznosi u 000 valute)				
EUR	381.788	402.782	377.291	193.561
USD	1.782	887	1.418	600
CHF	379	449	184	309
GBP	20	18	18	13
ostalo	362	289	345	425

Analiza osjetljivosti strane valute

Grupa smatra da nije značajno izložena riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i inostranstvu, jer uglavnom obavlja svoje poslovne transakcije u lokalnoj valuti (Konvertibilna marka), kao i u EUR za koji je Konvertibilna marka vezana fiksnim valutnim kursom (1 EUR=1,95583 Konvertibilnih maraka).

Grupa je uglavnom izložena valuti EUR. Budući da je BAM fiksno vezana za EUR, Grupa nije izložena promjenama kursa EUR.

(b) Rizik od promjene kamatnih stopa

Grupa je izložena riziku kamatnih stopa jer Grupa pozajmljuje sredstva i po fiksnim i po promjenjivim kamatnim stopama. Grupa upravlja rizikom tako što održava odgovarajuću kombinaciju pozajmica sa fiksnim i promjenjivim kamatnim stopama.

Izloženost Grupe kamatnim stopama na finansijska sredstva i obaveze je detaljno prikazana u dijelu koji govori o upravljanju rizikom likvidnosti.

Analiza osjetljivosti promjene kamatnih stopa

Analize osjetljivosti su urađene na osnovu izloženosti kamatnim stopama finansijskih instrumenata na datum izvještaja o finansijskom položaju. Za promjenjive kamatne stope pripremljena je analiza pod pretpostavkom da je nepodmireni iznos obaveza na dan izvještaja o finansijskom položaju bio nepodmiren čitavu godinu. Koristi se stopa od 10% umanjenja ili povećanja pri internom izvještavanju o riziku kamatnih stopa i ključnom osoblju Grupe i predstavlja procjenu rukovodstva Grupe o razumno mogućim promjenama kamatnih stopa.

(c) Rizik od promjene cijena kapitala

Takođe, Grupa je izložena riziku promjena cijena i uslova kreditiranja, jer se suočava sa intenzivnom konkurencijom u oblasti (mikro)kreditiranja u Bosni i Hercegovini, kao i rastom EURIBOR-a usljed krize izazvane ratom u Ukrajini.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)

(2) Kreditni rizik

Kreditni rizik odnosi se na nemogućnosti druge strane da podmiri svoje ugovorne obaveze što rezultira finansijskim gubitkom Grupe. Grupa je usvojila politiku da posluje samo sa kreditno pouzdanim strankama i da obezbijedi dovoljno kolaterala. gdje se pokaže kao potrebno, kao sredstvo za umanjenje rizika i finansijskih gubitaka.

Izloženost Grupe i kreditni rejting klijenata se stalno nadgledaju, a ukupna vrijednost zaključenih transakcija je disperzirana između prihvaćenih klijenata. Izloženost kreditima se kontroliše ograničenjima klijenata koje pregleda i odobrava rukovodstvo Grupe.

Grupa nema značajne izloženosti kreditnom riziku prema bilo kojoj stranci ili bilo kojoj grupi stranaka koja ima slične karakteristike. Grupa smatra da stranke imaju slične karakteristike ukoliko su povezane strane.

Knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava knjižena u finansijskim izvještajima, koja je umanjena za iznos procijenjenih gubitaka, predstavlja maksimalnu izloženost Grupe kreditnom riziku, bez uzimanja u obzir vrijednosti bilo kojih prikupljenih kolaterala.

Izloženost kreditnom riziku

	Neto izloženost
<i>Na dan 31. decembra 2023.</i>	
Gotovina i računi kod banaka	166.420
Kratkoročni finansijski plasmani	254.422
Dugoročni plasmani	676.306
Ukupno	1.097.145
<i>Na dan 31. decembra 2024.</i>	
Gotovina i računi kod banaka	166.067
Kreditni plasirani komitentima	201.220
Hartije od vrijednosti	24.690
Ostala sredstva	143
Dugoročni plasmani	847.639
Ukupno	1.239.759

Da bi se bolje razumio kreditni rizik Grupe, potrebno je odvojeno posmatrati upravljanje kreditnim rizikom u MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka, a posebno u MF Banka a.d. Banja Luka, jer se u određenim aspektima razlikuju prvenstveno zbog specifičnosti klijenata kojima se plasiraju krediti.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom u MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka

Kreditni rizik odnosi se na nemogućnosti druge strane da podmiri svoje ugovorne obaveze što rezultira finansijskim gubitkom Društva. Društvo je usvojilo politiku da posluje samo sa kreditno pouzdanim strankama i da obezbijedi dovoljno kolaterala, gdje se pokaže kao potrebno, kao sredstvo za umanjenje rizika i finansijskih gubitaka.

U skladu sa standardnim principima kreditnog poslovanja, Društvo u svrhu obezbjeđenja plasmana zahtijeva kolateral koji treba pokriti rizik nemogućnosti klijenta da izvrši ugovorene obaveze.

Kolaterali koje Društvo najčešće koristi kao instrumente obezbjeđenja su:

- mjenice,
- izjava o zapljeni (administrativna zabrana),
- solidarni dužnik,
- solidarni jemac/jemac platac,
- zalog na nepokretnu imovinu-hipoteka,
- zalog pokretnih stvari
- polisa osiguranja,
- .

Najčešći kolaterali su mjenica, solidarni dužnik, solidarni jemac, polisa osiguranja. Na dan 31.12.2024. godine vrijednost portfolia sa obezbeđenjem zalogom je 5.428 hiljada BAM, dok je vrijednost portfolia obezbijeđen hipotekom 6.009 hiljada BAM.

Izloženost Društva i kreditni rejting klijenata se stalno nadgledaju, a ukupna vrijednost zaključenih transakcija je disperzirana između prihvaćenih klijenata. Izloženost kreditima se kontroliše ograničenjima klijenata koje pregleda i odobrava rukovodstvo Društva.

Društvo nema značajne izloženosti kreditnom riziku prema bilo kojoj stranci ili bilo kojoj grupi stranaka koja ima slične karakteristike.

Restrukturiranje potraživanja se vrši usljed pogoršanja finansijskog stanja dužnika, uz umanjenje glavnice, kamate ili naknade ili produženja roka vraćanja istih.

Djelimičan ili potpun otpis potraživanja se vrši na prijedlog menadžmenta filijala ili Pravne službe, nakon što budu iscrpljene sve mogućnosti naplate potraživanja. Odluku o otpisu dijela potraživanja ili ukupnog potraživanja donosi direktor Društva.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Društvo smatra da stranke imaju slične karakteristike ukoliko su povezane strane. Knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava knjižena u finansijskim izvještajima, koja je umanjena za iznos procijenjenih gubitaka, predstavlja maksimalnu izloženost Društva kreditnom riziku, bez uzimanja u obzir vrijednosti bilo kojih prikupljenih kolaterala. Primljeni kolaterali Društva u 2024. godini u iznosu od 11.437 hiljada BAM sastoje se od hipoteka i zaloga.

Izloženost kreditnom riziku

	Neto izloženost u hiljadama BAM
Na dan 31. decembra 2024. godine	
Gotovina i računi kod banaka	21.510
Kreditni plasirani komitentima	437.993
Ostala sredstva	871
Ukupno	460.374
Na dan 31. decembra 2023. godine	
Gotovina i računi kod banaka	16.614
Kreditni i avansi dati klijentima	379.460
Ostala sredstva	1.183
Ukupno	397.257

	Ukupna vrijednost na 31.12.2024.	Stage 1	Stage 2	Stage 3
Kreditni				
Ne kasni	439.568	426.122	11.335	2.111
1 do 30 dana kasni	5.406	2.545	2.348	513
31 do 60 dana kasni	526	-	273	253
61 do 90 dana kasni	437	-	192	245
Reprogramirani krediti koji kasne manje od 90 dana	977	65	399	513
Kreditni koji kasne više od 90 dana (defaulted)	23.392	-	-	23.392
Reprogramirani krediti u kašnjenju više od 90 dana	484	-	-	484
Ukupni kreditni	469.329	428.667	14.148	26.513

23. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

23.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

	Ukupna vrijednost na 31.12.2023.	Stage 1	Stage 2	Stage 3
Kreditni				
Ne kasni	381.347	369.135	10.102	2.110
1 do 30 dana kasni	4.631	2.326	1.551	754
31 do 60 dana kasni	580	-	282	298
61 do 90 dana kasni	545	-	186	359
Reprogramirani krediti koji kasne manje od 90 dana	1.066	27	417	622
Kreditni koji kasne više od 90 dana (defaulted)	22.149	-	-	22.149
Reprogramirani krediti u kašnjenju više od 90 dana	331	-	-	331
Ukupni krediti	409.252	371.461	12.121	25.669

Stage 1	Ukupna vrijednost na 31.12.2024.	Preduzetnik	Poljoprivreda	Stanovništvo
Kreditni				
Ne kasni	426.121	106.523	103.965	215.633
1 do 30 dana kasni	2.545	503	350	1.692
31 do 60 dana kasni	-	-	-	-
61 do 90 dana kasni	0	-	-	-
Reprogramirani krediti koji kasne manje od 90 dana	65	13	20	32
Kreditni koji kasne više od 90 dana (defaulted)	-	-	-	-
Reprogramirani krediti u kašnjenju više od 90 dana	-	-	-	-
Ukupni krediti	428.667	107.026	104.315	217.326

23. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

23.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Stage 1	Ukupna vrijednost na 31.12.2023.	Preduzetnik	Poljoprivreda	Stanovništvo
Kreditni				
Ne kasni	369.135	87.856	90.232	191.046
1 do 30 dana kasni	2.326	455	272	1.600
31 do 60 dana kasni	-	-	-	-
61 do 90 dana kasni	-	-	-	-
Reprogramirani krediti koji kasne manje od 90 dana	27	4	2	20
Kreditni koji kasne više od 90 dana (defaulted)	-	-	-	-
Reprogramirani krediti u kašnjenju više od 90 dana	-	-	-	-
Ukupni krediti	371.461	88.311	90.504	192.646

Stage 2	Ukupna vrijednost na 31.12.2024.	Preduzetnik	Poljoprivreda	Stanovništvo
Kreditni				
Ne kasni	11.335	3.268	2.498	5.569
1 do 30 dana kasni	2.348	692	282	1.373
31 do 60 dana kasni	273	51	13	209
61 do 90 dana kasni	192	22	19	152
Reprogramirani krediti koji kasne manje od 90 dana	399	128	68	203
Kreditni koji kasne više od 90 dana (defaulted)	-	-	-	-
Reprogramirani krediti u kašnjenju više od 90 dana	-	-	-	-
Ukupni krediti	14.148	4.033	2.812	7.303

23. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

23.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Stage 2	Ukupna vrijednost na 31.12.2023.	Preduzetnik	Poljoprivreda	Stanovništvo
Kreditni				
Ne kasni	10.102	3.001	2.130	4.971
1 do 30 dana kasni	1.551	472	207	871
31 do 60 dana kasni	282	59	8	214
61 do 90 dana kasni	186	18	26	143
Reprogramirani krediti koji kasne manje od 90 dana	-	128	78	211
Kreditni koji kasne više od 90 dana (defaulted)	-	-	-	-
Reprogramirani krediti u kašnjenju više od 90 dana	-	-	-	-
Ukupni krediti	12.121	3.550	2.371	6.200

Stage 3	Ukupna vrijednost na 31.12.2024.	Preduzetnik	Poljoprivreda	Stanovništvo
Kreditni				
Ne kasni	2.111	733	372	1.006
1 do 30 dana kasni	513	104	120	289
31 do 60 dana kasni	253	104	18	131
61 do 90 dana kasni	245	28	5	212
Reprogramirani krediti koji kasne manje od 90 dana	513	77	93	343
Kreditni koji kasne više od 90 dana (defaulted)	23.392	10.155	4.404	8.833
Reprogramirani krediti u kašnjenju više od 90 dana	484	203	28	253
Ukupni krediti	26.513	11.124	4.918	10.472

23. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

23.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Stage 3	Ukupna vrijednost na 31.12.2023.	Preduzetnik	Poljoprivreda	Stanovništvo
Kreditni				
Ne Kasni	2.110	659	530	921
1 do 30 dana kasni	754	331	144	279
31 do 60 dana kasni	298	63	10	225
61 do 90 dana kasni	359	51	5	303
Reprogramirani krediti koji kasne manje od 90 dana	622	193	80	349
Kreditni koji kasne više od 90 dana (defaulted)	22.149	9.573	4.540	8.036
Reprogramirani krediti u kašnjenju više od 90 dana	331	101	61	169
Ukupni krediti	25.669	10.677	5.230	9.764

23. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

23.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Sektorska Izloženost i rezervisanja glavnice i kamate do 180 dana na dan 31. decembra 2024. godine

	Preduzetnik		Poljoprivreda		Stanovništvo	
	Kreditna	Rezervis	Kreditna	Rezervis	Kreditna	Rezervis
	izloženost	anje	izloženost	anje	izloženost	anje
Stage 1	107.034	674	104.326	280	217.363	988
Stage 2						
Grupna	2.696	708	2.041	370	6.115	1.145
Pojedin	1.348	415	776	214	1.217	342
ačna						
Stage 3						
Grupna	10.651	10.213	4.806	4.613	9.968	8.829
Pojedin	853	656	293	206	871	641
ačna						
	122.582	12.666	112.242	5.683	235.534	11.945

Sektorska Izloženost i rezervisanja glavnice i kamate do 180 dana na dan 31. decembra 2023. godine

	Preduzetnik		Poljoprivreda		Stanovništvo	
	Kreditna	Rezervisanje	Kreditna	Rezervisanje	Kreditna	Rezervisanje
	izloženost		izloženost		izloženost	
Stage 1	88.316	558	90.507	257	192.666	930
Stage 2						
Grupna	2.333	555	1.666	260	4.969	869
Pojedinačna	1.225	351	709	191	1.251	361
Stage 3						
Grupna	10.236	9.888	5.204	4.944	9.160	8.187
Pojedinačna	806	660	211	166	946	693
	102.916	12.012	98.297	5.818	208.992	11.040

23. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

23.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Sektorska izloženost i rezervisanja potraživanja za zateznu kamatu i troškove po kreditima na dan 31. decembra 2024. godine

	Preduzetnik		Poljoprivreda		Stanovništvo	
	Kreditna	Rezervisanje	Kreditna	Rezervisanje	Kreditna	Rezervisanje
	izloženost		izloženost		izloženost	
Stage 1					1	
Stage 2						

Grupna					1	
Pojedinačna						
Stage 3						
Grupna	829	821	494	489	969	942
Pojedinačna	1	0				
	830	821	494	489	971	942

Sektorska izloženost i rezervisanja potraživanja za zateznu kamatu i troškove po kreditima na dan 31. decembra 2023. godine

	Preduzetnik		Poljoprivreda		U hiljadama BAM Stanovništvo	
	Kreditna izloženost	Rezervisanje	Kreditna izloženost	Rezervisanje	Kreditna izloženost	Rezervisanje
Stage 1	-	-	-	-	1	-
Stage 2						
Grupna	-	-	-	-	1	-
Pojedinačna	-	-	-	-	-	-
Stage 3						
Grupna	823	817	502	498	927	904
Pojedinačna	2	1	-	-	-	-
	825	818	502	498	929	904

23. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

23.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Mjesečno kretanje na ispravkama vrijednosti glavnice i kamate po kreditima tokom 2024. godine

Mjesec	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
januar	1.837	2.701	24.672	29.210
februar	1.831	2.728	24.781	29.340
mart	1.862	2.715	24.936	29.513
april	1.871	2.823	24.879	29.573
maj	1.910	2.883	24.928	29.721
jun	1.943	2.965	24.947	29.855
jul	1.939	3.000	24.886	29.825
avgust	1.983	3.038	24.971	29.992
septembar	1.961	3.014	25.051	30.026
oktobar	1.967	3.037	24.989	29.993
novembar	2.011	3.129	25.131	30.271
decembar	1.941	3.193	25.156	30.290

Mjesečno kretanje na ispravkama vrijednosti glavnice i kamate po kreditima tokom 2023. godine

Mjesec	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
januar	1.823	2.369	22.979	27.171

februar	1.868	2.454	23.087	27.409
mart	1.852	2.249	23.081	27.182
april	1.888	2.313	23.360	27.561
maj	1.923	2.251	23.491	27.665
jun	1.880	2.267	23.454	27.601
jul	1.900	2.312	23.576	27.788
avgust	1.922	2.329	23.674	27.925
septembar	1.811	2.435	23.687	27.933
oktobar	1.852	2.442	23.980	28.274
novembar	1.860	2.464	24.362	28.686
decembar	1.747	2.587	24.536	28.870

23. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**23.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)****(2) Kreditni rizik (nastavak)**

Mjesečno kretanje na ispravkama vrijednosti potraživanja za zateznu kamatu po kreditima, potraživanja za troškove po kreditima, ostala aktiva i novčana sredstva tokom 2024. godine

Mjesec	Pojedinačna ispravka	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno	Ostala aktiva	Ostala novčana sredstva devizna	U hiljadama BAM	
								Ostala novčana sredstva BAM	Ukupno
Januar	-	-	1	2.222	2.223	61	-	22	83
Februar	-	-	-	2.227	2.227	61	12	12	85
Mart	-	-	-	2.226	2.226	61	23	14	98
April	-	-	-	2.227	2.227	61	-	19	80
Maj	-	-	-	2.232	2.232	61	-	30	91
Jun	-	-	-	2.233	2.233	61	26	20	107
Jul	-	-	-	2.231	2.231	61	10	17	88
Avgust	-	-	1	2.237	2.238	61	4	14	79
Septembar	-	-	-	2.245	2.245	61	5	32	98
Oktobar	-	-	-	2.251	2.251	61	3	14	78
Novembar	-	-	1	2.258	2.259	61	5	26	92
Decembar	-	-	-	2.253	2.253	61	25	31	117

Mjesečno kretanje na ispravkama vrijednosti potraživanja za zateznu kamatu po kreditima, potraživanja za troškove po kreditima, loša novčana sredstva i ostala novčana sredstva tokom 2023. godine

Mjesec	Pojedinačna ispravka	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno	Loša novčana sredstva	Ostala novčana sredstva devizna	U hiljadama BAM	
								Ostala novčana sredstva BAM	Ukupno
Januar	-	-	-	2.207	2.207	162	12	41	215
Februar	-	-	-	2.212	2.212	61	3	40	104
Mart	-	-	-	2.214	2.214	61	5	43	109
April	-	-	-	2.218	2.218	61	-	29	90
Maj	-	-	-	2.221	2.221	61	1	27	89
Jun	-	-	-	2.225	2.225	61	8	64	133
Jul	-	-	-	2.227	2.227	61	7	59	127
Avgust	-	-	-	2.227	2.227	61	5	54	120
Septembar	-	-	-	2.226	2.226	61	-	50	111
Oktobar	-	-	-	2.215	2.215	61	-	17	78
Novembar	-	-	-	2.221	2.221	61	-	21	82
Decembar	-	-	-	2.220	2.220	61	1	40	102

MKD "Mikrofin" d.o.o. Banja Luka*Napomene uz finansijske izvještaje u skladu sa MSFI na dan 31. decembra 2024. godine***23. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)****23.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)****(2) Kreditni rizik (nastavak)***Kretanja na izloženostima i rezervisanjima kredita kroz period (sa uključenim potraživanjem za zateznu kamatu i troškove i njihovom ispravkom vrijednosti u 2024.godini*

		Na dan 1. januara 2024. godine						U hiljadama BAM
Na dan 31.decembra 2024. godine		Izloženost novih kredita iz 2024. godine	Pojedinačna ispravka	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno	
Izloženost kredita sa stanjem na 1. januar 2024. godine koji su otplaćeni	Izloženost 1. januara 2024.	-	-	143.164	4.110	1.747	149.021	
	Rezervisanje 1. januara 2024.	-	-	678	799	1.404	2.881	
	Izloženost 31. decembra 2024.	-	-	-	-	-	-	
	Rezervisanje 31. decembra 2024.	-	-	-	-	-	-	
Pojedinačna ispravka	Izloženost 1. januara 2024.	-	-	-	-	-	-	
	Rezervisanje 1. januara 2024.	-	-	-	-	-	-	
	Izloženost 31. decembra 2024.	-	-	-	-	-	-	
	Rezervisanje 31. decembra 2024.	-	-	-	-	-	-	
Stage 1	Izloženost 1. januara 2024.	-	-	221.178	2.936	347	224.461	
	Rezervisanje 1. januara 2024.	-	-	994	574	242	1.809	
	Izloženost 31. decembra 2024.	270.478	-	155.706	2.253	278	428.715	
	Rezervisanje 31. decembra 2024.	1.182	-	743	14	3	1.942	
Stage 2	Izloženost 1. januara 2024.	-	-	5.266	4.094	965	10.326	
	Rezervisanje 1. januara 2024.	-	-	43	985	686	1.714	
	Izloženost 31. decembra 2024.	6.984	-	3.633	2.800	777	14.194	
	Rezervisanje 31. decembra 2024.	1.549	-	792	649	203	3.194	
Stage 3	Izloženost 1. januara 2024.	-	-	1.883	1.014	25.756	28.653	
	Rezervisanje 1. januara 2024.	-	-	32	229	24.424	24.686	
	Izloženost 31. decembra 2024.	2.791	-	1.567	807	24.568	29.733	
	Rezervisanje 31. decembra 2024.	1.987	-	1.069	559	23.793	27.408	
Ukupno na dan 1.januar 2024. godine	Izloženost	-	-	371.491	12.155	28.815	412.461	
	Rezervisanje	-	-	1.747	2.587	26.756	31.090	
Ukupno na dan 31.decembar 2024. godine	Izloženost	280.253	-	160.906	5.860	25.623	472.642	
	Rezervisanje	4.719	-	2.604	1.222	23.998	32.544	

MKD "Mikrofin" d.o.o. Banja Luka*Napomene uz finansijske izvještaje u skladu sa MSFI na dan 31. decembra 2024. godine***23. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)****23.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)****(2) Kreditni rizik (nastavak)***Kretanja na izloženostima i rezervisanjima kredita kroz period 2023. godine*

Na dan 31.decembra 2023. godine		Na dan 1. januara 2023. godine					U hiljadama BAM
		Izloženost novih kredita iz 2023. godine	Pojedinačna ispravka	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Izloženost kredita sa stanjem na 1. januar 2023. godine koji su otplaćeni	Izloženost 1. januara 2023.	-	-	120.698	3.812	1.333	125.742
	Rezervisanje 1. januara 2023.	-	-	682	688	1.102	2.472
	Izloženost 31. decembra 2023.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 31. decembra 2023.	-	-	-	-	-	-
Pojedinačna ispravka	Izloženost 1. januara 2023.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 1. januara 2023.	-	-	-	-	-	-
	Izloženost 31. decembra 2023.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 31. decembra 2023.	-	-	-	-	-	-
Stage 1	Izloženost 1. januara 2023.	-	-	186.202	2.790	201	189.192
	Rezervisanje 1. januara 2023.	-	-	1.000	542	137	1.679
	Izloženost 31. decembra 2023.	237.776	-	131.479	2.092	144	371.492
	Rezervisanje 31. decembra 2023.	1.101	-	633	12	1	1.747
Stage 2	Izloženost 1. januara 2023.	-	-	3.892	3.752	495	8.138
	Rezervisanje 1. januara 2023.	-	-	32	880	345	1.257
	Izloženost 31. decembra 2023.	6.393	-	2.693	2.678	391	12.155
	Rezervisanje 31. decembra 2023.	1.344	-	560	575	108	2.587
Stage 3	Izloženost 1. januara 2023.	-	-	2.077	949	24.562	27.588
	Rezervisanje 1. januara 2023.	-	-	28	184	23.531	23.743
	Izloženost 31. decembra 2023.	2.894	-	1.656	761	23.504	28.815
	Rezervisanje 31. decembra 2023.	2.068	-	1.197	537	22.954	26.756
Ukupno na dan 1.januar 2023. godine	Izloženost	-	-	312.768	11.302	26.592	350.662
	Rezervisanje	-	-	1.742	2.293	25.114	29.150
Ukupno na dan 31.decembar 2023. godine	Izloženost	247.063	-	135.828	5.531	24.040	412.462
	Rezervisanje	4.513	-	2.390	1.124	23.063	31.090

23. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

23.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Pregled izloženosti i ispravke vrijednosti kredita koji nisu reprogramirani i reprogramiranih kredita, po tržišnim segmentima, 2024. godina

Podaci o izloženosti i ispravci vrijednosti kredita , kamate i troškova koji nisu reprogramirani, po tržišnim segmentima, 2024.
(u hiljadama BAM)

2024. godina	Izloženost bez reprogramiranih kredita					Ispravke vrijednosti bez reprogramiranih kredita				
	Stage1	Stage 2	Stage3	Stage3	Ukupna bruto potraživanja aktivni	Stage1	Stage 2	Stage3	Stage3	Ukupna ispravka vrijednosti aktivni
			Aktivni	Pasivni				Aktivni	Pasivni	
Tržišni segment										
Preduzetnik	106.459	3.190	727	8.105	110.376	669	877	528	7.893	2.074
Poljoprivreda	103.535	2.422	165	3.851	106.121	274	490	117	3.793	881
Stanovništvo	216.682	6.184	1.056	7.973	223.923	983	1.243	689	7.495	2.915
Ukupno	426.676	11.796	1.948	19.929	440.420	1.926	2.610	1.334	19.181	5.870

Podaci o izloženosti i ispravci vrijednosti kredita, kamate i troškova koji su reprogramirani, po tržišnim segmentima, 2024. godina
(u hiljadama BAM)

2024. godina	Izloženost-reprogram					Ispravke vrijednosti-reprogram				
	Stage1	Stage 2	Stage3	Stage3	Ukupna bruto potraživanja aktivni	Stage1	Stage 2	Stage3	Stage3	Ukupna ispravka vrijednosti aktivni
			Aktivni	Pasivni				Aktivni	Pasivni	
Tržišni segment										
Preduzetnik	577	854	765	2.737	2.196	4	245	621	2.649	870
Poljoprivreda	791	394	390	1.186	1.575	6	94	273	1.124	373
Stanovništvo	671	1.150	1.327	1.451	3.148	5	245	926	1.300	1.176
Ukupno	2.039	2.398	2.482	5.374	6.919	15	584	1.820	5.073	2.419

23.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o izloženosti i ispravci vrijednosti kredita, kamate i troškova koji nisu reprogramirani, po tržišnim segmentima, 2023. godina
(u 000 BAM)

2023. godina	Izloženost-nije reprogram					Ispravke vrijednosti-nije reprogram				
	Stage1	Stage 2	Stage3	Stage3	Ukupna bruto potraživanja aktivni	Stage1	Stage 2	Stage3	Stage3	Ukupna ispravka vrijednosti aktivni
			Aktivni	Pasivni				Aktivni	Pasivni	
Tržišni segment										
Preduzetnik	87.514	2.812	714	7.729	91.040	553	713	574	7.599	1.840
Poljoprivreda	89.680	1.840	231	3.981	91.751	255	351	165	3.943	771
Stanovništvo	191.733	5.194	1.130	7.435	198.057	925	1.011	775	7.054	2.711
Ukupno	368.927	9.846	2.075	19.145	380.848	1.733	2.075	1.514	18.596	5.322

Podaci o izloženosti i ispravci vrijednosti kredita, kamate i troškova koji su reprogramirani, po tržišnim segmentima, 2023. godina
(u 000 BAM)

2023. godina	Izloženost-reprogram					Ispravke vrijednosti-reprogram				
	Stage1	Stage 2	Stage3	Stage3	Ukupna bruto potraživanja aktivni	Stage1	Stage 2	Stage3	Stage3	Ukupna ispravka vrijednosti aktivni
			Aktivni	Pasivni				Aktivni	Pasivni	
Tržišni segment										
Preduzetnik	803	746	793	2.630	2.342	5	193	630	2.563	828
Poljoprivreda	827	536	537	1.166	1.900	2	100	398	1.101	500
Stanovništvo	934	1.027	1.175	1.294	3.136	7	219	793	1.161	1.019
Ukupno	2.564	2.309	2.505	5.090	7.378	14	512	1.821	4.825	2.347

MKD "Mikrofin" d.o.o. Banja Luka

Napomene uz finansijske izvještaje u skladu sa MSFI na dan 31. decembra 2024. godine

23. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

23.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanja na izloženostima i rezervisanjima potraživanja za zateznu kamatu i troškove po kreditima tokom 2024. godine

Na dan 31. decembra 2024. godine		Na dan 1. januara 2024. godine					u hiljadama BAM
		Izloženost novih kredita iz 2024. godine	Pojedinačna ispravka	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Izloženost kredita sa stanjem na 1. januar 2024. godine koji su otplaćeni prije obračuna u 2024. godini	Izloženost 1. januara 2024.	-	-	1	1	116	118
	Rezervisanje 1. januara 2024.	-	-	-	-	113	113
	Izloženost 31. decembra 2024.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 31. decembra 2024.	-	-	-	-	-	-
Pojedinačna ispravka	Izloženost 1. januara 2024.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 1. januara 2024.	-	-	-	-	-	-
	Izloženost 31. decembra 2024.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 31. decembra 2024.	-	-	-	-	-	-
Stage 1	Izloženost 1. januara 2024.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 1. januara 2024.	-	-	-	-	-	-
	Izloženost 31. decembra 2024.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 31. decembra 2024.	-	-	-	-	-	-
Stage 2	Izloženost 1. januara 2024.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 1. januara 2024.	-	-	-	-	-	-
	Izloženost 31. decembra 2024.	1	-	-	-	-	1
	Rezervisanje 31. decembra 2024.	-	-	-	-	-	-
Stage 3	Izloženost 1. januara 2024.	-	-	1	1	2.137	2.139
	Rezervisanje 1. januara 2024.	-	-	-	-	2.107	2.107
	Izloženost 31. decembra 2024.	6	-	12	12	2.257	2.287
	Rezervisanje 31. decembra 2024.	4	-	8	8	2.230	2.250
Ukupno na dan 1. januar 2024. godine	Izloženost	-	-	1	2	2.253	2.256
	Rezervisanje	-	-	-	-	2.220	2.220
Ukupno na dan 31. decembar 2024. godine	Izloženost	6	-	12	12	2.257	2.288
	Rezervisanje	4	-	8	8	2.230	2.250

MKD "Mikrofin" d.o.o. Banja Luka

Napomene uz finansijske izvještaje u skladu sa MSFI na dan 31. decembra 2024. godine

23. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

23.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanja na izloženostima i rezervisanjima potraživanja za zateznu kamatu i troškove po kreditima tokom 2023. godine

Na dan 31. decembra 2023. godine		Na dan 1. januara 2023. godine					u hiljadama BAM
		Izloženost novih kredita iz 2023. godine	Pojedinačna ispravka	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Izloženost kredita sa stanjem na 1. januar 2023. godine koji su otplaćeni prije obračuna u 2023. godini	Izloženost 1. januara 2023.	-	-	-	1	106	107
	Rezervisanje 1. januara 2023.	-	-	-	-	103	103
	Izloženost 31. decembra 2023.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 31. decembra 2023.	-	-	-	-	-	-
Pojedinačna ispravka	Izloženost 1. januara 2023.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 1. januara 2023.	-	-	-	-	-	-
	Izloženost 31. decembra 2023.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 31. decembra 2023.	-	-	-	-	-	-
Stage 1	Izloženost 1. januara 2023.	-	-	1	-	-	1
	Rezervisanje 1. januara 2023.	-	-	-	-	-	-
	Izloženost 31. decembra 2023.	-	-	1	-	-	1
	Rezervisanje 31. decembra 2023.	-	-	-	-	-	-
Stage 2	Izloženost 1. januara 2023.	-	-	-	-	-	-
	Rezervisanje 1. januara 2023.	-	-	-	-	-	-
	Izloženost 31. decembra 2023.	1	-	1	-	-	2
	Rezervisanje 31. decembra 2023.	-	-	-	-	-	-
Stage 3	Izloženost 1. januara 2023.	-	-	-	-	2.126	2.127
	Rezervisanje 1. januara 2023.	-	-	-	-	2.094	2.095
	Izloženost 31. decembra 2023.	5	-	13	11	2.224	2.253
	Rezervisanje 31. decembra 2023.	3	-	9	7	2.201	2.220
Ukupno na dan 1. januar 2023. godine	Izloženost	-	-	1	1	2.233	2.235
	Rezervisanje	-	-	-	-	2.197	2.198
Ukupno na dan 31. decembar 2023. godine	Izloženost	6	-	15	11	2.224	2.256
	Rezervisanje	3	-	9	7	2.201	2.220

Kreditne izloženosti u sljedećim tabelama se odnose na izloženosti glavnice i kamate umanjene za unaprijed naplaćenu glavnicu.

Društvo za potrebe izvještavanja vrši prezentaciju u skladu sa zahtjevima Agencije za bankarstvo Republike Srpske. U nastavku je pregled:

Rezerve za pokriće kreditnih i drugih gubitaka po stopama po Odluci ABRS na dan 31.12.2024. godine na bilansne izloženosti (napomena: iznos ukupnog potraživanja po osnovu kamate po kreditima u tabeli ispod je 184 hiljada BAM, ali je u tabeli ispod prikazan iznos od 110 hiljadu BAM koliko je bilansna izloženost, radi uporedivosti podataka, a ostatak od 74 hiljada BAM je vanbilansna izloženost):

Red. broj	Dani kašnjenja	Stope rezervisanja	Iznos kredita	Kamata		Iznos ostalih stavki aktive	Rezervisanja			Ukupna rezervisanja
				Stopa rezervisanja	Iznos kamate		Po kreditima	Po dospjelim kamatama	Po ost. stavkama aktive	
1	2	3	4	5	6	7	$8=(4*3)/100$	$9=(6*5)/100$	$10=(7*3)/100$	$11=(8+9+10)$
1.	0	0%	442.933	0%			0	0	0	0
2.	1-15	2%	2.861	2%	37	2.235	57	1	45	103
3.	16-30	15%	2.910	100%	42		437	42	0	479
4.	31-60	50%	920	100%	16		460	16	0	476
5.	61-90	80%	685	100%	15		548	15	0	563
6.	91-180	100%	1.358	100%	74	61	1.358	74	61	1.493
Ukupno:			451.667		184	2.296	2.860	148	106	3.114
7.	preko 180	otpis	22.144	100%	1.065	2.103				

Rezerve za pokriće kreditnih i drugih gubitaka po stopama po Odluci ABRS na dan 31.12.2023. godine na bilansne izloženosti (napomena:

iznos ukupnog potraživanja po osnovu kamate po kreditima u tabeli ispod je 155 hiljada BAM, ali je u tabeli ispod prikazan iznos od 99 hiljadu BAM koliko je bilansna izloženost, radi uporedivosti podataka, a ostatak od 56 hiljada BAM je vanbilansna izloženost):

Red. broj	Dani kašnjenja	Stope rezervisanja	Iznos kredita	Kamata		Rezervisanja			Ukupna rezervisanja
				stopa rezervisanja	iznos kamate	Po kreditima	Po dospjelim kamatama	Po ost. stavkama aktive	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	0	0%	383.779	0%		0	0	0	0
2.	1-15	2%	1.706	2%	17	34	0	462	496
3.	16-30	15%	3.331	100%	44	500	44	0	544
4.	31-60	50%	1.068	100%	15	534	15	0	549
5.	61-90	80%	923	100%	23	738	23	0	761
6.	91-180	100%	1.199	100%	56	1.199	56	61	1.316
UKUPNO:			392.006		155	3.005	138	523	3.666
8.	Preko 180		21.150	100%	1.025			2.068	

(u 000 BAM)

23. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

23.2 Ciljevi upravljanja finansijskim rizikom (nastavak)

(2) Kreditni rizik (nastavak)

Kretanja na izloženostima za novčana sredstva tokom 2024. godine

	U hiljadama BAM		
	Ostala aktiva	Novčana sredstva	Ukupno
Izloženost 1. januara 2024. godine	61	16.652	16.713
Rezervisanje 1. januara 2024. godine	61	41	102
Izloženost 31. decembra 2024. godine	61	21.566	21.627
Rezervisanje 31. decembra 2024. godine	61	56	117

Kretanja na izloženostima za novčana sredstva tokom 2023. godine

	U hiljadama BAM		
	Ostala aktiva	Novčana sredstva	Ukupno
Izloženost 1. januara 2023. godine	162	23.243	23.405
Rezervisanje 1. januara 2023. godine	162	56	218
Izloženost 31. decembra 2023. godine	61	16.655	16.716
Rezervisanje 31. decembra 2023. godine	61	41	102

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

29.1. Upravljanje finansijskim rizicima MF banka

Banka je izložena različitim vrstama finansijskih rizika na osnovu svojih aktivnosti koje, između ostalog, uključuju analize, procjene, prihvatanje određenog stepena rizika ili kombinacije rizika, kao i upravljanje istim. Preuzimanje rizika se nalazi u osnovi finansijskog poslovanja, a operativni rizici su propratni efekti svakog posla. Banka ima cilj da postigne odgovarajuću ravnotežu između preuzetih rizika i povrata na ulaganja, i da svede na minimum potencijalne negativne efekte istih na finansijski rezultat Banke.

Politike upravljanja rizicima Banke koriste se za identifikovanje i analizu ovih rizika, za uspostavljanje odgovarajućih ograničenja i kontrola, za posmatranje rizika i poštovanje ograničenja na osnovu pouzdanih i ažurnih informacionih sistema. Banka redovno preispituje svoje politike i sisteme upravljanja rizicima da bi isti odgovarali promjenama na tržištu, promjenama proizvoda i novim najboljim praksama.

Banka je uspostavila sistem upravljanja rizicima kako bi na vrijeme identifikovala, procijenila i pratila rizike kojima je izložena u svom poslovanju.

Struktura upravljanja rizicima organizovana je u skladu sa Zakonom o bankama Republike Srpske i važećim Odlukama ABRS.

Nadzorni odbor

Odgovornost Nadzornog odbora Banke je da definiše strategiju upravljanja rizicima i strategiju upravljanja kapitalom Banke, kao i politiku upravljanja rizicima Banke, te da nadgleda rizike koje Banka preuzima u svojim aktivnostima.

Nadzorni odbor usvaja strategije, politike i procedure za identifikovanje, mjerenje i procjenu rizika, kao i upravljanje rizikom. Nadzorni odbor obezbjeđuje potpuno postupanje Banke u skladu sa definisanom strategijom i usvojenim politikama i procedurama.

Nadzorni odbor daje prethodnu saglasnost za zaključivanje pravnog posla koji dovodi do ukupne izloženosti Banke do 10% priznatog kapitala (velike izloženosti) prema jednom licu ili grupi povezanih lica ili do svakog narednog povećanja ove izloženosti), te odlučuje o odobravanju svih zahtjeva za nekvalitetne izloženosti banke (na preporuku Kreditnog odbora banke) svih izloženosti (na nivou klijenta ili grupe povezanih lica) većih od 10% priznatog kapitala Banke. Za zahtjeve lica u posebnom odnosu sa bankom, ako izloženost banke prema licu podnosiocu zahtjeva po svim njegovim rizičnim partijama ne prelazi 100 hiljada BAM, ako je u pitanju fizičko lice, odnosno 250 hiljada BAM ako je u pitanju pravno lice, zahtjev se odobrava na Kreditnom odboru Banke bez obzira na ukupnu izloženost grupe povezanih lica, ali samo pod uslovom da ukupna izloženost grupe ne predstavlja veliku izloženost kada se odobrava od strane Nadzornog odbora.

Uprava Banke

Odgovornost Uprave Banke je da kreira, razvija i blagovremeno podnosi Nadzornom odboru prijedloge za donošenje programa, politika i procedura za identifikovanje, mjerenje i procjenu rizika, kao i upravljanje rizicima.

Uprava Banke je odgovorna za sprovođenje definisane Strategije za preuzimanje i upravljanje rizicima i Strategije upravljanja kapitalom, kao i Politike za preuzimanje i upravljanja rizicima Banke.

Uprava Banke nadzire rad nižih nivoa rukovodstva i izvršilaca u Banci, te kontroliše primjenu usvojenih politika i procedura. Uprava Banke najmanje kvartalno prati kretanja i vrši analizu upravljanja rizicima, te redovno izvještava Nadzorni odbor. U slučaju da neke aktivnosti i rizici nisu definisani politikom i strategijom, Uprava Banke je u obavezi da o tim slučajevima obavijesti Nadzorni odbor. Uprava Banke imenuje i razrješava članove Kreditnog odbora Banke.

Kreditni odbor Banke

Obaveza Kreditnog odbora Uprave Banke je da, u okvirima utvrđene kreditne politike Banke, donosi odluke o plasmanima preko 300 hiljada BAM (Sektor za retail poslovanje) i preko 500 hiljada BAM (Sektor za mala i srednja preduzeća i Funkcija za korporativne i javne klijente) do iznosa 10% priznatog kapitala Banke ukupne izloženosti klijenta/grupe povezanih lica prema Banci.

Za zahtjeve lica u posebnom odnosu sa Bankom, ukoliko izloženost Banke prema tom licu nije veća od 100 hiljada BAM za fizičko lice, odnosno 250 hiljada BAM za pravno lice, ili ukoliko su ovi limiti za lica u posebnom odnosu sa Bankom veći, u skladu sa odlukom Nadzornog odbora Banke, onda ove izloženosti odobrava Kreditni odbor Banke, a maksimalno do granice koja predstavlja veliku izloženost.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

29.1. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Donošenje odluke o plasmanima ispod iznosa koji su u nadležnosti Kreditnog odbora Uprave Banke je nadležnost Kreditnog odbora sektora i Sektora za procjenu i monitoring kreditnog rizika i upravljanje nekvalitetnim izloženostima, Kreditnog odbora sektora i Funkcije za procjenu kreditnog rizika, Kreditnog odbora sektora ili Kreditnog odbora filijale/biznis centra.

Funkcija za procjenu kreditnog rizika

Funkcija za procjenu kreditnog rizika vrši identifikaciju i procjenu kreditnog rizika na nivou klijenta/grupe povezanih lica (pojedinačni zahtjev za rizični proizvod) koje je Banka preuzela u svom redovnom poslovanju. Obaveza Funkcije je davanje mišljenja u pisanoj formi za ukupne izloženosti za fizička lica veće od 20 hiljada BAM, odnosno preko 30 hiljada BAM ukupne izloženosti za pravna lica (u decembru 2024. godine pragovi su pomjereni na 30 hiljada BAM za fizička lica i 50 hiljada BAM za pravna lica). Mišljenje Funkcije za procjenu kreditnog rizika je sastavni dio kreditnog prijedloga, odnosno predmeta koji se razmatra na nadležnom kreditnom odboru.

Rukovodilac i zamjenik rukovodioca Sektora za procjenu i monitoring kreditnog rizika i upravljanje nekvalitetnim izloženostima kao zamjenski članovi Kreditnog odbora Uprave Banke, kao i član Uprave nadležan za upravljanje rizicima, imaju pravo veta kod odlučivanja o plasmanima koje razmatra Kreditni odbor Uprave Banke.

Sektor upravljanja rizicima

Sektor upravljanja rizicima daje mišljenje o novim kreditnim proizvodima kao i ostalim oblastima koji generišu potencijalni rizik.

Pored redovnih mjesečnih izvještaja Sektor upravljanja rizicima priprema i detaljne analize kvaliteta kreditne izloženosti i kolateralne pokrivenosti koje će omogućiti bolje razumjevanje, prihvatanje i ublažavanje kreditnog rizika.

Sektor za operacije, sredstva i podršku

Sektor za operacije, sredstva i podršku svoju ulogu upravljanja tekućom likvidnošću ostvaruje kroz sljedeće aktivnosti:

- planiranje priliva i odliva novčanih sredstava na dnevnom nivou,
- praćenjem poslovnih promjena i stanja novčanih sredstava na računu rezervi kod CB BiH, na računima kod korespodentnih banaka u inostranstvu i u zemlji, kao i novčanih sredstava u gotovom novcu u domaćoj i stranoj valuti u trezoru i u blagajnama Banke,
- pribavljanje nedostajućih sredstava ili plasiranje viška likvidnih sredstava na finansijskim tržištima,
- prati velike pojedinačne odlive/prilive sredstava deponenata, prati isplate kredita, a sve u cilju održavanja devizne pozicije, ročne strukture i ispunjenja svih dospjelih obaveza na vrijeme.
- analizu strukture i ročnosti depozita preduzimajući aktivnosti ponovnog ugovaranja ročnosti dospjelih depozita,
- održava i izdvaja zakonsku obaveznu rezervu kao minimalan iznos sredstava izdvojenih na račun rezervi kod CB BiH,
- priprema dnevne, sedmične, mjesečne i kvartalne planove likvidnosti kao metod procjene buduće likvidnosti,
- interno i eksterno izvještavanje o kretanju likvidnosti.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO)

Osnovna funkcija Odbora za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO) je identifikacija, mjerenje i upravljanje rizicima koji proizilaze iz strukture njenih bilansnih i vanbilansnih pozicija, prije svega rizikom likvidnosti i kamatnim rizikom, definišući odgovarajuće limite rizika i mjere kojima se eliminiše negativan uticaj na profitabilnost.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.1. Upravljanje finansijskim rizicima (nastavak)

Odbor za upravljanje plasmanima

Odbor za upravljanje plasmanima kontinuirano i sistematično prati kreditni rizik i njegove podtipove kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena kroz praćenje usklađenosti kreditnog poslovanja. Takođe, sprovodi praćenje kreditnog procesa u svim njegovim fazama. U slučaju identifikovanja „uskog grla“ članovi Odbora iniciraju definisanje mjera, aktivnosti organizacionih dijelova i lica odgovornih za otklanjanje nepravilnosti u radu ili predlažu mjere u cilju unapređenja samog kreditnog procesa. Ključna uloga je koordinacija i strategijsko usmjeravanje procesa i aktivnosti između svih poslovnih funkcija u Banci koje su uključene u kreditni proces, u cilju optimizacije procesa u svim njegovim fazama za postizanje zadatih ciljeva i planiranih vrijednosti uz redovne kontrolne aktivnosti povezane sa ovim procesima.

Komisija za likvidnost

Komisiju za likvidnost čine stalni članovi: Predsjednik Uprave Banke, rukovodilac Sektora za operacije, sredstva i podršku, te rukovodilac Sektora za upravljanje rizicima. Sastancima Komisije redovno prisustvuju, odnosno redovno se pozivaju i direktor Sektora za Retail poslovanje, direktor/zamjenik direktora Sektora za mala i srednja preduzeća, te koordinator za korporativne javne klijente. Komisija se održava minimalno jednom mjesečno po potrebi i češće, najčešće na sedmičnom nivou. Komisija za likvidnost prati i procjenjuje tekuću, dnevnu likvidnost na osnovu plana likvidnosti na određeni dan, kojeg Sektor za operacije, sredstva i podršku dostavlja na dnevnom nivou članovima Komisije i ostalim članovima Uprave Banke.

Na mjesečnom nivou Komisija za likvidnost analizira plan likvidnosti i njegovu realizaciju, predlaže mjere i definiše zadatke za potrebe održavanja likvidnosti Banke da bi izbjegla rizik negativnih efekata na finansijski rezultat Banke zbog nemogućnosti urednog izmirenja svojih tekućih obaveza.

Komisija za rizike

Komisiju za rizike čine Predsjednik Uprave banke, članovi Uprave banke, Rukovodilac i zamjenik rukovodioca sektora upravljanja rizicima, rukovodilac Sektora za podršku i razvoj prodaje i rukovodilac Sektora za operacije, sredstva i podršku, dok na kvartalnom nivou Komisiji prisustvuju i predstavnici bankarske grupe. Komisija održava sastanke jednom mjesečno. Kontinuirano i sistematično prati sve rizike kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju kroz praćenje usklađenosti poslovanja sa Strategijom za preuzimanje i upravljanje rizicima Banke, Politikom za preuzimanje i upravljanje rizicima Banke i Izjavom o sklonosti ka preuzimanju rizika Banke.

29.2. Sistem upravljanja rizicima i tehnike ublažavanja

Najznačajniji rizici kojima je Banka izložena u svom poslovanju jesu kreditni rizik, tržišni rizik, rizik likvidnosti i operativni rizik.

Banka se u svom poslovanju neminovno sreće sa različitim vrstama rizika, iz kojih mogu proistći negativni efekti na poslovanje Banke. Sistem upravljanja rizicima u Banci obuhvaćen je strategijom i politikom upravljanja rizicima, odgovarajućom unutrašnjom organizacionom strukturom Banke, efektivnim i efikasnim procesom upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, adekvatnim sistemom unutrašnjih kontrola i odgovarajućim informacionim sistemom kao i adekvatnim procesom interne procene o adekvatnosti kapitala i interne procjene adekvatnosti likvidnosti.

U cilju efikasnog upravljanja rizikom, a uzimajući u obzir potrebu minimiziranja sukoba interesa između preuzimanja rizika, ograničenja nivoa rizika i kontrole, kao i revizije sistema upravljanja rizicima, sveobuhvatan sistem upravljanja rizicima Banke uspostavljen je u skladu sa principom "3 linije odbrane". „Prva linija odbrane“ ima za ciljeve: identifikovanje, procjenu, ublažavanje, praćenje i kontrolu rizika u skladu sa limitima rizika utvrđenim u drugoj liniji odbrane. „Druga linija odbrane“ ima za cilj nezavisno od prve linije kontrole usklađenost sa utvrđenim ograničenjima. „Treća linija odbrane“ ima za cilj nezavisnu procjenu usklađenosti sistema upravljanja rizicima sa internim i eksternim zahtevima.

Banka u svom poslovanju koristi tehnike smanjenje kreditnog rizika povezanog sa izloženošću ili izloženostima, a koja obuhvata materijalnu i nematerijalnu kreditnu zaštitu.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.3. Finansijski rizici**

Materijalna kreditna zaštita predstavlja tehniku smanjenja kreditnog rizika prema kojoj smanjenje kreditnog rizika po izloženosti banke proizilazi iz prava te banke da, u slučaju nastanka statusa neizmirenja obaveza druge ugovorne strane ili nastanka drugih određenih kreditnih događaja povezanih sa drugom ugovornom stranom, unovči ili prenese na sebe ili prisvoji ili zadrži određenu imovinu ili iznose, ili da smanji iznos izloženosti na iznos razlike između iznosa izloženosti i iznosa kreditne zaštite.

Nematerijalna kreditna zaštita je tehnika smanjenja kreditnog rizika prema kojoj smanjenje kreditnog rizika po izloženosti banke proizilazi iz obaveze treće strane na plaćanje određenog iznosa u slučaju nastanka statusa neizmirenja obaveza dužnika ili nastanka drugih određenih kreditnih događaja.

Banka je u svom poslovanju naročito izložena sljedećim rizicima:

- Kreditnom riziku, uključujući i rezidualni rizik, rizik smanjenja vrednosti potraživanja, rizik izmirenja/ispоруke, kao i rizik druge ugovorne strane;
- Riziku koncentracije, koji posebno uključuje rizike izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica;
- Riziku likvidnosti;
- Tržišnim rizicima (kamatni rizik, devizni rizik i ostali);
- Operativnom rizik (rizik modela, reputacioni rizik, rizik informacionog sistema i ostali);
- Riziku ročne neusklađenosti finansijske aktive i pasive;
- Ostali značajni rizici.

a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku ne uzimajući u obzir kolateral ili druge instrumente zaštite od rizika

Sljedeća tabela pokazuje maksimalnu izloženost kreditnom riziku pozicija izvještaja o finansijskoj poziciji. Maksimalna izloženost je prikazana u neto iznosu ne uzimajući u obzir efekte smanjenja rizika putem kolaterala ili drugih instrumenata zaštite od rizika.

	(U hiljadama BAM)	
	31. decembra 2024.	31. decembra 2023.
AKTIVA:		
Novčana sredstva i sredstva kod banaka	102.335	104.361
Sredstva kod Centralne banke - obavezna rezerva	67.409	65.319
Hartije od vrijednosti	48.589	48.518
Kredit plasirani komitentima	590.081	548.185
Ostala aktiva	3.170	2.605
Ukupno:	811.584	768.988
VANBILANSNA AKTIVA:		
Plative garancije	27.025	24.251
Činidbene garancije	71.431	52.974
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite	71.594	61.666
Prekoračenja na računima	13.314	14.554
Ukupno:	183.364	153.445
Ukupna izloženost riziku:	994.948	922.433

U slučaju finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti prikazani iznosi predstavljaju trenutnu izloženost kreditnom riziku, ali ne i maksimalnu izloženost riziku koja može nastati u budućnosti kao rezultat promjena fer vrijednosti.

MF grupa d.o.o. Banja Luka i zavisni entiteti

Napomene uz pojedinačne finansijske izvještaje u skladu sa MSFI na dan 31. decembra 2024. godine

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik (nastavak)

29.4.1. Ukupna izloženost bruto bilansne i vanbilansne izloženosti prema klijentima bez suspendovane kamate na dan 31.12.2024. i 31.12.2023. godine

(u hiljadama BAM)

Učešće u ukupnoj izloženosti na dan 31.12.2024. godina

Segmentacija	Ukupna izloženost	Dospjeli krediti	%	Nekvalitet ni krediti	%	Rep/Res S1	Rep/Res S2	Rep/Res S3	Reprogramirani/restrukturirani krediti	%	Kamate	%	Avansi
Korporativni i Javni klijenti	197.215	1.385	0,70	4.202	2,13	-	-	-	-	-	103	0,05	361
Preduzetnici	491.835	22.719	4,62	39.010	7,93	6.651	17.366	11.093	35.109	7,14	1520	0,31	2.366
Stanovništvo	150.233	6.149	4,09	10.395	6,92	270	2.213	2.556	5.039	3,35	454	0,30	802
Ukupno	839.283	30.253	3,60	53.607	6,39	6.921	19.579	13.649	40.148	4,78	2.077	0,25	3.529

(u hiljadama BAM)

Učešće u ukupnoj izloženosti na dan 31.12.2023. godina

Segmentacija	Ukupna izloženost	Dospjeli krediti	%	Nekvalitet ni krediti	%	Rep/Res S1	Rep/Res S2	Rep/Res S3	Reprogramirani/restrukturirani krediti	%	Kamate	%	Avansi
Korporativni i Javni klijenti	164.020	189	0,12	1.967	1,20	-	-	-	0	0,00	20	0,01	225
Preduzetnici	462.456	17.356	3,75	28.709	6,21	7.446	10.572	7.995	26.013	5,62	1.317	0,28	2.093
Stanovništvo	135.701	6.467	4,77	11.434	8,43	1.259	1.925	4.839	8.023	5,91	519	0,38	831
Ukupno	762.177	24.012	3,15	42.110	5,53	8.705	12.497	12.834	34.036	4,47	1.856	0,24	3.149

*Ukupna izloženost obuhvata izloženost za glavnica, kamatu, naknadu, razgraničenja i vanbilans.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.4. Kreditni rizik (nastavak)****29.4.1. Ukupna izloženost bruto bilansne i vanbilansne izloženosti prema klijentima bez suspendovane kamate na dan 31.12.2024. i 31.12.2023. godine**

Sljedeća tabela prikazuje promjene u bruto knjig-ovodstvenoj vrijednosti kredita plasiranih komitentima na 31.12.2023. godine i 31.12.2024. godine

(u hiljadama BAM)

	Kreditiranje fizičkih lica				Kreditiranje pravnih lica			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2024. godine	106.176	14.180	11.401	131.757	316.359	130.529	29.450	476.338
Otplaćeni krediti (bez otpisa)	(21.249)	(1.932)	(839)	(24.020)	(129.110)	(33.823)	(2.413)	(165.346)
Transfer u Stage 1 (iz 2 ili 3)	1.434	(1.422)	(12)	-	13.238	(13.215)	(23)	-
Transfer u Stage 2 (iz 1 ili 3)	(12.466)	13.033	(567)	-	(32.423)	32.686	(263)	-
Transfer u Stage 3 (iz 1 ili 2)	(1.186)	(2.387)	3.573	-	(5.796)	(12.459)	18.255	-
Kredit u otplati	(16.142)	(2.355)	*(2.996)	(21.493)	(35.687)	(25.317)	(1.309)	(62.313)
Otpisi	-	-	(543)	(543)	-	-	(617)	(617)
Prodaja NPL-a	-	-	-	-	-	-	(7.411)	(7.411)
Novoplasirani krediti	59.186	2.226	348	61.760	209.138	50.612	7.352	267.102
Ukupno na dan 31.12.2024. godine	115.753	21.343	10.365	147.461	335.719	129.013	43.021	507.753

*uključen i transfer SMA za partiju fizičkog lica koja nije u potpunosti otplaćena

(u hiljadama BAM)

	Kreditiranje fizičkih lica				Kreditiranje pravnih lica			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2023. godine	111.389	12.509	6.467	130.365	294.097	83.808	24.620	402.525
Otplaćeni krediti (bez otpisa)	(17.681)	(841)	(482)	(19.004)	(97.452)	(23.126)	(2.984)	(123.562)
Transfer u Stage 1 (iz 2 ili 3)	1.179	(1.052)	(127)	-	11.995	(11.978)	(17)	-
Transfer u Stage 2 (iz 1 ili 3)	(8.020)	8.224	(204)	-	(41.286)	41.335	(49)	-
Transfer u Stage 3 (iz 1 ili 2)	(2.257)	(4.839)	7.096	-	(8.471)	(8.761)	17.232	-
Kredit u otplati	(16.302)	(1.450)	(491)	(18.243)	(45.151)	(11.823)	(1.459)	(58.433)
Otpisi	-	-	(960)	(960)	-	-	(2.943)	(2.943)
Prodaja NPL-a	-	-	-	-	-	-	(7.952)	(7.952)
Novoplasirani krediti	37.868	1.629	102	39.599	202.627	61.074	3.002	266.703
Ukupno na dan 31.12.2023. godine	106.176	14.180	11.401	131.757	316.359	130.529	29.450	476.338

* Bruto knjigovodstvene vrijednosti uključuju glavicu, kamatu, naknadu po kreditima i ostaloj aktivni. Neamortizovana odgođena naknada nije uključena kao ni primljeni avansi po

kreditima

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.4. Kreditni rizik (nastavak)****Maksimalna izloženost kreditnom riziku**

Sljedeća tabela prikazuje promjene u obezvrjeđenju kredita (glavnica, kamata i naknade po kreditima i ostaloj aktivi) plasiranih komitentima:

(u hiljadama BAM)

Obezvrjeđenje kredita plasiranih komitentima

	Kreditiranje fizičkih lica				Kreditiranje pravnih lica			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2024. godine	1.689	1.158	9.259	12.106	4.617	15.066	21.492	41.175
Otplaćeni krediti (bez otpisa)	(364)	(139)	(740)	(1.243)	(1.845)	(3.737)	(1.757)	(7.339)
Transfer u Stage 1 (iz 2 ili 3)	26	(26)	-	-	193	(193)	-	-
Transfer u Stage 2 (iz 1 ili 3)	(1.311)	1.409	(98)	-	(3.169)	3.200	(31)	-
Transfer u Stage 3 (iz 1 ili 2)	(629)	(1.549)	2.178	-	(2.959)	(6.972)	9.931	-
Promjena rezervisanja kredita u otplati	1.431	1.414	*(1.916)	929	4.479	899	4.468	9.846
Otpisi	-	-	(543)	(543)	-	-	(617)	(617)
Prodaja NPL-a	-	-	-	-	-	-	(7.411)	(7.411)
Novoplasirani krediti	534	247	258	1.039	2.069	4.380	3.392	9.841
Ukupno na dan 31.12.2024. godine	1.376	2.514	8.398	12.288	3.385	12.643	29.467	45.495

*uključen i transfer SMA za partiju fizičkog lica koja nije u potpunosti otplaćena

(u hiljadama BAM)

Obezvrjeđenje kredita plasiranih komitentima

	Kreditiranje fizičkih lica				Kreditiranje pravnih lica			
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2023. godine	1.509	1.443	5.565	8.517	8.118	10.925	20.144	39.187
Otplaćeni krediti (bez otpisa)	(209)	(81)	(418)	(708)	(2.908)	(2.969)	(763)	(6.640)
Transfer u Stage 1 (iz 2 ili 3)	24	(21)	(3)	-	139	(138)	(1)	-
Transfer u Stage 2 (iz 1 ili 3)	(650)	667	(17)	-	(4.941)	4.942	(2)	-
Transfer u Stage 3 (iz 1 ili 2)	(1.629)	(3.563)	5.192	-	(5.812)	(5.531)	11.343	-
Promjena rezervisanja kredita u otplati	2.043	2.597	(153)	4.487	7.255	1.235	35	8.525
Otpisi	-	-	(960)	(960)	-	-	(2.943)	(2.943)
Prodaja NPL-a	-	-	-	-	-	-	(7.921)	(7.921)
Novoplasirani krediti	601	116	53	770	2.766	6.602	1.598	10.966
Ukupno na dan 31.12.2023. godine	1.689	1.158	9.259	12.106	4.618	15.066	21.490	41.174

- Obezvrjeđenje kredita plasiranih komitentima uključuje obezvrjeđenje po osnovu glavnice, kamate, naknade po kreditima i ostaloj aktivi.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti kredita (glavnica, kamata, naknada po kreditima i ostaloj aktivi) plasiranih komitentima na 31.12.2024. godine (posebno prikazani POCI plasmani):

(u hiljadama BAM)

	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI - S2	POCI - S3	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2024. godine	422.535	142.677	39.857	2.032	994	608.095
Otplaćeni krediti (bez otpisa)	(150.359)	(35.416)	(3.204)	(339)	(48)	(189.366)
Transfer u Stage 1 (iz 2 ili 3)	14.671	(14.637)	(34)	-	-	-
Transfer u Stage 2 (iz 1 ili 3)	(44.889)	45.720	(831)	-	-	-
Transfer u Stage 3 (iz 1 ili 2)	(6.982)	(14.847)	21.635	-	194	-
Kredit u otplati	(51.829)	(31.787)	(4.260)	4.115	(45)	(83.806)
Otpis	-	-	(920)	-	(240)	(1.160)
Prodaja NPL-a	-	-	(7.165)	-	(246)	(7.411)
Novoplasirani krediti	268.324	52.838	7.700	-	-	328.862
Ukupno na dan 31.12.2024. godine	451.471	144.548	52.778	5.808	609	655.213

(u hiljadama BAM)

Obezvrjeđenje kredita plasiranih komitentima

	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI - S2	POCI - S3	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2024. godine	6.306	16.040	29.828	183	924	53.281
Otplaćeni krediti (bez otpisa)	(2.208)	(3.837)	(2.455)	(39)	(42)	(8.581)
Transfer u Stage 1 (iz 2 ili 3)	219	(218)	(1)	-	-	-
Transfer u Stage 2 (iz 1 ili 3)	(4.480)	4.609	(129)	-	-	-
Transfer u Stage 3 (iz 1 ili 2)	(3.587)	(8.521)	11.999	-	109	-
Promjena rezervisanja kredita u otplati	5.909	1.772	2.537	541	16	10.775
Otpis	-	-	(920)	-	(240)	(1.160)
Prodaja NPL-a	-	-	(7.165)	-	(246)	(7.411)
Novoplasirani krediti	2.603	4.628	3.650	-	-	10.881

Ukupno na dan 31.12.2024. godine	4.762	14.473	37.344	685	521	57.784
---	--------------	---------------	---------------	------------	------------	---------------

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti kredita plasiranih komitentima na 31.12.2023. godine (posebno prikazani POCI plasmani)

(u hiljadama BAM)

	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI - S2	POCI - S3	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2023. godine	405.487	93.553	27.727	2.763	3.360	532.890
Otplaćeni krediti (bez otpisa)	(115.133)	(23.868)	(3.103)	(99)	(363)	(142.566)
Transfer u Stage 1 (iz 2 ili 3)	13.174	(13.030)	(144)	-	-	-
Transfer u Stage 2 (iz 1 ili 3)	(49.306)	49.463	(253)	96	-	-
Transfer u Stage 3 (iz 1 ili 2)	(10.728)	(13.600)	24.251	-	77	-
Kreditni u otplati	(61.454)	(12.544)	(1.703)	(729)	(247)	(76.677)
Otpis	-	-	(2.767)	-	(1.135)	(3.902)
Prodaja NPL-a	-	-	(7.250)	-	(702)	(7.952)
Novoplasirani krediti	240.495	62.703	3.100	-	4	306.302
Ukupno na dan 31.12.2023. godine	422.535	142.677	39.858	2.031	994	608.095

(u hiljadama BAM)

Obezvrjeđenje kredita plasiranih komitentima

	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI - S2	POCI - S3	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2023. godine	9.628	11.879	22.467	488	3.242	47.704
Otplaćeni krediti (bez otpisa)	(3.118)	(3.039)	(838)	(11)	(342)	(7.348)
Transfer u Stage 1 (iz 2 ili 3)	163	(160)	(3)	-	-	-
Transfer u Stage 2 (iz 1 ili 3)	(5.590)	5.603	(20)	7	-	-
Transfer u Stage 3 (iz 1 ili 2)	(7.441)	(9.094)	16.497	-	38	-
Promjena rezervisanja kredita u otplati	9.298	4.132	93	(300)	(211)	13.012
Otpis	-	-	(2.767)	-	(1.135)	(3.902)
Prodaja NPL-a	-	-	(7.250)	-	(671)	(7.921)
Novoplasirani krediti	3.366	6.719	1.648	-	3	11.736
Ukupno na dan 31.12.2023. godine	6.306	16.040	29.827	184	924	53.281

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik (nastavak)

Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije kolaterala i drugih kreditnih obezbjeđenja na dan 31. decembra 2024. i 2023. godine

(U hiljadama BAM)

Finansijski instrumenti

	31. decembar 2024.			31. decembar 2023.		
	Izloženost prije obezvrjeđenja	Obezvrjeđenje	Neto izloženost kreditnom riziku	Izloženost prije obezvrjeđenja	Obezvrjeđenje	Neto izloženost kreditnom riziku
A. Izloženost kreditnom riziku koja se odnosi na stavke bilansa stanja						
Novčana sredstva i sredstva kod banaka	102.417	82	102.335	104.526	165	104.361
Sredstva kod drugih Centralne banke – obavezna rezerva	67.476	67	67.409	65.384	65	65.319
Kreditni plasirani komitentima	645.253	55.172	590.081	599.606	51.421	548.185
Ostala aktiva	11.244	8.074	3.170	9.618	7.013	2.605
Hartije od vrijednosti	48.589	-	48.589	48.518	-	48.518
Ukupna imovina	874.979	63.395	811.584	827.652	58.664	768.988
Vanbilans						
Neiskorištene kreditne obaveze	85.121	213	84.908	76.499	279	76.220
Garancije	98.949	493	98.456	77.583	358	77.225
Kolaterali za kreditni portfolio	356.706			365.068		
- HoV založene kao kolateral	3.562			7.941		
Ukupan vanbilans	184.070	706	183.364	154.082	637	153.445
Ukupna kreditna izloženost	1.059.049	64.101	994.948	981.734	59.301	922.433

Napomena: Izloženost prije obezvrjeđenja na poziciji kredita obuhvata bruto iznose glavnice kredita, dospjele kamate i naknade po kreditima, razgraničene kamate, umanjeno za unaprijed naplaćenu razgraničenu naknadu za obradu kredita i primljene avanse po kreditima

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik (nastavak)

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka

Upravljanje finansijskim rizicima

(u hiljadama BAM) *

31. decembar 2024.					
	Stanje kredita	Ukupna izloženost	Ponderisana izloženost	Priznati iznos kolaterala	Očekivani gubitak (ECL) bez ostale aktive
Homogene grupe					
Fizička lica	145.627	150.233	150.158	59.008	12.288
Pravna lica	465.490	646.802	510.485	286.242	37.382
Preduzetnici	36.782	42.248	40.308	16.898	8.114
Ukupno:	647.899	839.283	700.951	362.148	57.784

* Banka je na dan 30.11.2024. godine primjenila novi model internog rejtinga, te ne postoje istorijski podaci za drugi uporedni period. Stanje kredita predstavlja bruto iznos glavnice kredita

Mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka

(u hiljadama BAM)

Pregled stanja kredita po sektorima i po periodu dospelja

Sektori	<=30 dana	31-60 dana	61-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 365 dana	Stanje kredita
Korporativni i Javni klijenti	114.586	2.971	3.509	21	-	949	122.036
Preduzetnici	338.806	6.090	3.745	5.060	12.620	13.914	380.236
Stanovništvo	135.213	2.128	612	1.033	1.280	5.360	145.627
Ukupno	588.605	11.189	7.866	6.114	13.900	20.223	647.899

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik (nastavak)

(u hiljadama BAM)

Pregled Očekivanih gubitaka (ECL) po sektorima

Sektori	31. decembar 2024.	
	Očekivani gubitak (ECL)	%učešća
Korporativni i Javni klijenti	3.862	6,68
Preduzetnici	41.634	72,05
Stanovništvo	12.288	21,27
Ukupno Banka	57.784	100,00

	31. decembar 2023.	
	Očekivani gubitak (ECL)	%učešća
	2.840	5,33
	38.335	71,95
	12.106	22,72
	53.281	100,00

(u hiljadama BAM)

Pregled stanja kredita po danima kašnjenja

Dani kašnjenja	31. decembar 2024.	
	Stanje kredita	%učešća
Bez kašnjenja	520.484	80,34
1-30 dana	68.121	10,51
31-90 dana	19.056	2,94
preko 90 dana	40.238	6,21
Ukupno Banka	647.899	100

	31. decembar 2023.	
	Stanje kredita	% učešća
	480.300	79,82
	70.196	11,66
	21.022	3,49
	30.283	5,03
	601.801	100

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.4. Kreditni rizik (nastavak)****Kreditni kolaterali i ostala kreditna obezbjeđenja (nastavak)**

Kolaterali koji se drže kao osiguranje finansijskih sredstava, osim kredita i avansa, zavise od prirode instrumenta. Politika Banke u pogledu pribavljanja kolaterala nije se značajno promijenila tokom izvještajnog perioda.

U nastavku je prikazana ukupna izloženost, analiza kolaterala i kreditnih obezbjeđenja na dan 31.12.2024. godine i 31.12.2023. godine:

	(U hiljadama BAM)	
	Na dan	
	31. decembra 2024.	31. decembra 2023.
Kreditni osigurani posebnim depozitom	8.129	7.362
Kreditni osigurani nekretninama	221.451	213.250
Kreditni osigurani drugim kolateralom	415.673	378.994
Ukupno:	645.253	599.606

Kreditna obezbjeđenja za kredite plasirane pravnim i fizičkim licima

	(U hiljadama BAM)		
	Kreditni plasirani komitentima		
Na dan 31. decembra 2024. godine	Fizička lica	Pravna lica	Ukupno krediti
Stambena, komercijalna ili industrijska imovina	52.173	181.223	233.396
Zalog	4.057	33.847	37.904
Finansijska imovina	2.352	12.033	14.385
Ostalo	425	76.038	76.463
Ukupno	59.007	303.141	362.148

	(U hiljadama BAM)		
	Kreditni plasirani komitentima		
Na dan 31. decembra 2023. godine	Fizička lica	Pravna lica	Ukupno krediti
Stambena, komercijalna ili industrijska imovina	51.633	175.192	226.825
Zalog	4.344	33.512	37.856
Finansijska imovina	2.315	15.150	17.465
Ostalo	478	82.443	82.921
Ukupno	58.770	306.297	365.067

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik (nastavak)

Pregled izloženosti po sektorima i danima kašnjenja Banka

(u hiljadama BAM)

31. decembar 2024.				
Sektori	Dani kašnjenja	Stanje kredita	Izloženost	Ispravke vrijednosti
Korporativni i Javni klijenti	Bez kašnjenja	114.586	189.067	1.374
	1-30 dana	-	4	2
	31-90 dana	6.481	7.102	1.465
	preko 90 dana	969	1.042	1.021
Ukupno		122.036	197.215	3.862
Preduzetnici	Bez kašnjenja	285.444	387.684	10.766
	1-30 dana	53.361	60.411	5.184
	31-90 dana	9.836	10.386	1.795
	preko 90 dana	31.594	33.354	23.889
Ukupno		380.235	491.835	41.634
Stanovništvo	Bez kašnjenja	120.454	124.215	2.992
	1-30 dana	14.760	14.981	1.642
	31-90 dana	2.739	2.827	776
	preko 90 dana	7.674	8.210	6.878
Ukupno		145.627	150.233	12.288
Ukupno izloženosti po sektorima i danima kašnjenja		647.898	839.283	57.784

Ukupna izloženost kredita obuhvata bruto iznose glavnice kredita

Pregled izloženosti po sektorima i danima kašnjenja Stage 1

(u hiljadama BAM)

31. decembar 2024.				
Sektori	Dani kašnjenja	Stanje kredita	Izloženost	Ispravke vrijednosti
Korporativni i Javni klijenti	Bez kašnjenja	110.561	179.527	823
	1-30 dana	-	2	-
	31-90 dana	-	-	-
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		110.561	179.529	823
Preduzetnici	Bez kašnjenja	207.058	301.976	2.235
	1-30 dana	16.589	22.282	327
	31-90 dana	-	-	-
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		223.647	324.258	2.562
Stanovništvo	Bez kašnjenja	109.213	112.384	1.238
	1-30 dana	5.918	5.990	139
	31-90 dana	-	-	-
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		115.131	118.374	1.377
Ukupno izloženosti po sektorima i danima kašnjenja		449.339	622.161	4.762

Ukupna izloženost kredita obuhvata bruto iznose glavnice kredita

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.4. Kreditni rizik (nastavak)****Pregled izloženosti po sektorima i danima kašnjenja Stage 2**

(u hiljadama BAM)

Sektori	Dani kašnjenja	31. decembar 2024.		
		Stanje kredita	Izloženost	Ispravke vrijednosti
Korporativni i Javni klijenti	Bez kašnjenja	4.026	9.537	548
	1-30 dana	-	-	-
	31-90 dana	3.380	3.947	349
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		7.406	13.484	898
Preduzetnici	Bez kašnjenja	76.019	82.298	6.117
	1-30 dana	36.456	37.796	4.658
	31-90 dana	7.977	8.473	971
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		120.452	128.567	11.746
Stanovništvo	Bez kašnjenja	10.314	10.841	1.080
	1-30 dana	8.218	8.360	1.054
	31-90 dana	2.180	2.263	380
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		20.712	21.464	2.514
Ukupno izloženosti po sektorima i danima kašnjenja		148.570	163.515	15.158

Pregled izloženosti po sektorima i danima kašnjenja Stage 3

31. decembar 2024.

(u hiljadama BAM)

Sektori	Dani kašnjenja	Stanje kredita	Izloženost	Ispravke vrijednosti
Korporativni i Javni klijenti	Bez kašnjenja	-	3	2
	1-30 dana	-	2	2
	31-90 dana	3.100	3.154	1.115
	preko 90 dana	969	1.043	1.021
Ukupno		4.069	4.202	2.140
Preduzetnici	Bez kašnjenja	2.368	3.411	2.415
	1-30 dana	316	333	199
	31-90 dana	1.859	1.912	823
	preko 90 dana	31.594	33.354	23.889
Ukupno		36.137	39.010	27.326
Stanovništvo	Bez kašnjenja	926	990	674
	1-30 dana	624	630	450
	31-90 dana	559	565	396
	preko 90 dana	7.674	8.210	6.878
Ukupno		9.783	10.395	8.398
Ukupno izloženosti po sektorima i danima kašnjenja		49.989	53.607	37.864

Pregled izloženosti po sektorima i danima kašnjenja
Banka(u hiljadama
BAM)

Sektori	Dani kašnjenja	31. decembar 2023.		
		Stanje kredita	Izloženost	Ispravke vrijednosti
Korporativni i Javni klijenti	Bez kašnjenja	100.536	163.252	2.400
	1-30 dana	-	-	-
	31-90 dana	459	473	223
	preko 90 dana	289	295	217
Ukupno		101.284	164.020	2.840
Preduzetnici	Bez kašnjenja	278.410	360.679	13.131
	1-30 dana	53.716	60.184	4.964
	31-90 dana	17.489	19.093	3.484
	preko 90 dana	20.893	22.500	16.755
Ukupno		370.508	462.456	38.334
Stanovništvo	Bez kašnjenja	101.356	106.166	2.534
	1-30 dana	16.479	16.749	935
	31-90 dana	3.074	3.137	635
	preko 90 dana	9.100	9.649	8.002
Ukupno		130.009	135.701	12.106
Ukupno izloženosti po sektorima i danima kašnjenja		601.801	762.177	53.280

Pregled izloženosti po sektorima i danima kašnjenja Stage 1

(u hiljadama BAM)

Sektori	Dani kašnjenja	31. decembar 2023.		
		Stanje kredita	Izloženost	Ispravke vrijednosti
Korporativni i Javni klijenti	Bez kašnjenja	90.654	151.026	861
	1-30 dana	-	-	-
	31-90 dana	-	-	-
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		90.654	151.026	861
Preduzetnici	Bez kašnjenja	200.601	271.614	2.873
	1-30 dana	23.529	26.121	883
	31-90 dana	-	-	-
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		224.130	297.735	3.756
Stanovništvo	Bez kašnjenja	94.649	99.330	1.431
	1-30 dana	10.540	10.703	258
	31-90 dana	-	-	-
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		105.189	110.033	1.689
Ukupno izloženosti po sektorima i danima kašnjenja		419.973	558.794	6.306

Pregled izloženosti po sektorima i danima kašnjenja Stage 2

(u hiljadama BAM)				
31. decembar 2023.				
Sektori	Dani kašnjenja	Stanje kredita	Izloženost	Ispravke vrijednosti
Korporativni i Javni klijenti	Bez kašnjenja	9.141	11.023	981
	1-30 dana	-	-	-
	31-90 dana	-	4	-
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		9.141	11.027	981
Preduzetnici	Bez kašnjenja	74.635	84.903	7.885
	1-30 dana	29.429	33.282	3.495
	31-90 dana	16.248	17.826	2.704
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		120.312	136.011	14.084
Stanovništvo	Bez kašnjenja	5.886	5.983	419
	1-30 dana	5.748	5.848	538
	31-90 dana	2.350	2.404	201
	preko 90 dana	-	-	-
Ukupno		13.984	14.235	1.158
Ukupno izloženosti po sektorima i danima kašnjenja		143.437	161.273	16.223

Pregled izloženosti po sektorima i danima kašnjenja Stage 3

(u hiljadama BAM)				
31. decembar 2023.				
Sektori	Dani kašnjenja	Stanje kredita	Izloženost	Ispravke vrijednosti
Korporativni i Javni klijenti	Bez kašnjenja	742	1.203	558
	1-30 dana	-	-	-
	31-90 dana	459	469	223
	preko 90 dana	289	295	217
Ukupno		1.490	1.967	998
Preduzetnici	Bez kašnjenja	3.174	4.161	2.372
	1-30 dana	758	782	586
	31-90 dana	1.241	1.267	779
	preko 90 dana	20.893	22.500	16.756
Ukupno		26.066	28.710	20.493
Stanovništvo	Bez kašnjenja	819	853	684
	1-30 dana	192	199	139
	31-90 dana	724	733	435
	preko 90 dana	9.100	9.649	8.002
Ukupno		10.835	11.434	9.260
Ukupno izloženosti po sektorima i danima kašnjenja		38.391	42.111	30.751

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik (nastavak)

(u hiljadama BAM)

Podaci o bruto i neto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja, dospelosti i vrijednosti obezbeđenja

Prema sektorima	31. decembar 2024.									
	Stage1/Stage2		Stage3		Ukupna bruto potraživanja	Ispravke vrijednosti		Ukupna neto potraživanja	Vrijednost sredstava obezbeđenja	
	Stage1	Stage2	Nije dospjelo	Dospjelo		Stage1/Stage2	Stage3		Stage1/Stage2	Stage3
Bilansna potraživanja od stanovništva	137.915	29.960	7.933	9.992	185.799	(5.663)	(14.607)	165.530	67.245	7.842
Opšta potrošnja	63.989	10.911	2.203	3.917	81.019	(1828)	(5.239)	73.952	14.936	2.071
Stambeni krediti	34.698	3.173	415	22	38.308	(1.010)	(318)	36.981	21.657	315
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	38.999	15.489	5.315	5.208	65.011	(2.786)	(8.264)	53.961	30.651	5.442
Ostala potraživanja	229	387	-	845	1.461	(39)	(786)	636	1	14
Bilansna potraživanja od privrede	313.556	120.395	14.944	20.518	469.414	(13.619)	(23.189)	432.606	250.519	18.576
Korporativni i Javni klijenti	110.889	7.467	3.100	1.085	122.541	(1.441)	(2.135)	118.965	91.583	1.673
Preduzetnici	202.667	112.928	11.844	19.433	346.873	(12.178)	(21.054)	313.641	158.936	16.903
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bilansna potraživanja od banaka i finans.institucija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prema kategorijama potraživanja	451.471	150.355	22.877	30.510	655.213	(19.282)	(37.796)	598.135	317.763	26.418
Neproblematična potraživanja	451.471	150.355	-	-	601.827	(19.282)	-	582.545	317.763	-
od čega restrukturisana	6.891	19.578	-	-	26.468	(2.276)	-	24.192	19.649	-
Problematična potraživanja	-	-	22.877	30.510	53.386	-	(37.796)	15.590	-	26.418
od čega restrukturisana	-	-	4.311	9.338	13.649	-	(9.850)	3.798	-	7.671
Ukupna bilansna izloženost	451.471	150.355	22.877	30.510	655.213	(19.282)	(37.796)	598.136	317.763	26.418
Ukupna vanbilansna izloženost	170.690	13.160	221	-	184.070	(638)	(68)	183.364	17.906	60

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik (nastavak)

(u hiljadama BAM)

Podaci o granskoj koncentraciji izloženosti

Način obračuna	31. decembar 2024.		
	Stage1	Stage 2	Stage 3
Bilansna potraživanja od stanovništva	137.915	29.960	17.924
Opšta potrošnja	63.989	10.911	6.120
Stambeni krediti	34.698	3.173	437
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	38.999	15.489	10.522
Ostala potraživanja	229	387	845
Potraživanja od privrede	313.556	120.395	35.462
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	7.521	1.837	461
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	46.652	27.807	10.005
Saobraćaj, skladištenje i veze, snabdijevanje električnom energijom, hoteli i restorani	70.751	9.165	5.086
Građevinarstvo	40.884	26.587	953
Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motorcikala	71.729	29.698	16.108
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne djelatnosti	63.916	22.077	2.802
Potraživanja od ostalih klijenata	12.103	3.224	47
Finansijske institucije	-	-	-
Ukupna bilansna izloženost	451.471	150.355	53.386
Ukupna vanbilansna izloženost	170.690	13.160	221

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o granskoj koncentraciji izloženosti

(u hiljadama BAM)			
Nacin obračuna	31. decembar 2023.		
	Stage1	Stage 2	Stage 3
Bilansna potraživanja od stanovništva	134.443	20.791	18.317
Opšta potrošnja	56.710	8.305	5.914
Stambeni krediti	25.153	1.874	222
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	52.204	10.569	11.627
Ostala potraživanja	376	43	554
Potraživanja od privrede	288.092	123.918	22.534
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	3.781	5.896	823
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snadbjevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	40.623	34.366	5.373
Saobraćaj, skladištenje i veze, snabdijjevanje električnom energijom, hoteli i restorani	64.257	7.323	5.080
Građevinarstvo	25.318	27.600	961
Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motocikala	81.526	30.565	7.453
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne djelatnosti	62.199	17.550	2.826
Potraživanja od ostalih klijenata	10.388	618	18
Finansijske institucije	-	-	-
Ukupna bilansna izloženost	422.535	144.709	40.851
Ukupna vanbilansna izloženost	136.259	16.564	1.259

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik (nastavak)

(u hiljadama BAM)

Podaci o bruto izloženosti kreditnom riziku po sektorima i kategorijama potraživanja i broju dana u kašnjenju

Sektori	31. decembar 2024.									
	Stage1/Stage2					Stage3				
	0 dana kašnjenja	1-30 dana	31-60 dana	61-90 dana	Preko 90 dana	0 dana kašnjenja	1-30 dana	31-60 dana	61-90 dana	Preko 90 dana
Bilansna potraživanja od stanovništva	144.780	19.740	2.407	949	-	2.717	632	677	225	13.671
Opšta potrošnja	65.632	8.303	723	242	-	427	363	73	74	5.182
Stambeni krediti	35.720	1.798	353	-	-	134	101	45	0	156
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	42.847	9.625	1.318	699	-	1.552	163	551	145	8.112
Ostala potraživanja	581	14	13	8	-	604	5	8	7	221
Bilansna potraživanja od privrede	375.328	48.218	7.485	2.920	-	1.655	328	789	3.922	28.770
Korporativni i javni klijenti	114.929	2	3.012	413	-	3	2	-	3.151	1.029
Preduzetnici	260.399	48.216	4.473	2.507	-	1.652	326	789	771	27.740
Potraživanja od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bilansna potraživanja od banaka i finans. institucija	520.108	67.958	9.892	3.869	-	4.372	960	1.466	4.147	42.441
Prema kategorijama potraživanja	520.108	67.958	9.892	3.869	-	4.372	960	1.466	4.147	42.441
Neproblematična potraživanja	520.108	67.958	9.892	3.869	-	-	-	-	-	-
od čega restrukturisana	16.086	8.856	1.380	146	-	-	-	-	-	-
Problematična potraživanja	-	-	-	-	-	4.372	960	1.466	4.147	42.441
od čega restrukturisana	-	-	-	-	-	1.893	347	54	100	11.255
Ukupna bilansna izloženost	520.108	67.958	9.892	3.869	-	4.372	960	1.466	4.147	42.441
Ukupna vanbilansna izloženost	175.706	6.473	616	1.054	-	32	5	14	4	166

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.4. Kreditni rizik (nastavak)**

(u hiljadama BAM)

Podaci o problematičnim potraživanjima

	31. decembar 2024.						
	Bruto vrijednost ukupnih potraživanja	Ispravke vrijednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrijednost Stage3 potraživanja	Od čega: restrukturisana potraživanja	Ispravke vrijednosti Stage3 potraživanja	% problematičnih potraživanja	Vrijednost sredstava obezbjedenja za Stage3 potraživanja
Potraživanja od stanovništva	185.800	20.270	17.924	3.796	14.607	9,65%	7.842
Opšta potrošnja	81.019	7.067	6.120	1.321	5.239	7,55%	2.071
Stambeni krediti	38.309	1.327	437	0	318	1,14%	315
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	65.011	11.051	10.522	2.463	8.264	16,19%	5.442
Ostala potraživanja	1.461	825	845	12	786	57,81%	14
Potraživanja od privrede	469.413	36.808	35.462	9.853	23.189	7,55%	18.636
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	9.818	555	461	210	302	4,70%	290
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	84.463	11.219	10.005	4.956	7.444	11,85%	4.491
Saobraćaj, skladištenje i veze, snabdijevanje električnom energijom, hoteli i restorani	85.003	5.391	5.086	916	4.002	5,98%	2.086
Građevinarstvo	68.425	3.004	953	131	761	1,39%	269
Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motorcikala	117.535	11.521	16.108	3.021	8.422	13,70%	10.113
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne djelatnosti	88.795	4.831	2.802	619	2.223	3,16%	1.384
Potraživanja od ostalih klijenata	15.374	287	47	0	35	0,30%	3
Bilansna potraživanja od banaka i finans.institucija	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna bilansna izloženost	655.213	57.078	53.386	13.649	37.796	8,15%	26.478
Ukupna vanbilansna izloženost	184.070	706	221	0	68	0,12%	60

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.4. Kreditni rizik (nastavak)**

(u hiljadama BAM)

Podaci o problematičnim potraživanjima

	31. decembar 2023.						
	Bruto vrijednost ukupnih potraživanja	Ispravke vrijednosti ukupnih potraživanja	Bruto vrijednost Stage3 potraživanja	Od čega: restrukturisana potraživanja	Ispravke vrijednosti Stage3 potraživanja	% problematičnih potraživanja	Vrijednost sredstava obezbjeđenja za Stage3 potraživanja
Potraživanja od stanovništva	173.550	18.024	18.317	6.072	14.363	10,55%	9.606
Opšta potrošnja	70.928	6.593	5.914	1.361	5.084	8,34%	2.226
Stambeni krediti	27.249	732	222	-	218	0,82%	219
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	74.400	10.202	11.627	4.711	8.578	15,63%	7.160
Ostala potraživanja	973	497	554	-	483	56,92%	1
Potraživanja od privrede	434.545	34.620	22.534	6.733	16.320	5,19%	11.212
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	10.499	1.260	822	113	779	7,84%	451
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snadbjevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	80.363	8.524	5.374	2.655	3.756	6,69%	2.510
Saobraćaj, skladištenje i veze, snadbjevanje električnom energijom, hoteli i restorani	76.660	5.029	5.080	938	3.498	6,63%	2.030
Građevinarstvo	53.879	4.342	961	159	867	1,78%	534
Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motorcikala	119.546	10.698	7.453	2.082	5.225	6,23%	4.126
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne djelatnosti	82.575	4.649	2.826	786	2.179	3,42%	1.559
Potraživanja od ostalih klijenata	11.023	118	18	-	16	0,16%	2
Bilansna potraživanja od banaka i finans. institucija	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna bilansna izloženost	608.095	52.644	40.851	12.805	30.683	6,72%	20.818
Ukupna vanbilansna izloženost	154.082	637	1.259	29	68	0,82%	450

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.4. Kreditni rizik (nastavak)**

Podaci o kreditnom kvalitetu neproblematičnih/performing potraživanja i vrijednosti sredstava obezbjeđenja kojima su obezbjeđena ta potraživanja

(u hiljadama BAM)

31. decembar 2024.							
	MSFI 9 PD opseg	Stage 1	Stage 2	Stage 3	POCI S2	POCI S3	Ukupno
Potraživanja od klijenata (homogena grupa fizička lica)							
Rejting 1-4: Jak	0 - 3.34	104.213	3.283		605		108.102
Rejting 5-7: Zadovoljavajući	3.35 - 16.66	14.086	7.672		81		21.838
	16.67 - 34.94		9.616		207		9.823
Rejting 8-9: Visok rizik							
Rejting 10: Rizičan	100			10.181		214	10.395
Ponderisana izloženost		118.299	20.571	10.181	893	214	150.158
Ispravke vrijednosti		(1.376)	(2.410)	(8.191)	(104)	(206)	(12.288)
Potraživanja od klijenata (homogena grupa pravna lica)							
Rejting 1-4: Jak	0 - 2.55	288.280	34.179		56		322.515
Rejting 5-7: Zadovoljavajući	2.56 - 11.59	62.458	37.447		4.845		104.751
	11.60 - 32.42		47.763		6		47.769
Rejting 8-9: Visok rizik							
Rejting 10: Rizičan	100			35.234		216	35.450
Ponderisana izloženost		350.738	119.389	35.234	4.907	216	510.485
Ispravke vrijednosti		(3.132)	(10.502)	(23.029)	(580)	(139)	(37.381)
Potraživanja od klijenata (homogena preduzetnici)							
Rejting 1-4: Jak	0 - 4.22	22.791	1.470		7		24.267
Rejting 5-7: Zadovoljavajući	4.23 - 22.16	1.209	532				1.741
	22.17 - 47.08		6.661				6.661
Rejting 8-9: Visok rizik							
Rejting 10: Rizičan	100			7.460		179	7.639
Ponderisana izloženost		24.000	8.663	7.460	7	179	40.308
Ispravke vrijednosti		(254)	(1.561)	(6.123)	(1)	(175)	(8.114)
Ponderisana izloženost		493.037	148.623	52.875	5.807	609	700.951
Ispravke vrijednosti		(4.762)	(14.473)	(37.344)	(685)	(521)	(57.784)

* Banka je 30.11.2024.godine primjenila novi model internog rejtinga.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.4. Kreditni rizik (nastavak)**

(u hiljadama BAM)

Podaci o vrsti i vrijednosti sredstava obezbjeđenja po sektoru i kategorijama potraživanja

31. decembar 2024.

Vrste sredstava obezbjeđenja	Depoziti i garancije Garantnog fonda RS i Garantni program Vlade RS	HOV	Stambene i komercijalne nepokretnosti	Pokretnosti
Potraživanja od stanovništva	3.676	-	63.705	7.705
Opšta potrošnja	2.048	-	12.590	2.369
Stambeni krediti	138	-	21.817	16
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	1.490	-	29.286	5.318
Ostala potraživanja	-	-	12	2
Potraživanja od privrede	80.911	3.562	158.042	26.580
Korporativni i Javni klijenti	70.107	2.979	15.456	4.713
Preduzetnici	10.804	583	142.586	21.867
Prema kategorijama potraživanja	84.587	3.562	221.747	34.285
Neproblematična potraživanja	81.856	3.562	202.385	29.961
od čega restrukturisana	40	-	17.431	2.177
Problematična potraživanja	2.731	-	19.363	4.325
od čega restrukturisana	557	-	6.121	993
Ukupna bilansna izloženost	84.587	3.562	221.747	34.285
Ukupna vanbilansna izloženost	2.700	-	11.648	3.618

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik (nastavak)

Podaci o restrukturisanim potraživanjima

31. decembar 2024.							
(u hiljadama BAM)							
	Bruto vrijednost ukupnih potraživanja	Ispravke vrijednosti ukupnih potraživanja	Vrijednost restrukturisanih potraživanja				Vrijednost sredstava obezbjeđenja za restr. potraživanja
			Bruto vrijednost restr. potraživanja	od čega: Stage3 potraživanja	Ispravke vrijednosti restr. potraživanja	% restr. potraživanja	
Potraživanja od stanovništva	185.800	20.270	7.108	3.796	3.626	3,83%	4.931
Opšta potrošnja	81.019	7.068	2.213	1.321	1.359	2,73%	1.223
Stambeni krediti	38.309	1.327	-	-	-	0,00%	-
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	65.011	11.050	4.883	2.463	2.255	7,51%	3.696
Ostala potraživanja	1.461	825	12	12	12	0,80%	12
Potraživanja od privrede	469.413	36.808	33.009	9.853	8.500	7,03%	22.389
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	9.818	555	343	210	116	3,49%	299
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snadbjevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	84.463	11.219	12.367	4.956	3.862	0,00%	7.846
Saobraćaj, skladištenje i veze, snadbjevanje električnom energijom, hoteli i restorani	85.003	5.391	3.668	916	992	4,32%	2.311
Građevinarstvo	68.425	3.004	1.840	131	307	2,69%	1.584
Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motorcikala	117.535	11.521	9.642	3.021	2.023	8,20%	6.920
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne djelatnosti	88.795	4.831	5.143	619	1.199	5,79%	3.423
Potraživanja od ostalih klijenata	15.374	287	6	-	1	0,04%	6
Bilansna potraživanja od banaka i finans.institucija	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna bilansna izloženost	655.213	57.078	40.117	13.649	12.126	6,12%	27.320
Ukupna vanbilansna izloženost	184.070	706	31	-	-	-	-

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.4. Kreditni rizik (nastavak)**

(u hiljadaama KM)

Podaci o restrukturisanim potraživanjima

	31. decembar 2023.						
	Bruto vrijednost ukupnih potraživanja	Ispravke vrijednosti ukupnih potraživanja	Vrijednost restrukturisanih potraživanja				Vrijednost sredstava obezbjedenja za restr. potraživanja
			Bruto vrijednost restr. potraživanja	od čega: Stage3 potraživanja	Ispravke vrijednosti restr. potraživanja	% restr. potraživanja	
Potraživanja od stanovništva	173.550	18.024	10.777	6.072	5.352	6,21%	7.278
Opšta potrošnja	70.928	6.593	2.904	1.361	1.351	4,09%	1.632
Stambeni krediti	27.249	732	-	-	-	-	-
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	74.400	10.202	7.873	4.711	4.001	10,58%	5.646
Ostala potraživanja	973	497	-	-	-	-	-
Potraživanja od privrede	434.545	34.620	23.229	6.733	6.454	5,35%	14.028
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo	10.499	1.261	339	113	109	3,23%	300
Rudarstvo, prerađivačka industrija, snadbjevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	80.363	8.524	11.667	2.655	2.453	14,52%	7.627
Saobraćaj, skladištenje i veze, snadbjevanje električnom energijom, hoteli i restorani	76.661	5.028	2.654	938	854	3,46%	1.289
Građevinarstvo	53.878	4.342	441	159	138	0,82%	294
Trgovina na veliko i na malo, popravka motornih vozila i motorcikala	119.546	10.698	6.906	2.082	2.409	5,78%	3.997
Poslovanje nekretninama, stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, umjetnost, zabava i rekreacija, ostale uslužne djelatnosti	82.575	4.649	1.130	786	479	1,37%	429
Potraživanja od ostalih klijenata	11.023	118	92	-	12	0,83%	92
Bilansna potraživanja od banaka i finans.institucija	-	-	-	-	-	-	-
Ukupna bilansna izloženost	608.095	52.644	34.006	12.805	11.806	5,59%	21.306
Ukupna vanbilansna izloženost	154.082	637	31	29	5	0,02%	15

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik (nastavak)

Rizici srodni kreditnom riziku

Banka izdaje garancije svojim komitentima na osnovu kojih Banka ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje u korist trećih lica. Na ovaj način Banka se izlaže rizicima srodnim kreditnom riziku, koji se mogu prevazići istim kontrolnim procesima i procedurama.

Na ove izloženosti Banka primjenjuje iste procedure monitoringa i naplate kao za kreditne plasmane.

Pokrivenost kolateralima i drugim oblicima obezbjeđenja

Banka za sve vrste plasmana zahtjeva sredstva obezbjeđenja. Iznos i tip zahtjevanog obezbjeđenja zavisi od sektora kojem klijent pripada, tipa odnosno vrste proizvoda koji se odobrava te procijenjenog kreditnog rizika svakog pojedinačnog komitenta.

Procjena i fer vrijednost instrumenta obezbjeđenja je zasnovana na vrijednosti instrumenata obezbjeđenja procijenjenog u trenutku zaduživanja. U skladu sa poslovnim politikom i internim procedurama Banka, utvrđuje se potrebna fer vrijednost instrumenata obezbjeđenja i način i rok njene ponovne procjene.

Banka uzima u obzir vrijednost sredstava obezbjeđenja prilikom preispitivanja adekvatnosti ispravki vrijednosti plasmana.

29.4.1. Rizik koncentracije

Banka ima interno definisane minimalne standarde za upravljanje rizikom koncentracije kojim Banka osigurava svoje poslovanje u smislu opreznog izlaganja kreditnom riziku naplate i riziku mogućih gubitaka po datim kreditima, te svim ostalim plasmanima kao i potencijalnim vanbilansnim obavezama. Banka ovim obezbjeđuje stabilnost u svom poslovanju i određuje minimalne standarde najvećeg dozvoljenog obima izlaganja Banke kreditnom riziku prema jednom korisniku, dužniku ili drugom subjektu (i grupi povezanih korisnika, kao i ograničenja velikih izloženosti).

Prema Članu 106. Zakona o bankama RS velika izloženost banke je izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja iznosi ili prelazi 10% priznatog kapitala banke.

Banka je usvojila politike i procedure za utvrđivanje i praćenje pojedinačne i ukupne izloženosti, vodi evidenciju, prati i izvještava o izloženosti, u skladu sa propisima Agencije.

Priznati kapital Banke jednak je regulatornom kapitalu, a predstavlja zbir redovnog osnovnog kapitala i dodatnog osnovnog kapitala nakon regulatornih usklađivanja.

Zabranjeno je da izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica nakon primjene tehnike smanjenja kreditnog rizika prelazi 25% njenog priznatog kapitala.

Najveći dopušteni iznos kreditnih potraživanja koji nije obezbijeđen materijalnim kolateralom u skladu sa propisima Agencije prema jednom licu ili grupi povezanih lica može biti najviše do 15% priznatog kapitala banke.

Na ukupnu izloženost banke prema njenom nadređenom i podređenom društvu i sa njima povezanim licima primjenjuju se ograničenja propisana članom 111. Zakona o bankama.

Učešće banke u drugim pravnim licima je definisano Članom 111. Zakona o bankama RS:

Zabranjeno je da banka direktno ili indirektno bez prethodne saglasnosti Agencije ima:

- učešće u pravnom licu ili u zavisnom društvu tog pravnog lica koje prelazi iznos od 5% priznatog kapitala banke ili ukupnu neto vrijednost svih učešća banke u drugim pravnim licima i zavisnim društvima tih pravnih lica iznad 20% priznatog kapitala banke,
- učešće banke u jednom pravnom licu iz finansijskog sektora direktno ili indirektno može biti najviše do 15% njenog priznatog kapitala,
- učešće banke u licu koje nije lice u finansijskom sektoru ne smije preći 10% njenog priznatog kapitala, niti 49% kapitala tog lica,
- ukupno učešće banke u licima koja nisu lica u finansijskom sektoru može biti najviše do 25% priznatog kapitala banke, a ukupno učešće banke u licima u finansijskom sektoru može biti najviše do 50% njenog priznatog kapitala.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.4. Kreditni rizik (nastavak)****Koncentracija kreditnog rizika po granama industrije**

Banka ima diverzifikovani portfolio koji pokriva različite industrije:

	31. decembra		(U hiljadama BAM)	
	2024.	u %	31. decembra	%
			2023.	
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	9.668	2%	10.353	2%
Vađenje ruda i kamena	8.697	1%	9.797	2%
Prerađivačka industrija	71.125	11%	66.532	11%
Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	46.623	7%	36.631	6%
Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	3.265	1%	2.866	-
Građevinarstvo	67.682	10%	53.317	9%
Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	115.814	19%	118.086	19%
Saobraćaj i skladištenje	25.962	4%	28.370	5%
Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	11.505	2%	10.911	2%
Informacije i komunikacije	3.951	1%	6.292	1%
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	11.293	2%	4.639	1%
Poslovanje nekretninama	8.643	1%	8.965	1%
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	22.995	4%	22.132	4%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2.510	-	3.661	1%
Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	14.448	2%	16.840	3%
Obrazovanje	147	-	193	-
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	36.980	6%	27.550	4%
Umjetnost, zabava i rekreacija	37	-	159	-
Ostale uslužne djelatnosti	2.072	-	2.291	-
Stanovništvo i preduzetnici	181.836	28%	170.021	28%
Ukupno:	645.253	100%	599.606	100%

Napomena: Ukupni iznos kredita obuhvata bruto iznose glavnice kredita, dospjele kamate i naknade po kreditima, razgraničene kamate, umanjeno za unaprijed naplaćenu razgraničenu naknadu za obradu kredita i primljene avanse po kreditima.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.4. Kreditni rizik (nastavak)****Koncentracija kreditnog rizika po vrstama kredita**

Banka redovno prati i diverzifikuje plasirane kredite po vrstama kredita.

(U hiljadama BAM)

	31. decembra 2024.	%	31. decembra 2023.	%
Kreditni po transakcionim računima	81.735	13%	57.455	10%
Potrošački krediti	96.295	15%	68.712	11%
Kreditni za obrtna sredstva	150.913	23%	173.983	29%
Investicioni krediti	277.826	43%	271.985	45%
Stambeni krediti	37.999	6%	27.019	5%
Plasmani za izvršena plaćanja po garancijama	485	-	452	-
Ukupno:	645.253	100%	599.606	100%

29.4.2. Stres test

Portfolio na dan 31. decembar 2024. godine u skladu sa MSFI 9:

(U hiljadama BAM)

	Ukupna izloženost	Ispravka vrijednosti
Stage 1	555.106	4.762
Stage 2	163.515	15.158
Stage 3	53.607	37.864
Ostala izloženost	67.055	-
Ukupno	839.283	57.784

Banka je, u okviru procjene kreditnog rizika, primijenila najgori mogući scenario razvoja događaja za svoj portfolio. Banka je radila Stres test pod sljedećim pretpostavkama: devalviranje Konvertibilne marke za 30%, pad vrijednosti kolaterala za 30%, umanjenje ukupne izloženosti za iznos depozita, i povećanje ispravke vrijednosti na ukupnom portfolio u skladu sa devalviranjem Konvertibilne marke i rasta ukupne izloženosti.

Rezultati stresnog scenarija za Banku pokazuju povećanje ukupne izloženosti za 144.528 hiljada KM, te formiranje većih ispravki vrijednosti za 8.251 hiljada KM.

(U hiljadama BAM)

Portfolio na dan 31. decembar 2024. godine	Ukupna izloženost	Ukupna izloženost umanjena za iznos depozita	Diskonto- vana vrijednost kolaterala	Ispravka vrijednosti
Nakon testa	983.811	972.988	362.148	66.025
Prije testa	839.283	828.460	314.259	57.784
Razlika	144.528	144.528	(47.889)	8.241

Portfolio na dan 31. decembar 2024. godine nakon stres testa:

(U hiljadama BAM)

	Ukupna izloženost	Ispravka vrijednosti
Stage 1	656.749	5.821
Stage 2	200.512	19.018
Stage 3	59.496	41.186
Ostala izloženost	67.055	-
Ukupno	983.811	66.025

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.4. Kreditni rizik (nastavak)

29.4.2. Stres test (nastavak)

29.5. Tržišni rizik

Banka preuzima na sebe tržišne rizike, koji predstavljaju rizik da će fer vrijednost ili budući tokovi gotovine koji proizilaze iz finansijskih instrumenata oscilirati zbog promjena u tržišnim vrijednostima. Tržišni rizici nastaju po osnovu otvorenih pozicija izloženih riziku po osnovu dospjeća, kamatnih stopa, valuta i proizvodima kapitala, koji su izloženi opštim i posebnim kretanjima i promjenama vezanim za nivo nestalnosti tržišnih stopa ili cijena (kao što su kamatne stope, kreditne marže, devizni kursevi i cijene kapitala). Od tržišnih rizika Banka je izložena deviznom riziku i riziku promjene kamatnih stopa.

Sistem kontrole tržišnih rizika se ostvaruje kroz podjelu i nezavisnu funkciju preuzimanja rizika (front office) od njihovog praćenja i upravljanja kao i aktivnosti podrške (back office).

29.5.1. Devizni rizik

Devizni rizik predstavlja izloženost Banke mogućem uticaju promjena deviznih kurseva i opasnost da nepovoljne promjene dovedu do gubitka Banke u domaćoj valuti, pri čemu nivo deviznog rizika predstavlja funkciju visine i dužine trajanja izloženosti Banke mogućim promjenama deviznih kurseva i zavisi od visine zaduženosti Banke u inostranstvu, stepenu valutne izloženosti aktive i pasive bilansa i vanbilansa Banke, odnosno stepena usklađenosti valutnih novčanih tokova Banke.

Strategija koju Banka primjenjuje prilikom upravljanja deviznim rizikom temelji se na održavanju devizne pozicije u okviru ograničenja propisanih Zakonom o bankama Republike Srpske i Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje deviznim rizikom banaka.

Za potrebe upravljanja, kontrole i identifikacije devizne izloženosti, Banka dnevno prati stanje i strukturu efektivnih stranih valuta u blagajnama i trezoru, deviznih sredstava i strukturu po valutama na računima kod inostranih banaka, vodi računa o usklađenosti devizne pozicije u nestabilnim valutama, ugovara valutnu klauzulu za stvake aktive i pasive, uključujući i vanbilansne stavke, u formi simetrične, odnosno, dvosmjerne valutne klauzule, kako bi zaštitila vrijednost aktive i pasive bez obzira da li kurs valute, na koju glasi valutna klauzula, raste ili opada u odnosu na domaću valutu, a sve u cilju uspostavljanja devizne usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza

Sektor za operacije, sredstva i podršku na dnevnoj osnovi prati deviznu poziciju i u saradnji sa sektorima/funkcijama prodaje (sektor za retail poslovanje, sektor za mala i srednja preduzeća, funkcija za korporativne i javne klijente) i Upravom banke preduzima odgovarajuće gore navedene aktivnosti u cilju održavanja devizne pozicije u okvirima dozvoljenih limita.

U sklopu planiranja aktivnosti Banke koje imaju značajnog uticaja na promjenu strukture ili rokova finansijske aktive i/ili finansijske pasive Banke, a time i na deviznu poziciju Banke, Sektor za operacije, sredstva i podršku vrši projekciju devizne pozicije, a sve u cilju blagovremenog preduzimanja određenih aktivnosti za kontinuirano održavanje devizne usklađenosti finansijske aktive i finansijske pasive.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.5. Tržišni rizik (nastavak)****29.5.1. Devizni rizik**

Izvještaj o deviznim pozicijama na dan 31. decembra 2024. godine neto:

	EUR	USD	CHF	GBP	Ostalo	(U hiljadama BAM) Ukupno valute	BAM	Ukupno
Imovina								
Novčana sredstva i sredstva kod banaka	24.158	1.728	379	20	362	26.647	75.688	102.335
Sredstva kod Centralne banke – obavezna rezerva	1.856	-	-	-	-	1.856	65.553	67.409
Hartije od vrijednosti	35.879	-	-	-	-	35.879	12.710	48.589
Kredit plasirani komitentima	319.440	-	-	-	-	319.440	270.641	590.081
Nekretnine, oprema, nematerijalna ulaganja, investicione nekretnine	-	-	-	-	-	-	10.178	10.178
Poslovni prostori uzeti u najam MSFI 16	-	-	-	-	-	-	5.830	5.830
Ostala aktiva	455	-	-	-	-	455	2.715	3.170
	381.788	1.728	379	20	362	384.277	443.315	827.592
Obaveze								
Depoziti banaka	9.500	-	-	-	-	9.500	93	9.593
Depoziti komitenata	316.751	235	548	2	17	317.553	326.744	644.297
Obaveze po kreditima	36.005	-	-	-	-	36.005	-	36.005
Subordinirani dug	13.838	-	-	-	-	13.838	-	13.838
Obaveze po osnovu najma MSFI 16	-	-	-	-	-	-	6.316	6.316
Ostala pasiva	1.197	75	15	-	-	1.287	5.585	6.872
Rezervisanja za potencijalne gubitke	-	-	-	-	-	-	706	706
	377.291	310	563	2	17	378.183	339.444	717.627
Neto devizna pozicija	4.497	1.418	(184)	18	345	6.094	103.871	109.965

U toku 2024. godine Banka je održavala otvorenu individualnu deviznu poziciju u okvirima dozvoljenih limita za valutu EUR najviše do +/- 40% od iznosa priznatog kapitala, a za valutu USD do +/-20% od iznosa priznatog kapitala, dok se ukupna devizna pozicija kretala u dozvoljenim limitima (40% priznatog kapitala).

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.5. Tržišni rizik (nastavak)****29.5.1. Devizni rizik**

Izvještaj o deviznim pozicijama na dan 31. decembra 2023. godine neto:

(U hiljadama BAM)

	EUR	USD	CHF	GBP	Ostalo	Ukupno valute	BAM	Ukupno
Imovina								
Novčana sredstva i sredstva kod banaka	41.645	887	449	18	289	43.288	61.073	104.361
Sredstva kod Centralne banke – obavezna rezerva	-	-	-	-	-	-	65.319	65.319
Hartije od vrijednosti	38.167	-	-	-	-	38.167	10.351	48.518
Kredit plasirani komitentima	322.567	-	-	-	-	322.567	225.618	548.185
Nekretnine, oprema, nematerijalna ulaganja, investicione nekretnine	-	-	-	-	-	-	9.711	9.711
Poslovni prostori uzeti u najam MSFI 16	-	-	-	-	-	-	6.522	6.522
Ostala aktiva	403	-	-	-	-	403	2.202	2.605
	402.782	887	449	18	289	404.425	380.796	785.221
Obaveze								
Depoziti banaka	3.500	-	-	-	-	3.500	5.246	8.746
Depoziti komitenata	309.017	10	494	2	29	309.552	264.117	573.669
Obaveze po kreditima	79.144	-	-	-	-	79.144	-	79.144
Subordinirani dug	13.829	-	-	-	-	13.829	-	13.829
Obaveze po osnovu najma MSFI 16	-	-	-	-	-	-	6.999	6.999
Ostala pasiva	560	48	-	-	-	608	2.749	3.357
Rezervisanja za potencijalne gubitke	-	-	-	-	-	-	637	637
	406.050	58	494	2	29	406.633	279.748	686.381
Neto devizna pozicija	(3.268)	829	(45)	16	260	(2.208)	101.048	98.840

Analiza osjetljivosti strane valute

Banka je najvećim dijelom izložena valuti EUR. Budući da je BAM fiksno vezana za EUR, Banka nije značajno izložena promjenama kursa EUR.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.5. Tržišni rizik (nastavak)

29.5.2. Kamatni rizik

Banka je izložena višestrukim rizicima, koji kroz efekte promjena visine kamatnih stopa na tržištu, djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine. Kamatni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed promjene kamatnih stopa.

Osnovni cilj upravljanja kamatnim rizikom je da se minimiziraju nepovoljni efekti promjene visine kamatnih stopa.

Kamatne stope na kredite zavise od kretanja kamatnih stopa na tržištu novca i od poslovne politike Banke. Kamatne stope na kredite:

- su fiksne za rokove otplate kredita do 60 mjeseci,
- su varijabilne za rokove otplate preko 60 mjeseci, te
- su kombinovane, na način da su fiksne za prvih 36 mjeseci, a nakon isteka period od 36 mjeseci su varijabilne .

Banka se opredijelila za varijabilnu kamatnu stopu 6mj EURIBOR zaokružen na sljedeću veću desetinu, koja se usklađuje 2 puta godišnje i to 30.06. i 31.12.

Kamatne stope na depozite su fiksne, a kamatne stope na uzete kredite od stranih kreditora su varijabilne i vezane su za 6mj EURIBOR.

Osnovni princip upravljanja kamatnim rizikom jeste princip usklađivanja njenih sredstava i obaveza prema vrsti kamatne stope (fiksna kamatna stopa ili varijabilna) i prema dospijećima ili datumima ponovnog određivanja kamatne stope.

Na nivou Banke vodi se računa da se optimizuje nivo profitabilnosti i izloženosti kamatnom riziku.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.5. Tržišni rizik (nastavak)****29.5.2. Kamatni rizik (nastavak)**

Sljedeća tabela prikazuje pregled primjenjenih godišnjih kamatnih stopa na najznačajnije finansijske instrumente:

	U stranoj valuti	U domaćoj valuti BAM
Aktiva		
Obavezna rezerva kod Centralne banke	0,30%	0,50%
Sredstva preko obavezne rezerve	-	-
Devizni računi kod inostranih banaka	0,00%-0,50%	-
Kredit plasirani komitentima do jedne godine:		
- pravna lica	-	2,50%-13,99%
- stanovništvo	-	4,00% -15,49%
Kredit plasirani komitentima preko jedne godine:		
- pravna lica	-	3,00%-13,99%+6M Euribor
- stanovništvo	9,49%+6M Euribor	2,50%-15,99%+6M Euribor
Pasiva		
Depoziti po viđenju pravnih lica	0,00%	0,00%-0,50%
Depoziti po viđenju stanovništva	0,00%	0,00-1,00%
Kratkoročni depoziti:		
- pravna lica	0,00%	0,00%-2,50%
- stanovništvo	0,00%	0,00%
Dugoročni depoziti:		
- pravna lica	1,50%-3,50%	0,00%-4,00%
- stanovništvo	0,00%-4,00%	0,00%-4,55%
Uzeti krediti i subordinisani dug:		
EFSE	6MEuribor+2,80% 6MEuribor+4,80% 6MEuribor+3,30 %	-
GGF	6MEuribor+2,80%	-
ResponsAbility	6MEuribor+3,10% 6MEuribor+5,30%	
Fond za razvoj i zapošljavanje RS	-	0,50%-1,93%
Fond stanovanja RS	-	0,60%-1,80%
Fond za razvoj istočnog dijela RS	-	0,50%-1,80%

Banka je izložena raznim rizicima, koji kroz efekte promjena visine kamatnih stopa na tržištu, djeluju na njen finansijski položaj i tokove gotovine.

29 FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.5. Tržišni rizik (nastavak)****29.5.2. Kamatni rizik (nastavak)**

Naredna tabela prikazuje pregled kamatonosne i nekamatonosne aktive i pasive, sa stanjem na dan 31. decembra 2024. godine i 31. decembra 2023. godine:

(U hiljadama BAM)

31. decembar 2024.			
	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
Monetarna aktiva			
Novčana sredstva i sredstva kod banaka	16.123	86.212	102.335
Sredstva kod Centralne banke – obavezna rezerva	67.409	-	67.409
Hartije od vrijednosti	47.554	1.035	48.589
Kredit plasirani komitentima	590.081	-	590.081
Oprema, nematerijalna ulaganja i investicione nekretnine	-	10.178	10.178
Poslovni prostori uzeti u najam MSFI 16	5.830	-	5.830
Potraživanja po osnovu kamata, naknada i druga potraživanja	-	3.170	3.170
Ukupno monetarna aktiva	726.997	100.595	827.592
Monetarna pasiva			
Depoziti banaka i komitenata	428.560	225.330	653.890
Primljeni krediti	35.763	242	36.005
Subordinirani dug	13.691	147	13.838
Obaveze po osnovu najma MSFI 16	6.316	-	6.316
Ostala pasiva	-	6.872	6.872
Rezervisanja za potencijalne gubitke	-	706	706
Ukupno monetarna pasiva	484.330	233.297	717.627

(U hiljadama BAM)

31. decembar 2023.			
	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
Monetarna aktiva			
Novčana sredstva i sredstva kod banaka	17.865	86.496	104.361
Sredstva kod Centralne banke – obavezna rezerva	65.319	-	65.319
Hartije od vrijednosti	47.743	775	48.518
Kredit plasirani komitentima	548.185	-	548.185
Oprema, nematerijalna ulaganja i investicione nekretnine	-	9.711	9.711
Poslovni prostori uzeti u najam MSFI 16	-	6.522	6.522
Potraživanja po osnovu kamata, naknada i druga potraživanja	828	1.777	2.605
Ukupno monetarna aktiva	679.940	105.281	785.221
Monetarna pasiva			
Depoziti banaka i komitenata	382.677	199.738	582.415
Primljeni krediti	78.676	468	79.144
Subordinirani dug	13.691	138	13.829
Obaveze po osnovu najma MSFI 16	6.999	-	6.999
Ostala pasiva	-	3.357	3.357
Rezervisanja za potencijalne gubitke	-	637	637
Ukupno monetarna pasiva	482.043	204.338	686.381

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.6. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja rizik nemogućnosti Banke da u potpunosti i bez odlaganja izvrši sve obaveze na dan dospeljeća. Osnovni cilj upravljanja likvidnošću Banke jeste osigurati da Banka ima raspoloživa sredstva, koja uslovljavaju razumne troškove, kako bi izvršavala sve obaveze za očekivane i neočekivane fluktuacije u izvještaju o finansijskom položaju. Dodatno, proces upravljanja likvidnošću Banke treba da osigura da postoji dovoljno likvidnih sredstava za finansiranje razvoja kreditnog portfolija.

Strategija upravljanja likvidnošću Banke se sprovodi uspostavljanjem kontrole nad ročnom usklađenosti sredstava i izvora sredstava baziranoj na realnim i preciznim projekcijama novčanih priliva i odliva, redovnih i vanrednih, za različite vremenske periode.

Strategija upravljanja likvidnošću aktive obuhvata:

- nastojanje da se u aktivi drže likvidni oblici imovine koji bi se u slučaju veće izloženosti riziku likvidnosti mogli prodati na tržištu bez gubitaka (da u svakom momentu raspolaze sa dovoljnom količinom likvidnih sredstava za pokriće eventualnih obaveza);
- diverzifikacija ulaganja po klijentima, tržištima, privrednim granama i ročnosti plasmana.

Strategija za upravljanje pasivom u kontekstu likvidnosti obuhvata:

- nastojanje da se obezbijedi stabilnost depozita uz što veće učešće depozita sa dužim rokovima dospeljeća,
- maksimalna diverzifikacija izvora sredstava po dospeljeću, stabilnosti, porijeklu, tržištu i instrumentima,
- naročita pažnja prema velikim depozitima,
- obezbjeđenje aranžmana sa domaćim i stranim bankama o uzajamnom pružanju međubankarskih kredita za likvidnost kako bi se u slučaju viškova likvidnosti sredstava plasirala uz odgovarajuću kamatnu stopu, odnosno u slučaju nedostatka sredstava za likvidnost ona obezbjeđivala po povoljnim uslovima.

Primarni izvori sredstava su lokalni depoziti do kojih Banka dolazi adekvatnom depozitnom politikom i politikom kamatnih stopa.

Za svakodnevno praćenje dnevne likvidnosti Banke zadužen je rukovodilac Sektora za operacije, sredstva i podršku, za praćenje kratkoročne likvidnosti Komisija za likvidnost, a za praćenje dugoročne likvidnosti ALCO odbor (Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke).

Odgovorna lica u Banci:

- prate poziciju likvidnosti i kompoziciju dospeljeća aktive i pasive,
- obavljaju operativno upravljanje likvidnim sredstvima na dnevnoj osnovi,
- upoređuju pozicije sa projektovanom pozicijom kako bi se utvrdili trendovi u pozicijama likvidnosti i poduzele korektivne mjere da bi pozicija likvidnosti i nesklad u dospeljeću bili u skladu sa zakonom i limitima koje je odredio Nadzorni odbor Banke.

Naredna tabela prikazuje GAP analizu sredstava i obaveza prema odgovarajućoj dospelosti na osnovu preostalog perioda do ugovorenog datuma dospeljeća kroz usklađenost potraživanja i obaveza po periodima dospeljeća, a u skladu sa regulativom ABRS.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.6. Rizik likvidnosti (nastavak)**

31. decembra 2024. godine	(U hiljadama BAM)				
	Do mjesec dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
AKTIVA					
Novčana sredstva i sredstva kod banaka	102.335	-	-	-	102.335
Sredstva kod Centralne banke – obavezna rezerva	67.409	-	-	-	67.409
Hartije od vrijednosti	48.589	-	-	-	48.589
Kredit plasirani komitentima	14.886	50.619	195.545	329.031	590.081
Oprema, nematerijalna ulaganja i investicione nekretnine	-	-	-	10.178	10.178
Poslovni prostori uzeti u najam MSFI 16	-	-	-	5.830	5.830
Ostala aktiva	2.762	24	-	384	3.170
Ukupna aktiva	235.981	50.643	195.545	345.423	827.592
PASIVA					
Depoziti	256.135	20.169	170.514	207.072	653.890
Obaveze po uzetim kreditima	86	6.943	11.781	17.195	36.005
Subordinisani dugovi	-	221	23	13.594	13.838
Obaveze po osnovu najma MSFI 16	-	494	1.488	4.334	6.316
Ostala pasiva	6.872	-	-	-	6.872
Rezervisanja za potencijalne gubitke	-	-	-	706	706
Ukupna pasiva	263.093	27.827	183.806	242.901	717.627
Ročna usklađenost	(27.112)	22.816	11.739	102.522	109.965
31. decembra 2023. godine	(U hiljadama BAM)				
	Do mjesec Dana	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 do 12 mjeseci	Preko 1 godine	Ukupno
AKTIVA					
Novčana sredstva i sredstva kod banaka	104.361	-	-	-	104.361
Sredstva kod Centralne banke – obavezna rezerva	65.319	-	-	-	65.319
Hartije od vrijednosti	48.518	-	-	-	48.518
Kredit plasirani komitentima	27.557	42.802	163.135	314.691	548.185
Oprema, nematerijalna ulaganja i investicione nekretnine	-	-	-	9.711	9.711
Poslovni prostori uzeti u najam MSFI 16	-	-	-	6.522	6.522
Ostala aktiva	2.070	-	1	534	2.605
Ukupna aktiva	247.825	42.802	163.136	331.458	785.221
PASIVA					
Depoziti	222.528	34.099	159.243	166.545	582.415
Obaveze po uzetim kreditima	386	7.767	14.589	56.402	79.144
Subordinirani dugovi	-	-	-	13.829	13.829
Obaveze po osnovu najma MSFI 16	-	302	1.448	5.249	6.999
Ostala pasiva	2.971	-	-	386	3.357
Rezervisanja za potencijalne gubitke	-	-	-	637	637
Ukupna pasiva	225.885	42.168	175.280	243.048	686.381
Ročna usklađenost	21.940	634	(12.144)	88.410	98.840

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

29.7. Operativni rizik

Upravljanje operativnim rizikom je važan dio poslovanja Banke, koji obezbjeđuje minimiziranje nepovoljnih efekata na zarade i kapital Banke izazvanih propustima (nenamjernim ili namjernim) u radu zaposlenih, neodgovarajućih internih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemom ili u slučaju eksternih događaja.

Upravljanje operativnim rizicima podrazumijeva:

- formiranje mreže izvjestilaca operativnih rizika po organizacionim jedinicama, koji su zaduženi za izvođenje aktivnosti na području upravljanja operativnim rizicima,
- vođenje evidencije o nastalim štetnim događajima,
- izvođenje identifikacije i ocjenjivanja operativnih rizika na svim procesima, te usvajanje mjera za smanjenje rizika,
- redovno izvještavanje o nastalim štetama i detaljnom sagledavanju identifikovanih rizika po procesima,
- praćenje izvođenja predloženih mjera sagledavanja operativnih rizika.

Sam proces upravljanja operativnim rizicima u Banci odvija se kroz četiri glavne faze:

- identifikacija operativnih rizika,
- mjerenja/procjena rizika,
- ublažavanje (odgovor na rizik),
- kontinuirano praćenje i izvještavanje.

Izvještavanje predstavlja informisanje o ključnim rezultatima procesa upravljanja operativnim rizikom. Svrha konzistentnog izvještavanja o rizicima je da obezbijedi da proces upravljanja rizikom funkcioniše efektivno i efikasno i da se rizikom upravlja u skladu sa politikom tolerancije rizika. Odgovarajuće informisanje i komunikacija predstavljaju sastavni dio procesa upravljanja rizikom i odnose se na sve njegove faze. Proces mora osigurati da sve zainteresovane strane imaju pristup relevantnim informacijama i dobar pregled stanja rizika.

Izvještavanje o operativnim rizicima u Banci obuhvata sistem eksternog i internog izvještavanja.

29.8. Upravljanje kapitalom

Kapital predstavlja rijedak ekonomski resurs i upravljanje kapitalom čini jednu od najvažnijih komponenata opreznog, efikasnog i strateškog planiranja i upravljanja Bankom.

Politika upravljanja kapitalom obuhvata obezbjeđenje i održavanje kvantiteta i kvaliteta kapitala najmanje na nivou minimalnih standarda iz Odluke o minimalnim standardima upravljanja kapitalom banaka i kapitalnoj zaštiti, odnosno, minimalni iznos osnivačkog kapitala i najniži iznos neto kapitala koji Banka mora održavati ne može biti manji od 15 miliona BAM.

Kapital Banke u skladu sa Odlukom čine iznosi osnovnog (Tier 1), dopunskog (Tier 2), a neto kapital čini iznos kapitala umanjeno za odbitne stavke.

Politike Banke za obezbjeđenje kvantiteta i kvaliteta kapitala Banke obuhvataju:

- u pogledu sastava i profila akcionara, akcenat je na akcionare iz oblasti bankarstva, mikrokreditiranja, finansijskog investiranja, preduzeća iz oblasti privrede, te fizička lica,
- politiku više vrsta instrumenata kapitala posebno u osnovnom i dopunskom kapitalu, te smanjenje ili izbjegavanje odbitnih stavki kapitala Banke,
- u pogledu rasporeda ostvarene dobiti, u skladu sa propisima, povećanje ukupnog kapitala Banke,
- u pogledu visine adekvatnosti kapitala, kada ista padne ispod određenog limita definisanog internim aktima, Banka preduzima aktivnosti na poboljšanju iste putem mjera za kapitalno jačanje kroz usmjeravanje kreditnih aktivnosti prema grupama izloženosti sa manjim kapitalnim zahtjevom, odlaganje isplate dividende, zadržavanje dobiti i dokapitalizacijom emisijom akcija.

29. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**29.8. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Procedure za stalno praćenje stanja se obezbjeđuju kroz:

- vođenje ažurnih knjigovodstvenih evidencija,
- praćenja stanja kapitala po kvantitetu, kvalitetu i strukturi,
- praćenjem i analizom stavki bilansa i vanbilansnih kreditnih ekvivalenata,
- izvještavanjem o nastalim promjenama u kapitalu i promjenama koje mogu značajno negativno uticati na adekvatnost kapitala,
- predlaganjem mjera koje je neophodno preduzeti u cilju obezbjeđenja strukture kvantiteta i kvaliteta kapitala,
- planiranje kapitala u smislu predviđanja budućih potreba Banke za kapitalom.

U skladu sa zakonskom regulativom Banka je u obavezi da održava stope kapitala propisane Odlukom o izračunavanju kapitala, a rukovodstvo Banke redovno prati pokazatelje adekvatnosti kapitala Banke i izvještaj u propisanoj formi, na kvartalnoj osnovi, dostavlja ABRS.

Osim minimalnih stopa kapitala Banka treba da održava i zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku. U skladu sa Odlukom o postupku nadzornog pregleda i ocjene banaka, po rješenju broj 02-21-212-1795-8/23 od 26.10.2023. godine ABRS je Banci je propisala dodatni zahtjev za kapitalom na stope kapitala propisane Odlukom o izračunavanju kapitala banaka.

Pored navedenih stopa, Odlukom o stopi i načinu održavanja zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik Agencija je propisala zaštitni sloj od 0%, 1% ili 2%, u zavisnosti od kombinacije pokazatelja stope NPL-a i stope pokrivenosti NPL-a sa evidentiranim očekivanim kreditnim gubicima (ECL), a isti se utvrđuje jednom godišnje, na osnovu godišnjeg prosjeka pokazatelja. Tokom 2024. godine Banka je ispunjavala navedene kapitalne zahtjeve.

Na dan 31. decembra 2024. i 2023. godine svi pokazatelji kapitala Banke su u saglasnosti sa propisanim:

	Na dan	
	31. decembra 2024.	31. decembra 2023.
Redovni osnovni kapital	109.593	98.467
Dopunski kapital	11.555	13.425
Regulatorni kapital	121.148	111.892
Ukupan iznos izloženosti riziku	583.398	517.082
% adekvatnosti osnovnog kapitala	18,79%	19,04%
% adekvatnosti regulatornog kapitala	20,77%	21,64%

Odlukom Skupštine akcionara Banke akumulirana neraspoređena dobit iz 2023. godine je u 2024. godini raspoređena na zadržanu dobit i zakonske rezerve. Povećanje regulatornog kapitala na izvještajni datum 31.12.2024. godine nastalo je uključivanjem i priznavanjem dobiti tekućeg perioda 2024. godine kroz stavku redovnog osnovnog kapitala, a prije usvajanja raspodjele dobiti od strane Nadzornog odbora Banke. Uključivanje dobiti tekućeg perioda u stavku redovnog osnovnog kapitala izvršeno je nakon dobijanja saglasnosti od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske (Rješenje broj 03-209-2/25). Nakon usvajanja raspodjele dobiti tekućeg perioda od strane Nadzornog odbora ista će biti raspoređena na ostale rezerve u skladu sa zakonskim odredbama i na zadržanu dobit.

U avgustu mjesecu 2023. godine Banka je realizovala subordinisani zajam sa fondom ResponsAbility u iznosu 6.846 hiljada KM, čime je, dodatno, kroz dopunski kapital obezbijeđeno povećanje regulatornog kapitala. Rješenjem broj 03-2198-4/23 od 20. decembra 2023. godine Agencija za bankarstvo Republike Srpske je dala saglasnost za uključenje subordinisanog duga u dopunski kapital Banke u iznosu od 6.846 hiljada BAM.

Pored zakonskih ograničenja, Banka je preuzela obavezu po osnovu ugovora sa EFSE, Luksemburg održavanje neto-kapitala u visini ne manjoj od 9 miliona EUR-a i stope adekvatnosti kapitala ne manje od regulatornog zahtjeva +1%. Prema ugovoru zaključenim sa ResponsAbility Banka je preuzela obavezu održavanja stope adekvatnosti kapitala ne manje od 16,5%, odnosno ne manje od regulatorni zahtjev +1%, i stope osnovnog kapitala ne manje od 13,5% ili ne manje regulatorni zahtjev +1%. Banka je ispunila zahtijevane koeficijente na 31. decembar 2024. godine.

29.9. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

Rizik likvidnosti

Krajnja odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti Matičnog društva je na direktoru, koji je izgradio odgovarajući okvir za upravljanje rizikom likvidnosti, a u svrhu upravljanja kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim potrebama Društva za likvidnim sredstvima. Društvo upravlja ovim rizikom održavanjem adekvatnih rezervi, pozajmicama od strane banaka i drugih finansijskih institucija, kao i ostalim izvorima finansiranja, a time što konstantno nadgleda prognozirane i stvarne novčane tokove i upoređuje rokove dospjeća finansijskih sredstava i obaveza.

Grupa očekuje da će ispuniti druge obaveze iz operativnih novčanih tokova i priliva od dospjelih finansijskih sredstava.

Grupa očekuje da će ispuniti druge obaveze iz operativnih novčanih tokova i priliva od dospjelih finansijskih sredstava.

Rukovodstvo Grupe smatra da knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza priznatih u priloženim finansijskim izvještajima aproksimira njihovoj fer vrijednosti.

Tehnike vrednovanja i pretpostavke koje se primjenjuju u svrhe vrednovanja po fer vrijednosti

Fer vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza se određuje na sljedeći način:

- Fer vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza sa standardnim uslovima i odredbama kojima se trguje na likvidnim tržištima određuje se po osnovu kotiranih tržišnih cijena (što uključuje otkupive obveznice, mjenice i druge dužničke instrumente).
- Fer vrijednost ostalih finansijskih sredstava i finansijskih obaveza (isključujući one koje su opisane u prethodnom paragrafu) određuju se u skladu sa opšteprihvaćenim modelom određivanja cijena na osnovu analize diskontovanih tokova gotovine.

Pretpostavke koje mogu biti korišćene za procjenu trenutne tržišne vrijednosti finansijskih sredstava/obaveza su sljedeće:

- Za kratkoročne plasmane, pozajmice i obaveze, knjigovodstvena vrijednost je približna fer vrijednost zbog njihovog kratkog roka dospjeća.
- Za dugoročne plasmane i obaveze za izračunavanje fer vrijednosti koristi se metod diskontovanja budućih novčanih tokova po trenutnoj tržišnoj kamatnoj stopi, koja je na raspolaganju Grupi za slične finansijske instrumente.
- Za hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju kojima se trguje na aktivnom tržištu izračunavanje fer vrijednosti se vrši na osnovu trenutne tržišne vrijednosti navedenih hartija od vrijednosti.

30. USAGLAŠENOST SA ZAKONSKIM PROPISIMA

Grupa je na dan 31. decembra 20234. godine bila usaglašena sa svim zakonskim propisima.

27. PORESKI RIZICI

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutno imaju više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatu vrijednost, porez na dobit i poreze na plate (socijalne poreze), zajedno sa drugim porezima. Pored toga, zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda, dok su propisi kojim se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje.

Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone ograničen je broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer. Često postoje razlike u mišljenju među državnim i entitetskim ministarstvima i institucijama u vezi sa pravnom interpretacijom zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrole od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zateznih kamata.

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Banke mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o Poreskoj upravi Republike Srpske, period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina. To praktično znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemom.

Banka je u toku 2024. godine Banka je imala kontrolu Poreske uprave Republike Srpske i prilikom iste nisu utvrđene materijalno značajne dodatne obaveze.

27. TEKUĆA EKONOMSKA SITUACIJA I NJEN UTICAJ NA POSLOVANJE GRUPE

Uticaј na Banku

Poslovanje bankarskog sektora Republike Srpske u prvom polugodištu 2024. godine bilo je obilježeno uticajima glavnih makroekonomskih varijabli (rasta ekonomske aktivnosti, vrijednosti realnog BDP-a i njegovih komponenti, rasta trgovinske razmjene, lične potrošnje, itd.), nastavkom uticaja ekonomskih ali i drugih rizika koji dolaze sa geopolitičke scene kao i slabljenjem inflatornih pritisaka.

Međunarodni monetarni fond (MMF) u svom najnovijem Izvještaju iz oktobra (World Economic Outlook, update October 2024) prognozira da će globalni rast ostati stabilan, ali nedovoljan i iznosiće 3,2% u 2024. i 2025. godini, dok će u 2026. godini iznositi 3,3%. Očekuje se da će razvijene ekonomije ostvariti privredni rast od 1,8% u 2025 i 2026. godini. Predviđa se da će ekonomski rast u zemljama u razvoju biti 4,2% u 2025. i 2026. godini. Prema istom izvoru, očekuje se da će globalna stopa inflacije sa 6,7% u 2023. godini pasti na 5,8% u 2024. godini, i 4,3% u 2025. godini, pri čemu se razvijene ekonomije vraćaju svojim inflacionim ciljevima brže od zemalja u razvoju.

Prema projekcijama MMF Bosni i Hercegovini u 2024, 2025. i 2026. godini očekuje se rast od 2,5%, 3% i 3%, respektivno, dok će inflacija usporavati kao i u većini država i u 2025. i 2026. godini iznosiće 2%.

Evropska komisija svojim najnovijim Jesenjim ekonomskim projekcijama 24, objavljenim u novembru 2024. godine (European Economic Forecast, Autumn 2024), najavljuje postepeni oporavak u nepovoljnoj situaciji. Nakon dužeg perioda stagnacije, privreda Evropske unije ponovo bilježi skroman rast, a proces dezinflacije se nastavlja. Rast privrede EU, koji je otpočeo u prvom tromjesečju 2024. godine, nastavljen je i u drugom i trećem tromjesečju, pa se predviđa da će BDP u 2024. godini rasti za 0,9% u EU, odnosno 0,8% u evrozoni. U 2025. godini će privredna aktivnost ubrzati na 1,5% u EU (1,3% u evrozoni), a u 2026. godini na 1,8% u EU (1,6% u evrozoni). Kao glavni rizici za ostvarenje ovih projekcija navode se geopolitička nesigurnost koja dovodi u opasnost i evropsku energetska sigurnost.

Na domaćem planu, kao glavni rizik navode se strukturni izazovi u proizvodnom sektoru, koji bi mogli nastaviti slabljenje konkurentnosti, što bi opteretilo rast i tržište rada.

I pored značajnih kreditnih aktivnosti Banka tokom 2024. godine i 2023. godine nije imala problema sa likvidnošću. Banka pažljivo i na redovnoj osnovi prati kreditni rizik, rizik likvidnosti, kamatni i devizni rizik. Očekuje se da će i likvidnost Banke u budućem periodu biti na zadovoljavajućem nivou.

Banka će se i nakon 31. decembra 2024. godine koncentrisati na upravljanje svojim finansijskim portfoliom u skladu sa promjenama u poslovnom okruženju.

Uticaј na MKD Mikrofin

Tokom 2024. godine došlo je do pada EURIBOR-a i njegove stabilizacije, samim tim izvori finansiranja su postali povoljniji za Mikrofin, što se odrazilo na rast dobiti.

30. DOGAĐAJI NAKON IZVJEŠTAJNOG PERIODA

Nakon 31. decembra 2024. godine, nije bilo značajnih događaja koji bi zahtijevali prilagođavanje finansijskih izvještaja Banke sa 31. decembrom 2024. godine, a događaji koje je neophodno objelodaniti u napomenama uz finansijske izvještaje su u nastavku:

1. Nakon 31.12.2024. godine došlo je do promjena unutar Odbora za reviziju Banke.

Na dan 30. januara 2025. godine Odbor za reviziju čine:

- Đurđica Dragojević, predsjednik, nezavisni član
- Zoran Đukić, član
- Sanja Brkić, član
- Jovan Matić, član
- Željko Pena, član

31. DEVIZNI KURS

Zvanični kurs primijenjen za preračun pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2024. i 31. decembra 2023. godine za sljedeće značajnije valute iznosi:

u BAM

MF grupa d.o.o. Banja Luka i zavisni entiteti

Napomene uz pojedinačne finansijske izvještaje u skladu sa MSFI na dan 31. decembra 2024. godine

	31. decembra 2024.	31. decembra 2023.
USD	1,8727	1,7700
CHF	2,0730	2,1121
EUR	1,9558	1,9558